

בחירות לכנסת ה-16

28.1.2003 כ"ה בשבט התשס"ג

הרשימות המתמודדות | דברי הסבר | חקיקה | החלטות והודעות ועדת הבחירות | פרוטוקולים | מודעות לציבור

הרשימות המתמודדות - מצ

מצע מרצ

תפריט
הרשימות
המתמודדות

הגופים המרכיבים את רשימת מרצ - מפלגת מרצ, תנועת שח"ר והבחירה הדמוקרטית - מחויבים להקים, מיד אחרי המפלגה הסוציאל-דמוקרטית הישראלית יחד עם גופים נוספים (דוגמת מפלגת הרפורמה של תאופיק ח'טיב ואחרי הסוציאל-דמוקרטית תהווה איחוד של הגוש המאמין בשוויון ערך האדם, בשלום ובצדק חברתי בישראל, ותשאף להגדולה בישראל עם הצטרפות של גופים נוספים בעלי מכה משותף.

הקדמה: ישראל - מדינה יהודית ודמוקרטית

מדינת ישראל - כהגדרתה במגילת העצמאות ובחוקי היסוד - היא מדינה יהודית ודמוקרטית, מדינתם של העם היהודי ואזרחיה - יהודים וערבים גם יחד.

יהודית:

בזיקתה לשפתו, לתרבותו ולמורשתו של העם היהודי לדורותיו; בסולידריות שלה עם יהודי העולם במאבקם באנטישמיות ולבלימת ההתבוללות, המטשטשת את זהותם ונוגסת במניינם; במחויבותה לריכוזו של העם היהודי במולדתו ההיסטורית; ובהיותה פתוחה לפני כל יהודי המבקש לבנות בה את חייו וליטול חלק במימוש זכותו של עמו להגדרה עצמית-לאומית. הריבונית.

דמוקרטית:

בהיותה מדינת כלל אזרחיה, יהודים וערבים כאחד; בהכירה בזיקתם של אזרחיה הערבים לשפתו, לתרבותו ולמורשתו של עמם הערבי הפלסטיני; בהיותה מודעת להזו ולמכירתם לפתרון מצוקתו הלאומית במדינה משלו, על יסוד יחסי שלום ושכנות טובה עם מדינתם - ישראל.

מרצ מאמינה כי לכל אזרחי המדינה - המחויבים לשלומה, לביטחונה ולריבונותה - מלוא הזכות לקיים ולבטא את זיקת התרבותיות והדתיות.

מרצ תעשה לעיגונה של זכות זו בחוקתה של ישראל הדמוקרטית ולהשרשתה במערכת החינוך ובאזרחות חיהם של

מרצ תפעל לעיצובם של חיים משותפים - המושתתים על כבוד הדדי, צדק חברתי ושוויון אזרחי מלא - לכל תושביה ישראל.

פרק א': שלום וביטחון

השלום הוא משאת נפשו של העם בישראל, פרק מכריע בהתגשמותו של החזון הציני ותנאי לקיומה הבטוח ולשגשוג ישראל. בניגוד לתמונת המצב המעוותת שמנסה היום הימין להציג, ברור כי מדיניות השלום של ממשלת רבין-מרצ וחיזקה את מעמדה הביטחוני, המדיני והכלכלי של ישראל וחוללה תפנית אסטרטגית במעמדה האזורי והבינלאומי. כרצונו. הממשלה הבאה תתקן את שעיוותו וקלקלו נתניהו וממשלתו, תלמד מטעויותיו הקריטיות של ברק ותשים קץ י שזרעו שרון וממשלת האחדות שלו יחד עם ערפאת ומחוללי אינתיפאדת אל-אקצה. ממשלה זו תשקם את יחסיה של מדינת ישראל עם ארצות ערב המחויבות לה בחוזה שלום, תביא להתערבות בינלא האש המשתוללת בארץ ובשטחים, ובעקבות זאת תפתח במשא ומתן עם הפלסטינים שסופו הקמת מדינה פלסטינית של ישראל ומכירה בזכות קיומה ובצורך בשמירה על בטחונה. הממשלה הבאה תפתח דרך של אמת למשא ומתן לו ועם לבנון ותרחיב את מעגל השלום כך שיקלו את רוב מדינות ערב. הדבר אפשרי אם מאמינים בו ומוכנים לבצעו ג מכאיבות.

הסדר עם העם הפלסטיני

תהליך השלום שהחל בימיה של ממשלת רבין-מרצ היה פרק חשוב בחיזוקה של מדינת ישראל. רצח רבין בידי קנאי המורעלת של הלאומנות היהודית הקיצונית, שינה הכול: לא רק האיש הדגול נרצח, גם דרכו ומחנהו התייתמו.

הסכסוך הישראלי-פלסטיני הוא המוקד העיקרי להעדר שלום במזרח-התיכון. הסדר לשלום של קבע בין עם ישראל ו הפלסטיני גורלי לשניהם. הברירה אחת וחוטת: פשרה וחלוקת הארץ בין שני העמים, או מלחמה מתמדת ביניהם. מהשטחים שנכבשו ב-67' היא קודם-כול אינטרס ישראלי. המשך הכיבוש מאיים על הדמוקרטיה הישראלית ועל הרו

ישראל.

בחתימתם על הסכם וואיי הכירו הליכוד וראש הממשלה דאז, נתניהו, בהכרח לסגת משטחים שנכבשו ב-67'. גם בו מודה הליכוד כי לא יוכל להתחמק מהכרה במדינה פלסטינית ריבונית, אף כי הוא מתנה את הקמתה בתנאים דמיוני בציבור תומך בפתרון זה. רק הימין המשיחי נשאר מחוץ לקונסנזוס הלאומי בעניין זה.

הקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית לצידה של ישראל תאפשר הפרדה בין שתי מדינות ריבוניות, החיות בהבנה ז' תוך שיתוף פעולה שתחומיו יפורשו בהסכם השלום ביניהן - לתועלתן ההדדית.

זוהי מציאות מדינית חדשה לחלוטין, שקובעת את ניצחונה המוחלט של תפיסת הפשרה על פני תפיסת ארץ ישראל האידיאולוגי ההיסטורי הסתיים אפוא בהכרעה ברורה. עמדתה של מרצ, שבניגוד לאחרים הרחיקה ראות, הפכה בר הרוב המוחלט. לא נותר אלא להצטער על הזמן שהושחת ועל הקורבנות המיותרים משני הצדדים, בדרך להכרה בצ ממנה מנוס.

אינתיפאדת אל-אקצה

פרוץ אינתיפאדת אל-אקצה והפסקת תהליך השלום הן מן המכות הקשות, הכואבות וההרסניות שספגה מדינת ישראל קיומה. האובדן, השכול וההידרדרות הכלכלית והחברתית הם תוצאותיה של מלחמת ההתשה המתנהלת היום בישו הכבושים. יתרה מזאת, האינתיפאדה הנוכחית קטעה את תהליך השלום, וסימנה נקודת מפנה שלילית בדרכם של ו הישראלים לעבר יצירת חברות דמוקרטיות ויציבות שיבטיחו את שלום האזור ואת עתידו לטווח הקצר והארוך גם יחד.

הסכם אוסלו וראשית תהליך השלום אפשרו למוסדות המדינה ולתושביה להציב, לראשונה מאז הקמתה של מדינת עניינה האזרחיים של המדינה בראש מעיניהם. ההסכם איפשר גם לישראל להגיע להישגים ניכרים בתחומי הכלכל והתרבות, ולבנות תשתיות לפיתוח ולשגשוג עתידיים.

רצח רבין ועליית הליכוד אחריו הותירו את התהליך חבול וצולע, אולם שני הצדדים, כך נדמה היה, המשיכו להתייחס וקיים. בדיעבד, מתברר כי הן בצד הפלסטיני והן בצד הישראלי נעשו הפרות קשות של ההסכם שכתוצאה מהן חשו הצדדים כי אין הצד השני מעוניין להגיע להסכם שפשרה בבסיסו.

בחירתו של ברק לראשות הממשלה חידשה במהירות את המהלכים המדיניים באזור, אולם ברור היום כי מקצתם נז כוונות טובות, בחופזה יתרה, בלי הכנה יסודית, וללא רגישות לתחושותיו הקשות של הצד האחר וללא הבנה לרגישו

הרשות הפלסטינית והעומד בראשה, יאסר ערפאת, טעו טעות מרה כאשר דחו את הצעות הממשלה הקודמת ופתר האלימה והמיותרת. גם אם ההצעות לא היו מושלמות, קבלתן כבסיס להסכם היתה מציבה את הפלסטינים ואת היי מוצלח הרבה יותר מזה הנוכחי, שטוף הדם, השנאה, החשדנות והכאב.

גם ברק שגה, שעה שאיפשר את תנופת ההתנחלויות תוך הפרת התחייבויות, וכאשר הציב לערפאת אולטימטום קצ הותיר בלבבות הפלסטינים תחושה כי ישראל אינה מעוניינת בהקמת מדינה פלסטינית בעלת רצף טריטוריאלי.

שיחות טאבה פרמו את האולטימטום, ואפשרו לישראלים ולפלסטינים גם יחד להגיש הצעות פשרה מקובלות יותר ע ברם, הן הגיעו מאוחר מכדי להציל את ממשלתו של ברק ובכך גם את תהליך השלום.

אף על פי כן, שיחות טאבה הוכיחו כי באפשרות שני הצדדים להתקדם באמצעות משא ומתן ולמצוא פתרונות יצירת ובני-יישום לסוגיות הקשות העומדות בבסיס הסכסוך הישראלי-פלסטיני.

בלב רבים בציבור הישראלי מקננת תחושה כי בשעה זו אין הצדדים מעוניינים בהידברות. ההנהגה הפלסטינית והעומד בראשה הוכיחו כי אין הם מוכנים לנטוש כליל את דרך האלימות, וכי אינם מסוגלים לה לניהול משא ומתן. יתרה מכך: הרשות הפלסטינית קרסה ואיבדה את סמכותה ומבחינות רבות אין עוד רשות פלסטי לאכוף מרות. ספק רב אם תוכל הרשות לגלות מנהיגות וסמכות, וקרוב לוודאי שבמצבה הנוכחי אין ביכולתה לאכוף הגורמים הפועלים בשטח, בתנאים של תוהו ובוהו גמור.

גם ממשלת ישראל הנוכחית, תחת לחצם הכבד של המתנחלים, בורחת משולחן הדיונים כמו מפני אש. תוכניות מדי מונחות זה שנתיים על השולחן ובהן מוצעים רעיונות לפתרונות ששני הצדדים יהיו מסוגלים לשאת. ממשלת ישראל מתעלמת מתוכנית אלו - כמו "מפת הדרכים" האמריקנית והתוכנית הסעודית - כי אין לה עניין בפתרון מדיני אלא בו בלבד, הכרעה חסרת סיכוי. בכך היא מנציחה מציאות בלתי-נסבלת הגובה מחיר דמים כבד מנשוא. סירובו של אריז אפשרות פעולה שאינה מושתתת על נקמנות כוחנית ועל אלימות, לא הותיר ולו צל קלוש מהביטחון והשלום שהבטיח

ואף על פי כן, גם אם ההנהגות הנוכחיות, בסירובן העיקש לנהל משא ומתן, מציבות את עמיהן בתוך מבוי סתום, הנ שולחן הדיונים לכשתוכשר השעה תקפים וקיימים, ובהם יחזרו ויעסקו נציגי העמים.

עמדתה החד-משמעית של מרצ היא כי הטרור הפלסטיני הוא תמיד בלתי-נסבל ובלתי-נסלח, ואפילו כיבוש איננו מצ הישראלי אין הצדקה וגם הוא בלתי-נסבל, ואפילו טרור איננו מצדיק אותו. על כן שניהם, גם הכיבוש וגם הטרור, חיי קיצם המוחלט, ולאלתר. בטרור חייבים להילחם, אבל אי-אפשר לעשות זאת ביד אחת, היד הצבאית, ולממשלת ישראל מדינית כלל.

עמדתה של מרצ היא שאין, ולא יהיה, תחליף למשא ומתן. הערובה היחידה ליציבות האזור ולרקימת מערכת יחסים העמים היא ההדדיות וההסכמה הנובעות ממשא ומתן בין שני גופים שווים, המתייחסים זה לזה בכבוד.

מרצ טוענת, כי גם אם נראה שאין אפשרות לשוב מיד למשא ומתן דו-צדדי עם הפלסטינים, יש לעשות מאמץ עליון נ הדמנות שתיווצר להידברות. וגם אם נראה לפי שעה כי אין עם מי לדבר, בכל זאת - יש הרבה על מה לדבר. המצב הגרוע מכל האפשרויות, כי פירושו המשך ההידרדרות והחרפת העימות, והוא טומן בחובו זרעים של פורענות אזורי מיותר להשחית, כי הזמן פועל לרעת הכול.

הצורך להיפטר מעול השטחים הוא אינטרס ישראלי מובהק ודחוף, וכך גם התייצבותו של צה"ל להגנה על המדינה נ מגבולותיה של כל התנחלות.

עמדת מרצ היא כי בין אם שבים מיידית למשא ומתן דו-צדדי ובין אם יתברר כי המשא ומתן משתנה, אין ברירה אל מעבר שתחייב מעורבות של גורמים בינלאומיים, צבאיים ואזרחיים.

הסדר מעבר - משטר נאמנות בינלאומי (Transitional Authority)

על ממשלת ישראל מוטלת החובה המיידית לבצע שורה של פעולות לניהול תקופת מעבר, שתאפשר רגיעה ושיקום האחרונות.

מרצ קוראת לממשלת ישראל לאמץ באופן רשמי את מתווה קלינטון, את עיקרי התוכנית הסעודית ואת רוח "מפת ה האמריקנית, המהוות תוכניות מציאותיות ומאוזנות. ממשלת ישראל מועלת באחריותה שעה שהיא מפנה כתף קרה ובפועל דוחה אותן. על ממשלת ישראל מוטלת החובה לא רק לסמוך ידיה על "מפת הדרכים" האמריקנית, אלא גם האמריקנים להיכנס בהקדם למסלול היישום של התוכנית.

מרצ עומדת על הקפאה מוחלטת של כל מעשה התנחלות או מעשה של הפקעת קרקעות. יש לאסור גם בנייה לצרכ טבעי", שמשמש מסווה שקוף מדי להרחבת ההתנחלויות ולהעמקת אחיזתן.

תועדף התפנותם מרצון של מתנחלים, ולשם כך תכין הממשלה מערך תמריצים מוכוונים וסבירים למשפחות שתהיי להעתיק את מקום מגוריהן לתחומי הריבונות הישראלית.

מרצ יזמה בעבר חוק פיצויים למתנחלים מתפנים, ולא נמצא לו אז רוב בכנסת. מרצ תשוב ותיזום חוק כזה, ותקרא י היותר מתונים בכנסת לתמוך בו ולאשר אותו. כל מי שיצטרף להתנחלות לאחר 1.1.2003 לא יהיה זכאי עוד לפיצוי

מרצ מציעה כי אם לא ניתן לחדש את המשא ומתן עם הפלסטינים, יכונן לפי שעה בגדה וברצועה משטר-נאמנות (מ דוגמת אלה שהתקיימו בשנים האחרונות בבוסניה, בקוסובו, במקדוניה, במזרח-טימור ובאזורי סכסוך אחרים, מקום מעורבותה הפעילה והעמוקה של הקהילה הבינלאומית ייצבה את אי-השקט הביטחוני והביאה לרגיעה יחסית.

לנאמנות הבינלאומית שני יתרונות חשובים ומיידיים. הראשון נעוץ בכך שכוחות בינלאומיים, אזרחיים וצבאיים, בהנה יחליפו את צה"ל ויאפשרו בכך את הפסקת הכיבוש הישראלי ומניעת החיכוך ההרסני בין הצבא הישראלי לאוכלוסייה היתרון השני נובע מכך שהנאמנות הבינלאומית תלווה ותחזק את הרשות הפלסטינית, שאינה מתפקדת זה זמן רב. הנאמנות הבינלאומית תוכרז לתקופת זמן מוגבלת ומוסכמת מראש, העומדת על כשנתיים. היא תצא לדרכה רק לא כי בתום תקופת מעבר זו תוכרז הקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית. במהלך תקופת הנאמנות ייווצרו התנאים ה: להולדתה של מדינה זו, תוך מעורבות מלאה ודמוקרטית של תושביה בקביעת עתידם ובעיצוב אופיה של מדינתם.

נאמנות בינלאומית במבנה כזה תוכל לשקם את המערכות הפלסטיניות האזרחיות והביטחוניות, שקרסו לחלוטין והו התושבים הפלסטינים במצב מתמשך של ייאוש וחוסר תקווה. שיקום מערכות אלו הינו אינטרס ראשון במעלה אף לו משום שהחורבן הפלסטיני הנוכחי מייצר עוד ועוד אלימות וטרור, וימשיך לעשות כן כל עוד האנרכיה וחוסר התפקוד ממשיכים לשרור בגדה וברצועה.

למטילים ספק בנכונותה של הקהילה הבינלאומית לשלוח את חייליה ולסכן אותם, תינתן מראש התשובה: גם במוקז שהוזכרו לעיל סיכנו המדינות את חייליהן כדי לכבות מבעוד מועד התלקחות גדולה פי-כמה.

מדינות שהיו מוכנות לשלוח חיילים לבלקן הבוער ולאפגניסטן, עשויות לשגר אותם גם לכאן כדי לשים קץ לסכסוך ה העולם כולו ער לכך שסכסוך זה מסכן את יציבות האזור ואת שלום העולם כולו אף יותר מסכסוכים אחרים. זאת ועוז שמוכן להציב את גייסותיו בבגדד, המסוכנת לאין שיעור מרמאללה, בוודאי יגלה נכונות דומה להציב אותם בגדה ובו כמובן, בתנאי שיידע כי המעורבות הפעילה והעמוקה הזאת היא לרצון שני הצדדים וכי ממשלת ישראל מקדמת אות

מתוך הניסיון הבינלאומי יש יסוד להאמין כי בחלוף שנתיים, ובתנאים של רגיעה יחסית, יבוא גם תורו של משא ומתן

חזרה למשא ומתן ישראלי-פלסטיני

מרצ מציעה כי לקראת תום תקופת הנאמנות תונח על שולחן המשא ומתן "עסקת חבילה", שהיא הבסיס האחד והיו ישראלי-פלסטיני. שני הצדדים יצטרכו לתרום את חלקם כדי שהעסקה היסטורית תוכל להתממש. מרצ עומדת על כך שישראל תדבר בשעת הכושר עם כל מי שייבחר על-ידי העם הערבי הפלסטיני. להלן עיקרי ההתחייבויות שיוגשו בעסקת חבילה זו:

עיקרי החלק הישראלי:

1 נסיגה לגבולות '67 בתיקונים קלים, הדדיים ומוסכמים. תיקונים אלה ייקחו בחשבון אינטרסים . שני הצדדים כמו גם אילוצים ישראליים או פלסטיניים שהזמן גרמם.

2 הקמת מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל.

3 פירוק ההתנחלויות.

4 חלוקת ירושלים לשתי בירות, לפי העיקרון של "תנו ליהודים את אשר ליהודים ולפלסטינים אר

עיקרי החלק הפלסטיני:

1 הפסקת הטרור.

2 ויתור מוצהר ומוחלט על זכות השיבה של הפליטים הפלסטינים לתחום הריבוני של מדינת יש
 . הפלסטינים יוכלו לממש את זכות השיבה בתחום מדינתם.

3 הכרה מוצהרת וסופית, פלסטינית וכלל-ערבית, בזכותה של ישראל להתקיים קיום ריבוני ובטו
 . של העם היהודי.

בתקופת המעבר ועד לרגיעה, תומכת מרצ בהאצת הבנייה של גדר הפרדה שלמה, מקיפה ומשוכללת. גדר זו תהיה
 מפני פעולות טרור. רצוי לישראל שתוואי הגדר לא יכלול אוכלוסייה או שטחים פלסטיניים.
 כן תובעת מרצ כי בתקופה זו יתבצע פירוק מידי של ההתנחלויות שמעבר לגדר ושל כל המאחזים הבלתי-חוקיים. ב
 כל ההתנחלויות, כמו גם ההתנחלות היהודית בחברון, שהיא מוקד קבוע ומסוכן לפורענות קשה.

אם למרות כל אלה יעלו המאמצים חרס - בשל הפקרות פלסטינית או אדישות בינלאומית - חוזרת מרצ ומביעה את
 צעדים חד-צדדיים של ישראל להיפרדות מן הפלסטינים, לסיום הדרגתי של הכיבוש, שהוא האויב מספר אחת של יע
 הנאמנות הבינלאומי יהיה זה שימלא את החלל שתותיר ישראל כאשר תיסוג לקו הבינלאומי.

שלום עם סוריה

השלום עם סוריה חשוב במיוחד, כי הוא ימנע את הסכנה למלחמת פתע, יאפשר רגיעה בגבול הצפון עם לבנון, ישי
 החיזבאללה, ויסלול את הדרך לשלום כולל עם מרבית מדינות ערב. במסגרת שלום מלא עם סוריה, המעוגן בסידורי
 ואשר מבטיח את אספקת המים לישראל, צריכה ישראל להסכים לנסיגה לגבול שנקבע ב-67', ולישראל תישמר זכו
 "סובב כינרת". עיקרון זה, של נסיגה לגבול הבינלאומי, כבר נקבע בהסכמי השלום עם מצרים.

על הסכם השלום עם סוריה להבטיח, כי רמת-הגולן לא תשמש עוד בסיס לתוקפנות נגד ישראל, יישוביה ומקורות ה
 הביטחון שייקבעו צריכים להיות כוללים ומגוונים, והם יתבססו על פירוז רחב היקף, צמצום כוחות, אמצעי התראה מ
 נורמליזציה ביחסים בין שתי המדינות וערובות בינלאומיות.

שלום כולל

הקמת מדינה פלסטינית, חתימת חוזה שלום איתה וחתימת חוזה שלום עם סוריה ולבנון חיוניות לאישושם וליציבותם
 השלום עם מצרים וירדן ולסלילת הדרך לשלום עם יתר מדינות ערב.

שלום אזורי כולל יחסום את הטרור הפונדמנטליסטי המאיים על כל מדינות המזרח התיכון ויקדם את פירוזו של האז
 להשמדה המונית.

הניצנים הראשונים של קשרים כלכליים ומדיניים בין ישראל לבין העולם הערבי, שהחלו להתפתח בעקבות הסכם או
 היתרונות הגלומים לישראל וליתר מדינות האזור במציאות של שלום במזרח-התיכון. מיצוי הפוטנציאל הטמון בקשרי
 להתממש רק במסגרת שלום כולל, שיבטל את החשש מהידרדרות חוזרת לעימות ולמלחמה.

אף כי זה נראה עתה רחוק מתמיד, יש לזכור את לקחי העבר: שלום כולל במזרח-התיכון יגביר את השקעותיה של ו
 הבינלאומית ואת הקשרים המסחריים שלה עם כל מדינות האזור. הפיתוח הכלכלי יגדיל את רווחתם של אזרחי כל ו
 תהליך הבשלתו של המעבר משלום בין מדינות לשלום בין העמים.

צה"ל ומדיניות הביטחון

כוח המגן של צה"ל הוא הערובה העיקרית לביטחונה של ישראל. מרצ מאמינה כי עוצמתו של צה"ל חייבת להישמר
 שישררו בעתיד באזור.

כוח ההרתעה של צה"ל יישמר ויגדל על-ידי מחקר ופיתוח שיטתי של טכנולוגיות מתקדמות ואמצעי לחימה ייחודיים,
 ועדכני של תורת הלחימה, טיפוח רמתו האישית של החייל והקפדה מיוחדת על ערכיו האנושיים כלוחם. מרצ, המצינ
 כמטרה ראשונה במעלה של ישראל, תיאבק להבטיח לצה"ל את התקציב הדרוש לשמירת כוחו ועליונותו האיכותית,
 והאנושית על פני כל צבאות האזור.

צה"ל הוא צבא העם כולו. אסור לממשלה לסבכו במלחמה שאיננה מלחמת מגן. מרצ תיאבק נגד כל מגמה לפגוע ברוח ההקרבה של מפקדיו וחיליו ובהוקרה שהציבור הישראלי חייב כלפיו. מרצ תיאבק נגד גילויים של המרדה כלפי האזרחית הדמוקרטית, שלה ורק לה צריך הצבא להיות כפוף. זאת בכפופות למשפט הבינלאומי ולאמנות בינלאומיות חתומה עליהן.

על הדרג המדיני לחזק את מרותו הדמוקרטית, ולמנוע את הרושם שנוצר לפעמים כאילו אין עוד בארץ "הפרדת רשו" הצבאי מעורב בפוליטיקה יתר על המידה.

אל מול גילויים של לאומנות תוקפנית ושל גזענות, הקיימים בחלקים מהחברה הישראלית, מוטלת על צה"ל החובה ו ביתר שאת על מוסר הלחימה של חיליו ועל שמירת החוק בפעילותם - לבל ייחצו קווים אדומים.

על צה"ל לקחת בחשבון שהכיבוש המתמשך עצמו משפיע באופן שלילי על כוחות הביטחון שלנו. הוא הופך את צבא לחיל מצב, וככל שהכיבוש מתארך כך גם הולכות וגוברות הסכנות לאיכות הצבא ולערכיותו.

פרק ב' - כלכלה וחברה בישראל

הכלכלה העולמית ותהליכי הגלובליזציה הביאו לצמיחה כלכלית של ממש במיוחד בסוף שנות ה-90 ברחבי העולם. אך יחד עם זאת נוצרו עיוותים קשים בתחום החברתי. מדיניות כלכלית-חברתית חדשה חייבת ליצור איזונים בין הצו החברתי לבין הצורך לקיים כלכלה מודרנית, מתקדמת וחופשית. בישראל תהליך זה מחייב שינוי מהותי בסדר העדי תקציב המדינה, ורפורמות מעמיקות בתחום הרווחה והחברה.

ממשלת שרון לא עשתה דבר כדי לשנות את סדר העדיפויות, המשיכה להפנות את המשאבים להתנחלויות ולמגזר אימצה שום תוכנית כלכלית שיכולה היתה להביא לניצול פוטנציאל הצמיחה של המשק הכלכלי.

המשך ההידרדרות בתחום המדיני והביטחוני, כאשר המשק הישראלי ומרכזי האוכלוסייה העיקריים נתונים למתקפו להפסד צמיחה של כ-3% עד 4% תוצר לשנה. במצב הנוכחי הנטל הנוסף המוטל על הכלכלה בישראל בשל מדיניות מסתכם בכ-4 מיליארד דולר בשנה.

המדיניות הזאת הניבה ירידה מתמשכת ברמת החיים, גידול בפערים החברתיים וגידול משמעותי במספר האזרחים במערכות התמיכה והרווחה.

המדיניות הכלכלית של ממשלת שרון הביאה את הכלכלה הישראלית לכדי משבר ואת החברה הישראלית אל עברי זו הביאה להרס מדינת הרווחה, עם פערים הולכים וגדלים, עם עלייה במספר המובטלים ועם עלייה חדה במספר הממשלה הנוכחית נושאת תדיר את שם הביטחון לשווא, אך גם הביטחון הלאומי צפוי לקרוס אם יושאת על חברה ו ניצחה עד כה במלחמותיה משום שהיתה מבוססת על יסודות יותר בריאים. היא עלולה, חלילה, להפסיד את המערכ את חוסנה החברתי. צדק חברתי הוא תנאי הכרחי לעוצמה.

מתוך אמונה בשוויון ערך האדם ובשוויון הזדמנויות, ובכך שעל המדינה מוטלת האחריות לאזרח ולרווחתו, מרצ תפן הרווחה בישראל.

על מנת לקיים מדיניות של צדק חברתי, להקטין את ממדי העוני, לצמצם פערים חברתיים ולאפשר לכל תושב בישר ומימוש עצמי, נדרשת כלכלה צומחת בקצב המאפשר תעסוקה מרבית, ומשק מודרני, מפותח ומשגשג. מרצ גיבשה ומעודכנת לטיפול במשימות העומדות כיום בפני המשק והחברה בישראל.

היעד של המדיניות הכלכלית הוא שילוב של יעילות ושגשוג כלכליים עם רגישות ואיזונים חברתיים. מרצ מציעה שינו העדיפויות, והעברת המשאבים מההתנחלויות להשקעה בתשתיות ולטיפול בשכבות החלשות: מתן דגש להשקעה ו להשקעות בהון האנושי בפרט, כדי להשיג צמיחה כלכלית מתמשכת; קיום כלכלה פתוחה, חופשית ופולורליסטית, ע מרכיביו של המגזר העסקי ומתאפשרות יזמות, רווחיות ותחרות הוגנת בין גורמי המשק השונים, תוך מאבק במונופן משק משגשג המשתלב בכלכלת העולם יכול לאפשר טיפול בשכבות החלשות. למרצ מחויבות עמוקה לסולידריות ח עיוותים הפוגעים בשכבות החלשות, והיא מציעה מאבק באבטלה וקידום התעסוקה תוך שינוי ביחסי העבודה ומדיני מחקרים הראו קשר ישיר בין שוויון לצמיחה, וכי במשק שוויוני יותר הצמיחה גדולה יותר.

פעולות אלו נובעות מתפיסת עולם רחבה ומקיפה הגורסת כי חברה מתוקנת ומשק מפותח אפשריים רק בתנאי כלל יש מקום לפרט, התחשבות בכלל ודאגה לחלש.

שילוב של תוכנית כלכלית-חברתית וחתימה להפסקת ההידרדרות המדינית-ביטחונית ולשלום בין ישראל ושכנותיה י המשבר הכלכלי החמור והמצוקה.

ישראל היא חלק מהכלכלה העולמית. על מנת להגיע לשגשוג כלכלי של ממש ולהשיג את יעדיה הכלכליים והחברתי לשאוף לשילוב מקסימלי של המשק הישראלי במשק העולמי, ובמיוחד בקהילה האירופית.

שילובה של ישראל מותנה בהדגשת המגזר היצרני-התעשייתי והפיכתו לקולט השקעות. הכלכלה הגלובלית היום הי הולכת ומחריפה, ועל כן על הממשלה לנקוט מדיניות כלכלית שתגביר את כושר התחרות של המשק הישראלי. כדי ת הפוקה במגזר העסקי והמייצא, יש לאפשר למשק לפעול באותם התנאים המתקיימים במדינות המתחרות. כדי לה היצוא, יש לקבוע בהדרגה ובמתואם את מכלול התנאים הכלכליים - שיעורי הריבית, המסים, ההיטלים, השכר ושאר לשיעורים המקובלים אצל המתחרים. בסופו של תהליך זה יהיו התוצר לנפש ורמת השכר בישראל דומים לאלו שבמ העשירות. הדבר מותנה, בין היתר, גם בהמשך התהליך של הפחתת מסים הדדית, שתאפשר לממש בשווקים הבי היתרונות היחסיים של ישראל.

עיקרי התוכנית הכלכלית-חברתית האלטרנטיבית של מרצ

שינוי סדר העדיפויות

- קיצוץ ניכר בתקציב ההתנחלויות והפניית המשאבים לעידוד הצמיחה ויצירת תשתיות בתוך הק
- הגדלת ההשקעה בתשתיות - ובפרט בחינוך, בבנייה לדיוור הציבורי, בתחבורה, במים, מחזור ;

באנרגיה ובמערכות.

- ביטול העדפות לתלמידי הישיבות בהשוואה לסטודנטים והעדפת הסטודנטים על פני תלמידי הקיצוצים נוספים בסעיפים מפלים ולא חיוניים.
- ייעול הסקטור הציבורי והממשלה - קיצוץ מספר השרים ומשרדי הממשלה; ביטול משרד הדתות.
- רפורמה במס הכוללת מיסוי ההון (כולל מס עיזבון ומס רכוש, ומיסוי רווחים מנדל"ן, מבורסה ונגברת אכיפת גביית המס ומלחמה בהון השחור).

צמצום פערים ושוויון

- מאבק לצמצום האבטלה - הרחבת שוק העבודה תוך רפורמה במערכת ההכשרה המקצועית וו המעודדים יציאה לעבודה.
- ביטול אפליית נשים בשוק העבודה.
- ביטול אפליית ערבים בשוק העבודה.
- קביעת קריטריונים המגבילים את תנאי השכר של בכירים בחברות ובתאגידים בסקטור הציבור.
- השוואה תקציבית מלאה בין יהודים וערבים בישראל.
- ביטול כל אפליה בין יהודים וערבים במתן קצבאות.
- השוואת קצבאות הילדים (קצבה אחידה לכל הילדים במשפחה מהילד הראשון).
- חקיקת חוק זכויות העצמאיים וחובותיהם.
- דיווח כללי למס הכנסה, הרחבת בסיס המס וריווח מדרגות המס.

רווחה

- חקיקת חוק יסוד זכויות חברתיות, שיכלול את הזכות לבריאות, לחינוך, לדיוור, לתעסוקה ולקניון להתאגדות ולשביתה, ויסייע בהבטחת קיומה ופיתוחה של מדינת הרווחה.
- שמירת רמת החיים הריאלית של קשישים, נכים ומשפחות חד-הוריות. ביטול הקיצוץ בקצבאות.
- חקיקת חוק פנסיה ממלכתית חובה.
- הכרה בהוצאות טיפול בילדים עד גיל 6 לאשה עובדת.
- הגנה על עצמאותו של הביטוח הלאומי.

מבנה של משק חופשי, פלורליסטי והוגן

כלכלה פתוחה תוך תיקון עיוותי השוק

כדי להשיג צמיחה כלכלית מתמשכת על המשק הישראלי לפעול על פי כללי משחק ומבנה שיאפשרו כלכלה פתוחה, ופלורליסטית, הנותנת קדימות להשקעות בהון האנושי. ביוזמה זו ישתלבו כל מרכיבי של המגזר העסקי על צורתיו ויתאפשרו יזמות, רווחיות ותחרות הוגנת בין גורמי המשק השונים, תוך מאבק במונופולים ובקרטלים. עם זאת, הצמ ללא מעורבות מתקנת של המדינה יוצרת עיוותים הפוגעים בשכבות חברתיות חלשות יחסית, ומחויבותה של ישראל ולסולידריות חברתית מחייבת לתקן כשלי-שוק אלו, לצמצם פערים חברתיים ולקיים שוויון הזדמנויות לכל מגזרי האו

הקצאת התקציב

הפעילות הכלכלית יוצרת מקורות שצריכים לשמש גם להשקעות במשק, לביטחון וליעדים החברתיים. הקצאת המש החברתיים היא המבחן לחוסנה החברתי של המדינה ולדמוקרטיה בכלכלתה. הכלכלה הדמוקרטית, שמטרתה שוויו אמיתי וצמצום פערים כלכליים וחברתיים, היא כלכלה של בעלי עניין, של הציבור כולו, ולא רק של בעלי הקניין; כלכל להכרעות המשקפות במידה אופטימלית את שילוב האינטרסים הלגיטימיים של הלקוחות, הקהילה, הסביבה, הבעל

תקציב הרווחה

ניצול יעיל של המשאבים המוקדשים לתשלומי העברה יוכל לסייע למעוטי היכולת להיחלץ ממצבם הקשה, תוך מתן ייחודיות. כדי ליעיל את השימוש בתקציבי הרווחה, במגמה של צמצום פערים, תתבע מרצ להקים ועדת תכנון מקצועי דרכים להגברת היעילות של הקצאת תקציבי הרווחה. בדיוני הוועדה תינתן עדיפות להקצאות יוצרות הון אנושי, שיע להקטנת הזדקקותה של אוכלוסיית המצוקה לסיוע כספי ישיר לאורך זמן. כמו כן תיבחן האפשרות לצמצום הסכומים המועברים כיום למוסד לביטוח לאומי בגין הפחתת עלויות העבודה, והעברת היתרה למטרות חברתיות אחרות. כל החלטה על מדיניות הקצאת המשאבים לנושאי רווחה צריכה להביא בחשבון את השלכותיה ארוכות הטווח. כדי ו רווחתם של הדורות הבאים, אחריות כל דור היא להעביר לדור הבא נכסים עודפים על ההתחייבויות.

מאבק לצמצום האבטלה

מרצ תפעל לכוון בישראל משק מודרני, מפותח ומשגשג, בעל רמה טכנולוגית ותעשייתית גבוהה, המאפשר את קיומ רווחה מתקדמת. יעד זה לא יושג כל עוד קבוצות גדולות בציבור אינן משתתפות בכוח העבודה האזרחי. משום כך השתתפות גבוהה יותר בכוח העבודה האזרחי של הציבור החרדי ושל נשים ערביות - ששיעור השתתפותם נמוך בי-על-ידי הטמעת יזמות טכנולוגית לקהילה ולכפר. במגזר החרדי במיוחד צריך להדגיש כי הפטור הסיטוני משירות בצ הכספית המסיבית (כולל קצבאות הילדים המוטות רק לטובתן של משפחות מרובות ילדים), מקטינים את השתתפות העבודה וגוזרים עליהם עוני ונחשלות כלכלית. כמו כן תפעל מרצ ליצירת מבנה כלכלי-חברתי שיאפשר את מימוש של קידום הנשים בעבודה ובעסקים.

הזכות לעבודה

לישראל, כמדינת רווחה מודרנית, מחויבות לממש את הזכות לעבודה כזכות יסוד של חברה דמוקרטית, ומחויבות ל קיום ראוי לכל אדם. העבודה היא ממד חיוני של חיי האדם, ובעבודתם בני-האדם לא רק מייצרים מוצרים ושירותי למחייבתם, אלא גם מממשים את עצמם וקובעים את תנאי חייהם. האבטלה אינה רק מפגע חברתי, אלא גם גורם לב כלכלי הפוגע בפרט ובמשק הלאומי כאחד.

התהליכים השלייים המאפיינים את שוק העבודה בישראל בשנים האחרונות הם גידול משמעותי באבטלה (יותר מ- בשיעור המשתתפים בשוק העבודה וגידול מסיבי במספר העובדים הזרים. בתנאים הכלכליים הנוכחיים, בהם הצמיח במיוחד כתוצאה מהמצב המדיני-בטחוני, משמעותם של תהליכים אלו חמורה אף יותר. רק שינוי מהיר של הגורמים ימנע החרפת המשבר והעמקתו.

יחסי עבודה והכשרה מקצועית

בטיחות, בריאות וגהות בתעסוקה ההתפתחות המזורזת של התעשייה על ענפיה השונים והשימוש בטכנולוגיות חדשות העצימו במקרים רבים את הס ולבריאותם של העובדים. הסבל האנושי, הנזק החברתי וההפסד הכלכלי הנגרמים על-ידי תאונות עבודה ומחלות ת לממדים מדאיגים ביותר.

מרצ תפעל להעמקת החינוך לבטיחות, לגהות ולבריאות בתעסוקה; לעדכון החקיקה בתחום זה, שתהלום את ההת הטכנולוגיות החדשות; להגברת האכיפה של חוקי הפיקוח על העבודה שעניינם בתחום זה; להחמרת הענישה של נ מקפידים על ביטחונם ובריאותם של עובדיהם.

יחסי שיתוף

מרצ מציעה שינויים מרחיקי לכת ביחסי העבודה המסורתיים, שעיקרם שיתוף-פעולה מוסדר ומוסכם בין עובדים למ מקצועית תוך כדי עבודה והדגשת זכויותיו של העובד במקום עבודתו. מרצ מאמינה כי כלכלה דמוקרטית היא כלכלה שבה דפוס היחסים בין המעסיקים לעובדים הוא דפוס של שיתוף-פע של מאבק, וכי ניתן לצמצם מאבקים ושבתיות ככל שהכלכלה דמוקרטית יותר.

הכשרה מקצועית מתמשכת

הכשרה מקצועית מתמשכת ומתמדת היא אמצעי למוביליות כלכלית וחברתית. מהפכת המידע והטכנולוגיה המודרנ הצורך בהשכלה רחבה שתכשיר אדם למקצוע, ושתאפשר לו אף לשנות לעתים את עיסוקו. המודל הקיים של מחזור שלבי, המורכב מתקופת חינוך והכשרה, שנות עבודה ארוכות ללא אתנחתות משמעותיות, ותקופת פרישה מעבודה ומתארכת עם העלייה בתוחלת החיים - הולך ומשתנה בעידן המודרני, ואינו עולה עוד בקנה אחד עם צרכי המשק ו תחת זאת יש לקיים כמה מחזורים של הכשרה מחדש, של קריירה שנייה ושלישית, שתהלום את נטיות העובד וכיש המודל הראוי ליחסי העבודה הוא מתכונת של "עובד ולומד" - לימוד וקידום במהלך העבודה. יש צורך בהשקעה רבו אנושי - חינוך, השכלה, מדע - והסבה מקצועית.

הצהרת חובות וזכויות עובדים ומעסיקים

ראוי לכוון הצהרה על חובות וזכויות עובדים ומעסיקים, שתגובש על-ידי הגורמים השונים במשק כאמנה חברתית ווו טווח. במסגרת אמנה זו יש לאסור על העסקת עובדים בעיסוקים שמהות העבודה בהם גורמת, על-פי מיטב הידע ה בלתי-הפיכה בבריאות העובד, ולהציע תעסוקות המיטיבות עם העובד, מסייעות להתפתחותו ומסיבות לו עניין וסיפו

פערי השכר - שכר מינימום ומקסימום

פערי השכר הגדולים גורמים לא רק לעוולות חברתיות, אלא גם לפגיעה במוטיבציה של העובדים וביעילות הכלכלית את הפערים ולעודד עבודה, יש להקפיד על אכיפה של שכר המינימום מצד אחד, ולקבוע קריטריונים המגבילים את בכירים בסקטור הציבורי, מצד שני.

פנסיה

טיפול כוללני וארוך טווח בסוגיית הפנסיה דרוש לא רק כדי להסיר את הסכנה לקריסתן של מערכות הפנסיה הציבור להבטיח את עתידם של מאות-אלפי אזרחים חסרי ביטוח פנסיוני, אלא גם כדי להקל על ניידות תעסוקתית בין מקומ לפגוע בבטיחות החברתי-הכלכלי של העובדים ושל ילדיהם. מרצ תפעל לחקיקת חוק פנסיה חובה, שיתבסס על רוב יחסי לשכר ורובד שלישי שיהיה בבחינת רשות.

העצמאיים וזכויותיהם

המכה הקשה שהנחיתה מדיניותה הכלכלית והביטחונית של ממשלת שרון על ציבור העצמאיים התבטאה בשבירת אלפי משפחות. מרצ תיזום הצעת חוק זכויות העצמאיים וחובותיהם. חוק זה יבטיח את זכויות העצמאיים, כולל הזכות לביטוח מפני זמינות קיפוחם בכל הנוגע למיסוי; החוק יאפשר יצירת קרנות הון חוזר בערבות מדינה, ויבטיח מפני עיכובים של תש ממשלה חייבים לעצמאיים תמורת שירות או סחורה. ציבור גדול וחזק של עצמאיים הוא ערובה לצמיחה כלכלית - חלק גדול מהצמיחה במדינות המערב בא עקב גידול בו העסקים העצמאיים הקטנים. מרצ תיזום פרום בין-סיעתי, אשר ילווה את החוק בכל גלגוליו בכנסת ובוועדותיה.

שוויון הזדמנויות וצמצום פערים

בדמוקרטיה המודרנית מובטח לכל האזרחים שוויון זכויות פורמלי. עם זאת, ההבדלים הגדולים בנקודת-הזינוק של - ביכולת הכלכלית, ברמת ההשכלה ובכישורים האישיים - גורמים למעשה לא פעם לפערים עצומים ברמת החיים ושל האזרחים. בכך יכול השוויון הפורמלי להפוך לגורם המאפשר העדר שוויון אמיתי בין האזרחים, שכן נחיתות כלכי בסיסית נשמרת ואף מתרחבת במהלך החיים, והקבוצות החלשות בחברה מתקשות לממש הלכה למעשה את ההז בפניהן לכאורה. העקרונות החשובים של פתיחות כלכלית ושל כלכלת השוק עלולים לפעול לרעת מי שאינו מסוגל לו ומגבירים את הקיטוב בחברה, אלא אם מקיימת החברה מנגנונים של איזון והתערבות.

השקעה בתשתיות ובחינוך

השקעה נבונה בתשתיות ובאיכויות החברתיות, בראש ובראשונה בחינוך, בהשכלה גבוהה ובהכשרה מקצועית נמש מהוספת משאבים גרידא לתמיכה בנזקקים, אינה בזבז משאבים הפוגע בצמיחה, אלא היא, לטווח הארוך, הבסיס ו כלכלית בת-קיימא, והיא שיכולה לאפשר לקבוצות החלשות מובילות חברתית והתקדמות. השיקול הכלכלי והשיקול הם מנוהלים בתבונה ובהגיונות, אינם סותרים אלא משלימים ומחזקים זה את זה.

מניעת אפליה

הפערים בחברה חמורים במיוחד כאשר הם חופפים קווי-חלוקה קבוצתיים-לאומיים, עדתיים או מיניים. לכן חשוב לר לשוויון ההזדמנויות ברמה האישית, כי תינתן העדפה מתקנת לקבוצות מקופחות בשוק העבודה. פערים גדולים מבי ולעויות של החלשים כלפי החברה, והם עלולים להביא למתחים חברתיים בלתי-נסבלים ואף לקרע בחברה. מרצ ת אפליה של נשים, ערבים ונכים בשוק העבודה.

עובדים זרים

בישראל נמצאים היום כרבע מיליון עובדים זרים, אשר אינם אזרחים ואינם זכאים לזכויות סוציאליות, ואשר רבים מו קשים ומנוצלים לרעה על-ידי מעסיקיהם. כתוצאה ממספרם הגדול של העובדים הזרים, נפגעים עובדים ישראלים ש שנפלים משוק העבודה. תופעת העסקת עובדים זרים הידרדרה בשנים האחרונות לעסקאות ציניות, מזיקות ונטולות היגיון כלכלי, תעסקותי ה הנסגרות בין שרי ממשלה ומשרדיהם לבין סוחרי העובדים הזרים, כאשר האחרונים הם היחידים המרוויחים מתופע בזכותה מיילוני דולרים לכיסיהם. בחצר האחורית של מדינת ישראל צומחות שכונות שלמות שתושביהן אינם אזרחים. חבריהן נטולי זכויות וחסרים או פומבי. מרצ מתנגדת בתוקף לתופעות הניצול, הקרובות קרבה מבהילה לסחר בבני-אדם וההופכות את החברה היע מנוונת של אדונים ומשרתים, של מנצלים ומנוצלים. מרצ תומכת בהגבלת מספר העובדים הזרים במדינה, שהגיע לממדי שיא בלתי סבירים (מקום שני בעולם לאחר שו

מרצ תפעל:

1. להשוות את הזכויות ותנאי העבודה של העובדים הזרים לאלה של הישראלים, כדי לעמוד בקני מידה מוסריים בכ יתרון בהעסקתם של הזרים.
2. להגן על זכויות כל עובד זר לקבל את שכרו ממעבידו, ובאם פקעה תקופת שהותו בישראל - לחזור אל ארצו על ה על חשבון המדינה.
3. להטיל מסים ואגרות על העסקת העובדים הזרים, כך שעלותם למעסיק תהיה שווה לזו של עלות עובד תושב מדי גבוהה ממנה.
4. לשנות חקיקה בתחומי המיסוי של העסקת העובדים הזרים, לערוך שינויים מוסדיים וליצור מערכת אכיפה משמע להביא שינויים אלה מהכוח לפועל.
5. להפסיק את העסקאות הציניות של יבוא עובדים זרים, המשרתות אך ורק את רווחיהם של ספקולנטים בבני-אדם
6. אמצעי האכיפה צריכים להיות מכוונים בראש ובראשונה אל המעסיקים והמספספים בכוח-אדם, והמדינה צריכה ז זכויותיהם של העובדים הזרים גם במהלך הוצאתם מן הארץ.

פרק ג' - חברת רווחה מודרנית

אחריות חברתית משמעותה כפולה - היא אחריותו של הפרט כלפי החברה, והיא אחריות של החברה כלפי הפרט.

אחריותו של הפרט כלפי החברה היא אחריותו של אזרח מעורב, והיא יכולה להתממש רק בתנאים של דמוקרטיזציה של החברה. דמוקרטיזציה כוללת מאפשרת לבני החברה את השליטה על גורלם - האישי והקולקטיבי - כי לכל פרט יש וחובה ערכית להשתתף בתהליך הדמוקרטי. הפרט יכול לממש זכות זו בצורות התארגנות וולונטריות שונות: פוליטיו חברתיות ותרבותיות.

אחריותה של החברה כלפי הפרט היא האחריות למימושם של עקרונות הדמוקרטיה והצדק החברתי. זוהי גם החובה זכויות, לצמצם פערים בין קבוצות אוכלוסייה שונות, ולסייע לקבוצות אוכלוסייה חלשות באמצעות שירותי רווחה מת

מרצ רואה בהגנה על מדינת הרווחה את אחד מעיקרי פעילותה בכנסת ובציבור. מדינת הרווחה המודרנית חותרת ל אזרחיה זכויות חברתיות בסיסיות, קורת-גג, טיפול בריאותי, חינוך, עבודה, ביטחון לעת זיקנה או אובדן כושר עבודה מדינת הרווחה גם מבטיחה צמיחה ושגשוג כלכלי.

מרצ תיאבק על המשך קיומה ופיתוחה של מדינת הרווחה המודרנית, המהווה ביטוי לאחריות חברתית. במאבק המ של החברה הישראלית, וביתר שאת לאחר השנתיים ההרסניות של ממשלת שרון, יש להדגיש את הצורך באיזון הד כלכלי לצדק חברתי, בין יעילות ותחרותיות לבין סולידריות חברתית וערבות הדדית. מרצ תעמוד על שמירת צביונה כמדינת רווחה וצדק, ותילחם מלחמת חורמה בתהליך ההופך אותה במהירות למדינת רווח וצדקה.

בתקופת ממשלת נתניהו ובתקופת ממשלת שרון נעשה מאמץ מכוון לשחיקת סל הבריאות והשירותים החברתיים, נ יקף שירותי החינוך והמשכנתאות - דווקא לשכבות הביניים ולשכבות הנמוכות. מרצ תוביל את המאבק לקידום ול המערכות המספקות את שירותי הרווחה.

הכלכלה החופשית היא עובדת חיים ובלעדיה לא היתה מגיעה ישראל להישגיה. אך יש סוגים שונים של כלכלה חופ האירופי, וגם היפני, מוכיחים כי אפשר לקיים משקים משגשגים עם הפרשי שכר קטנים הרבה יותר מאלה הקיימים גדולים פוגעים בלכידות החברתית, במיוחד בחברה רבת ניגודים כשלנו. מרצ תאבק למען צמצום הפערים הכלכליים באמצעות אכיפת נורמות של שכר סביר בסקטור הציבורי, כולל בחברות בורסאיות השייכות בחלקן לציבור; יש לראו מנהלים שהם גם בעלי עניין בחברה, החורגות מתקרה סבירה, כחלוקת רווחים שבה ישתתפו כל בעלי המניות. מרצ את הדגם האירופי, שבו הפרשי השכר הם 1:15 - והוא המתאים יותר לישראל - באמצעים שונים, לרבות חקיקה.

דיור וחוק הדיור הציבורי

מדינת רווחה מבטיחה לכל אזרחיה קורת-גג ראויה. בישראל מדיניות השיכון של הממשלה צריכה לשאוף לכך שמה המדינה יכולו להגיע לבעלות על דירה משלהם.

מחירי הדירות הגבוהים - בעיקר בהעדר בנייה להשכרה במחירים עממיים - הם עבור רבים מכשול בלתי-עביר. הוזי למגורים מותנית בהגדלת היצע הדירות, בעיקר באזורי הביקוש, ולכן דרושים הגדלה של היצע הקרקעות על-ידי המ אשראי מתאימים לענף הבנייה. יש גם להפחית את שיעורי המס על דירה ראשונה למגורים.

הקריטריונים למשכנתאות צריכים להתעדכן מעת לעת, כך שמרבית הזוגות הצעירים יוכלו לרכוש דירה. התקציבים המוקדשים למתן הטבות לדיור צריכים להינתן על-פי אמות-מידה סוציו-אקונומיות שוויוניות, ללא אפליה כלפי מגזר

על הממשלה לאמץ את יוזמות מרצ באשר לבנייה של דיור ציבורי לחסרי אמצעים, לקשישים, למשפחות חד-הוריות ולוותיקים כאחד.

העיקרון של חוק הדיור הציבורי, שחוקק ביוזמת מרצ, מיישם את עמדתה החברתית של מרצ. בהתאם לעיקרון זה, לאפשר לדיירי החברות הציבוריות לרכוש את דירותיהן בהנחות משמעותיות, על-פי שנות המגורים והתשלום.

17 אלף משפחות כבר קנו את דירותיהן בעקבות חקיקת חוק הדיור הציבורי, ואלפי משפחות נוספות נמצאות בתהל הדירות. מרצ תמשיך, הן באמצעות פיקוח פרלמנטרי על אכיפת החוק והן באמצעות מטה הדיור הציבורי שהקימה, המשפחות המעוניינות להצטרף למהלך זה.

מרצ תפעל לייזום בנייה ורכישה של יחידות דיור לעשרות-אלפי המשפחות חסרות-הבית, שלמען ייבנו דירות מספ דירות הדיור הציבורי.

אזורי הפריפריה ואזורי מצוקה

מדינה מתוקנת דואגת לרווחת תושביה ולשיפור איכות החיים בכל אזוריה. לאזורי הפריפריה, המרוחקים ממרכזי הו של המדינה, קושי מובנה ליהנות באופן שווה מהאפשרויות העומדות לרשות התושבים במרכז הארץ. גם באזורים א קיימים יישובים ושכונות שנקלעו במהלך השנים לנחיתות יחסית, ונחיתות זו מנציחה את עצמה בשל בריחתה של א למקומות אחרים.

הצבת שוויון ההזדמנויות כמטרה מחייבת היא חשובה במיוחד לאזורים אלו, וקידום הוא משימה לאומית ראשונה ו מעורבות פעילה וממושכת מצד השלטון המרכזי.

הדרך היעילה לקידום של אזורי הפריפריה ואזורי המצוקה, אם כי אין היא דרך קלה או מהירה, היא פיתוח תשתיו חינוכיות ואחרות - שיאפשרו לתושבים באותם אזורים להגיע להישגים מקבילים לאלה של תושבי מרכז הארץ.

אזורי המצוקה - יישובים חלשים ושכונות השיקום - זקוקים לסיוע כלכלי וניהולי משמעותי כדי להתגבר על בעיותיהם לא פעם להאמין ביכולתם, זקוקים לסיוע בהשלמת השכלה ובהכשרה מקצועית בתנאים מיוחדים שיאפשרו להם לרוי. פתרונות דיור ותעסוקה מקיפים הם חיוניים למניעת בריחתה של אוכלוסייה צעירה ומשכילה ולמניעת פגיעה נעבודים ותיקים שפוטרו ממקומות עבודתם הקודמים.

פיתוח תשתית תחבורה כלל-ארצית, ובעיקר רשת של מסילות ברזל וכבישים מהירים שיאפשרו לתושבים לעבוד במיישובים אחרים, הוא מנוף לצמיחה כללית במשק בכלל ובאזורי הפריפריה בפרט. פיתוחן של תעשיות מתקדמות, וכול על ידע ומיומנות, מאפשר לאזורים מרוחקים להתחרות בקלות יחסית, אם קיימים בהם ריכוז אוכלוסייה מספיק נאותות לאספקה ולשיווק.

הפיכת ערי השדה לקהילות של חינוך ותרבות, הנהנות משירותי בריאות ורווחה מתקדמים ורמה גבוהה של איכות נלהפוך אותן לקולטות אוכלוסייה, בעיקר אוכלוסייה צעירה, במתכונת פרברי היוקרה במרכז הארץ. בהקשר זה צריכו מכרעת להעלאת רמת החינוך, וניתן גם לקדם, בתקציבים קטנים יחסית אך משמעותיים, את התרבות והאמנות ביי

פיתוח המרחב הכפרי, החקלאות וההתיישבות

בכל מדינות המערב נודעת חשיבות רבה לפיתוחו של המרחב הכפרי כמושך אוכלוסייה לפריפריה, מפתח אזורי תיי משאבי טבע, מחזיק שטחים פתוחים, שומר על איכות הקרקע ועל הנוף וקולט מי שופכין. תוכניות המתאר הארציות למרחב הכפרי בעיקר כאל עתודת קרקע לבנייה עירונית.

המגזר הכפרי בישראל עבר משברים קשים מאז שנות ה-80, בין היתר עקב מדיניות מכוונת של ממשלות הימין לפג בישראל כמו בעולם פינתה החקלאות את מקומה המרכזי במרחב הכפרי לתעסוקות אחרות, ולעתים לרמת אבטלה מהמערכות המרכזיות של מגזר זה קרסו, ובעיות עמוקות שנחשפו טרם באו על פתרון. הכפר בפריפריה הפך במצ נרדף לנחשלות.

טיפול יסודי ואמיתי בפיתוח המרחב הכפרי דורש תוכנית כוללת ורב-תחומית. מרצ יזמה בימי ממשלת ברק את תוכ לשיקומו של המרחב הכפרי. התוכנית מקדמת מהלך כולל, המקדם פעילויות כלכליות מגוונות בכפר לצד ייצוב החקי המערכת הארגונית של היישובים הכפריים, מיישם מדיניות סביבתית אחראית ומחזק את הקהילה הכפרית. התוכני בממשלה, אך יישומה עוכב בימי ממשלת שרון. מרצ תמשיך ביישום תוכנית "כפר 2000" עם חזרתה לממשלה.

מרצ רואה חשיבות רבה בקיומה של חקלאות כפרנסה המכבדת את בעליה, שכן חקלאות יציבה מבטיחה את אחיזו בקרקע ואת פיזור של האוכלוסייה ברחבי המדינה. מרצ תומכת במדיניות המבטיחה את רווחיות החקלאות, מדיניו במינון נכון, תכנון ותחרות, ואשר מבטיחה תנאי ייצור וסחר המקובלים במשקים המפותחים עימם חייבת החקלאות ו להתחרות בתנאים הוגנים.

ישראל היתה, ועודנה, מן המדינות המתקדמות ביותר בפיתוח חקלאות מתוחכמת, המתאימה לתנאי הקרקע והאקו לאזור. מרצ רואה חשיבות מיוחדת בפיתוח זה ובהשקעה גדולה אף יותר בהתאמת החקלאות הישראלית לתנאים ב

לפיכך, יעשה כל מאמץ להעביר את החקלאות הישראלית לגידולים הצורכים כמות מים מעטה ומושפעים פחות מת השנים האחרונות. החקלאות והמחקר יתמקדו בגידולים שניתן לעבדם ולקוטפם באמצעים מכניים ובהפחתה ניכרת שימוש בכוח עבודה ידני, המתבסס על עבודה זולה שנעשית, בתנאי השוק הנוכחיים, בעיקר על-ידי עובדים זרים. כן הגידולים על מים מושבים ויספקו בכך פתרון לבעיות זיהום מי התהום, נחלים יים, וגם לחיסכון במאגר המים המצומ

מרצ רואה בחקלאות לא רק את בסיס הקשר לאדמה ואת האופציה המרכזית לשמירת אזורים ירוקים בישראל, אלא במניעת הזרמת שפכים וקולחין למי התהום. שימוש מושכל במים מושבים יחסוך לא רק את השימוש במים השפיריו העלויות הנדרשות לסילוק השפכים אל הים התיכון, ואת מחירו הסביבתי הכבד של סילוק כזה.

הקיבוצים

התנועה הקיבוצית מהווה גם היום נדבך חשוב בחברה הישראלית. בני הנוער של הקיבוצים מעורבים במילוי משימו בתחומי החינוך והקליטה, חיילי הקיבוצים מאיישים את המובחרות שביחידות צה"ל באחוזים הגבוהים בהרבה מחלי באוכלוסייה, הקיבוצים נוטלים על עצמם משימות לאומיות של סיוע לאוכלוסיות במצוקה, גם כשהם עצמם מצויים בנ חרף, משלחות של התנועה הקיבוצית מייצגות את ישראל באזורי אסון בעולם, ומפעלי התרבות שלה מביאים לפרי אמנותי שלא היה מתקיים בה בלעדיהם.

התנועה הקיבוצית מתמודדת בשנים האחרונות עם תהליכי שינוי עמוקים. במסגרת תהליך זה מתהווים מודלים קיב המקיימים רמות שותפות שונות - החל מקבוצות צעירים המקימות מסגרות שיתופיות הדוקות, ועד קיבוצים המתבס כלכלית של הפרט לצד חיי קהילה. גם לאחר תהליכי השינוי מציעה התנועה הקיבוצית דוגמה לקיום חברה פעילה, נ המקיימת בתוכה רמה גבוהה מאוד של סולידריות חברתית ודאגה לרווחת הפרט תוך שמירה על מסגרות קהילתיות

בחלק מהמקרים מעמידה המציאות החדשה פרטים ומשפחות בפני התמודדות עצמאית עם משבר כלכלי חריף. מר התנועה הקיבוצית ועם מוסדות המדינה להבטחת זכויותיהם של חברי הקיבוצים במסגרת תהליכי השינוי.

חלוקת קרקעות הוגנת ושמירת זכויות החקלאים בקרקע

מרצ מאמינה כי לקרקעות החקלאיות תפקיד חיוני בשמירת שטחים פתוחים ברחבי הארץ והריאות הירוקות במרכז בחקלאות את אחד מענפי היסוד של המדינה. מתוך תפיסתה זו, רואה מרצ חשיבות עליונה בהבטחת יכולתם של ה את אדמותיהם לאורך זמן באמצעות חוזי חכירה לדורות.

התהליכים העוברים על תנועות ההתיישבות ועל המגזר החקלאי מביאים לעתים לשינויים גם ביעודן של קרקעות ח מאמינה כי יש לצמצם תהליכים אלה ככל האפשר, במטרה לשמר את החקלאות על תוצריה הציבוריים והאקולוגיים.

המאבק הציבורי בנושא זה, ובעיקר האופן בו התנהל בשנים האחרונות, הביאו ליצירת שסעים מיותרים בין קבוצות הישראלית. מרצ גורסת כי המלצות ועדת מילגרום ביסודן מייצגות איזון נכון בין זיקתם המיוחדת של חקלאים לאדמו מעבדים עשרות בשנים, לבין היותן של אדמות המינהל רכוש המדינה. מרצ תפעל ליישומן של הסדר המבוסס על עני הכוללים קביעת שיעורי פיצוי מקסימלי ומינימלי. בנוסף, תבטיח מרצ שחלק מכלל הכנסות הנטו של מינהל מקרקעי חכירה יופרש עבור קרן, המיועדת לפרויקטים לעידוד תשתיות חברתיות ופיזיות ביישובים במצוקה.

גמלאים

ציבור הגמלאים הוא ציבור בעל משקל בחברה הישראלית, והוא ראוי ליתר תשומת-לב למען חיזוק מעמדו, זכויותיו והחברתית ותרומתו לחברה.

מרצ תדאג לחקיקת חוק פנסיה ממלכתית חובה, שיכניס כל אזרח למסגרת של ביטוח פנסיוני בסיסי ויבטיח קיום ה בתקופת העבודה, לתקופת הזיקנה או למקרה של פטירה או אובדן כושר עבודה. הסדר מיוחד במימון ממשלתי יבט חדשים שלא הספיקו לצבור ותק מתאים.

יובטח שילובם של רכיבי שכר נוספים בחישובי הפנסיה, כדי למנוע ירידה חריפה ברמת החיים עם הפרישה לגמלאו בחקיקה אמצעים למניעת שחיקתן של קצבאות הזיקנה של הביטוח הלאומי.

יחוקק חוק פיקוח על גופי הביטוח הפנסיוני, שיעמיד אותם תחת בקרה ציבורית ראויה.

מרצ תיאבק להרחבת סל הבריאות והתרופות ולהכללת האשפוז הסייעדי במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי. כמו לצמצום התשלומים הנוספים לקשישים בקופות-החולים, בתשלום עבור תרופות ובייקורי רופא.

מרצ פועלת לביטול הקיצוץ בקצבת הזיקנה ובזכויות אחרות, גזירות שהוטלו על-ידי ממשלת שרון. מרצ תובעת להע קצבת הזיקנה של הביטוח הלאומי בשלבים מ-16% (היום) ל-25% מהשכר הממוצע במשק, וזאת על-פי החוק המז

מרצ מתנגדת לכל ניסיון לקצץ בגמלת הסייעוד. כמו כן תיבחן אפשרות של שיפור גמלה זו ושירותי הסייעוד הניתנים להרחיב את סל השירות.

חוק ביטוח סיעוד יותאם לצרכים המשתנים של אוכלוסיית הזקנים ויבטיח סיעוד ממשי לבזקקים, תוך קיצור תור המנ סיעודי.

ינתן עידוד נאות ליזמות ציבוריות ופרטיות להקמת בתי-אבות ולבניית דירות קטנות וממוגנות בקומות התחתונות ל קשישים, בעיקר לקשישים שיכולתם הכלכלית מוגבלת. יתקיים פיקוח הדוק על תנאי החיים של קשישים בבתי-אבות זוכים, כדי למנוע מקרים של הזנחה, השפלה או התעללות בזקנים. מרצ תפעל לחקיקה שתחייב פיקוח על החברות אבות. פיקוח זה יעשה כדוגמת הפיקוח על חוסן של חברות הביטוח, יודא את חוסן הכלכלי של החברות ויבטיח הגדולים שהגמלאים מפיקדים בידיהן עם כניסתם לבית-האבות.

מרצ תובעת שחרור מתשלום מע"מ לדיירי בתי-אבות פרטיים, כמקובל בבתי-אבות ציבוריים.

מרצ היתה פעילה בחקיקת חוק האזרחים הוותיקים, המקנה לגמלאים הנחות והקלות ניכרות בשורה של שירותים ר לאיכות חייהם, ותרחיב את החוק לתחומים נוספים החיוניים לגמלאים.

מרצ תיאבק למען תחבורה ציבורית חנם לגמלאים.

זכויות ניצולי שואה

בישראל 260,000 ניצולי שואה, ציבור שעבר תלאות רבות וזוועות שהדעת אינה סובלת לפני שזכה לבנות בית ביש אולם גם כאן, לא תמיד זוכה ציבור זה למלוא הזכויות המגיעות לו, ולא תמיד יש בכוחו להילחם על זכויותיו ולהשמי ציבור זה הולך ומזדקן ובשל כך גוברת הדחיפות בתיקון העוולות הללו.

בכנסת היוצאת עמלה מרצ רבות להבטחת זכויותיהם של ניצולי השואה ובני משפחותיהם. מרצ חוקקה בכנסת היוצאת תיקון חשוב ומהותי ביותר לחוק נכי רדיפות הנאצים. תיקון זה מאפשר לניצולי שואה שי גרמניה במחנות העקורים ביום 1.1.47 לקבל תגמולים (פיצויים). בכך בא על תיקונו עוול היסטורי שנגרם לאלפי גמי בתקופת השואה ולכן נבצר מהם להגיש תביעות.

כן העבירה מרצ בחקיקה מקדימה תיקון לחוק האפוטרופוס הראשי: "נכס עזוב של נספה שואה". תיקון זה מקל על קבלת הירושה של משפחתם שנספתה ומונע העברת ירושה זו לאפוטרופוס הכללי, כפי שנעשה היום.

בכנסת הבאה תיזום מרצ את חוק ניצולי השואה. חוק זה אמור לרכז את כל החוקים והתקנות הנוגעות לציבור ניצולי החוק יתייחס גם למעמדם של חסידי אומות העולם, כך שזכויותיהם יהיו זהות לזכויות ניצולי השואה.

מרצ תמשיך להיאבק למען ניצולי השואה, למען תיקון עוולות שנעשו להם, ותסדיר מעמדם וזכויותיהם של ניצולים א שגם אזרחי ישראל אלה יוכלו להתבגר בכבוד וליהנות מכל הזכויות המגיעות להם.

בריאות

ההתפתחות העצומה ברמת הרפואה בדורות האחרונים מאריכה את תוחלת החיים ומשפרת את איכות החיים, אך ו לדילמות מוסריות, חברתיות וכלכליות לא קלות. סוגיית הרפואה הציבורית היא מן הסוגיות המרכזיות על סדר יומה מפותחת, וההוצאה הלאומית לבריאות במדינות אלו הולכת וגדלה.

מרצ תומכת בקיומה של מערכת בריאות ממלכתית, הפועלת על-פי חוק ונותנת שירות רפואי שווה לכל נפש. חוק בי ממלכתי הניח תשתית לביטוח רפואי אוניברסלי, אולם חשוב לשפרו ולהשלימו: סל הבריאות יהיה שווה לנשים ולגברים. יש להרחיב את סל הבריאות בהתאם לצרכים המיוחדים הנובעים מההבדל בין שני המינים.

יש לאפשר לקופות-החולים להתחרות ביניהן במדדים שונים של השירות, בכפוף למגילת חובות וזכויות מפורטת. יש לשפר בחקיקה את מנגנון העדכון השוטף של סל שירותי הבריאות, הן בשל התפתחויות טכנולוגיות והן בשל הת רפואי והתרופתי, כך שתימנע דומינטיות לא סבירה של השיקול התקציבי על פני השיקול הרפואי.

מרצ תיאבק לביטול כל התשלומים הנוספים שהוטלו על המבוטחים בקופות-החולים בגין תרופות, ביקורי רופאים וש יש להחיל באופן מדורג את חוק הבריאות (והסל הכלול בתוכו) על נפגעי הנפש, החולים הגריאטריים והחולים הסיעו

מרצ תפעל להפרדה בין השירות הציבורי לשירות הפרטי ותתנגד לניצולן של מערכות בריאות ציבוריות לצרכים של ו

כהשלמה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, וכדי לקיים שירותי אשפוז נגישים ויעילים לכל הציבור, יש להקים רשות אש שובמסגרתה תהיה לכל בית-חולים ציבורי אוטונומיה תפעולית וכספית. רשות האשפוז תעסוק בהשקעות בתשתית, על רמת השירות, ובניהול מערכות מידע ובקרה. משרד הבריאות ימשיך להיות ממונה על קביעת המדיניות, לרבות האשפוז, תכנון היקפי הפיתוח והכשרת כוח-אדם.

יש להקדיש מאמץ מיוחד לקידום שירותי בריאות מונעת בקהילה ולעובדים במקומות עבודתם, הן על-ידי קופות-החו המעסיקים והן על-ידי האיגודים המקצועיים. תחום זה מצוי בארץ בפיגור ניכר ביחס למקובל במדינות המפותחות, וי הסברה והדרכה למניעת תאונות, להימנעות מעישון, לתזונה נכונה ולפעילות גופנית.

מרצ מאמינה בצורך לנקוט עמדות חד-משמעיות בסוגיות חשובות בתחום הרפואה הציבורית: תובטח הזכות להפסקת הריון, שתבוצע בתנאים הולמים ובפיקוח רפואי מוסמך.

יינתן עידוד בדרכים שונות לתרומת איברים להשתלות.

ישראל תהליך החקיקה שהחלה בו מרצ בנושא המתות חסד, כך שבכל בית-חולים תוקם ועדת אתיקה, בהשתתפות משפטנים, פילוסופים אנשי דת ונציגי ציבור ממגזרים שונים, שלאישורה יובאו בקשות להמתת החסד.

מרצ, שיזמה את חוק זכויות החולה, תדאג לאוכפו ותבטיח את הזכות לצנעת הפרט ואת הזכות לקבלת מידע מהצו רפואי.

מאבק יעיל בסמים, באלכוהוליים ובעישון

צריכת סמים, סיגריות ואלכוהול הולכת וגוברת כמעט בקרב ככל שכבות האוכלוסייה בישראל. תהליך זה הינו תוצאר ומגמות תרבותיות, של התפתחות טכנולוגית המאפשרת ייצור סמים בקלות יתרה וללא הפיקוח החמור הנהוג, למש התרופות וכן של התגברות הלחצים לה אנחנו עדים בישראל בעת הזו.

מרצ רואה בשימוש הגובר בסמים תופעה מסוכנת, שיש להיאבק בה.

השימוש בסמים הקשים הוא מכת-מדינה, שצריך להתמודד איתה לאו דווקא בדרך של הענשת המכורים, אלא יותר למניעה, תוכניות גמילה מסודרות, ליווי תומך לאחר סיום הגמילה ודאגה ממסדית לשילובם המקצועי, החברתי והתו זאת הדרך היותר מבטיחה להוצאת אזרחיות ואזרחים ממוקדי הפשע והפיכתם למשתתפים בחברה ולא לעומס עלי

מרצ תפעל להכבדת העונשים על סוחרי הסמים, ויש להתרכז במיוחד בתפיסת הסמים עם הברחתם ארצה.

מרצ סבורה, כי ישראל צריכה להיות יותר פתוחה ומתעניינת בניסיון של מדינות אירופיות מתקדמות, שברובן מאמז מדיניות המבחינה בין משתמשים בסמים קלים לבין משתמשים בסמים קשים. כמה מן המדינות האלה יכולות להצב ניכרים של צריכת סמים פוחתת ושל פשיעה בסימן ירידה. על ישראל לעקוב אחר ההתנסות האירופית המוכחת, ולא הגישה היותר מועילה.

היום, כאשר משתמשי הסמים הקלים נמצאים באותה סירה משפטית עם סוחרי הסמים הקשים והמשתמשים בהם, מאוזן ולא רצוי של השקעת כוחות משטרה רבים מדי ושל בזבוז זמנם של בתי-המשפט במאמץ לא עיקרי. המאמץ העיקרי של גורמי האכיפה והמשפט חייב להיות מושקע בסמים הקשים ובסוחריהם.

מרצ מקבלת על עצמה ללמוד ביסודיות את הלקחים הבינלאומיים, וליישם כאן לפי מידת הצלחתם בשטח.

שימוש בסמים קלים לחולים

בעולם הוכח, כי שימוש במריחואנה יכול להקל על מצבם של חולים במחלות רבות. למשל, חולי טרשת נפוצה, אנורג בהקרנות ועוד.

בישראל קיימת היום תקנת שר המאפשרת לחולים במחלות סופניות לקבל אישור מיוחד לשימוש במריחואנה לצרכי תקנה זו הינה מראית עין בלבד: כדי לקבל את האישור המיוחל צריך החולה לעבור ועדה מיוחדת המתכנסת לעתים תהליך המהווה סבך בירוקרטי ומקשה מאוד על חייו של חולה הטרוד ממילא בכאביו ובהתנהלות בלתי פוסקת מול ו בישראל. בנוסף, גם לאחר שקיבל את האישור, אין החולה יכול לקנות את המריחואנה בישראל, משום שגידולה ומכ כאן. עליו לנקוט צעדים מיוחדים ליבוא החומר מחו"ל ולהיכנס שוב למסע בירוקרטי מתיש ויקר.

מרצ סבורה כי מצב זה הינו אות קלון לחברה הישראלית. השימוש במריחואנה, שגידולה זול יחסית והנגישות אליה יסייע רבות להקלת סבלו ולשיפור איכות חייו של ציבור גדול של חולים. אין שום סיבה לנטילת זכות בסיסית זו מהם.

מרצ הגישה בכנסת היוצאת הצעת חוק המאפשרת שימוש בסמים קלים לחולים הזקוקים להם לצרכים רפואיים, לפי הצעת חוק זו נדחתה בקריאה טרומית והונחה שוב, אולם העברתה נמנעה עקב פיזור הכנסת. מרצ מתחייבת לשוב חוק זו ולהמשיך לפעול להעברתה עד לחקיקה מלאה.

כן יעוגנו בחוק גידול מבוקר וסטריילי של מריחואנה, בפיקוח משרד הבריאות ומשרד החקלאות, ומכירתה לחולים בע הרפואי.

אלכוהול וסיגריות

תוגבר האכיפה של החוקים האוסרים נהיגה תחת השפעת אלכוהול ומכירת אלכוהול לקטינים.

בעלי עסקים רבים, בהם בעלי מסעדות ובתי-קפה, בעלי משרדים ובתי-עסק אחרים, אינם מקפידים על יישום החוקי במקומות אלה. תוגבר אכיפתם של חוקים אלו ויוקפד כי המפירים אותם יענשו כדן.

פרסום סיגריות אסור במדיה האלקטרונית בישראל. מרצ יזמה בכנסת הקודמת חקיקה האוסרת פרסום סיגריות גם המודפסת. חקיקה זו, הנתמכת בהמלצת האיחוד האירופי, עברה בקריאה טרומית. מרצ תשלים את ביצועה בכנסת

כן תעודד מרצ פעילות חינוכית-מניעתית להבהרת הנזקים שבשימוש באלכוהול ובסיגריות.

צעירים

הצעירים הם הדור הבא של מנהיגים, יצרנים, יוצרים ומדענים בחברה הישראלית. ההורים הצעירים הם מחנכי דור ו ישראל. מימוש הפוטנציאל הגלום באוכלוסייה הצעירה יבטיח את עתידה של החברה הישראלית, ולכן על הממשלה הפעולות הדרושות לטיפול בבעיותיהם של הצעירים.

צעירים וזוגות צעירים, הבונים את ביתם, נתונים ללחצים קשים, בעיקר מבחינה כלכלית. לימודים גבוהים, פיתוח קר הירון ולידה, גידול ילדים, רכישת דירה ותשלום משכנתא - כל אלה מציבים בפני הצעירים אתגרים לא פשוטים.

החברה יכולה וצריכה לסייע לצעירים להתגבר על אתגרים אלה, בעיקר על-ידי פיתוח מערכות שתאפשרנה להם לנ יכולתם בתחומים השונים. הצלחה מקצועית וכלכלית של הצעירים חשובה להם עצמם ולילדיהם, והיא הבסיס לצמיח במשק בדור הבא. לכן מנגנוני הסיוע לצעירים הם השקעה חשובה בשגשוג העתידי של החברה. יש להבטיח כי שום לכך לא יידחה מלימודים גבוהים בשל בעיה כלכלית; יש לקיים מסגרות של הכשרה מקצועית לצעירים לאחר שירותו להוזיל באמצעים שונים את מחירי הדירות עבור רוכשי דירה ראשונה, להרחיב את מערך הסיוע לרכישת דירות ולהני מסיומות בתשלום משכנתא כהוצאה לצורכי מס, וכן לעודד בנייה להשכרה במחירים עממיים; יש לעודד הקמת מעון לשני בני-הזוג למצוא עבודה ולסייע להורים צעירים במימון אחזקת הילדים במעונות.

מרצ תפעל למען מתן הקלות לזוגות צעירים, הן ברכישת דירתם הראשונה, הן בשכירת דירה, ועד שיגיעו למצב בו י

פרק ד' - מהפכת החינוך של מרצ

החינוך בישראל נמצא היום בשפל חסר תקדים, ומערכת החינוך שרויה במשבר חריף. תנופת הפיתוח הפדגוגי והמו כהונת מרצ בממשלה נעצרה לחלוטין ואף הידרדרה. המהפכה החינוכית שהחלה מרצ להנהיג נקטעה באיבה והיום החינויים ביותר במערכת החינוך בישראל על הישרדותם. אם אלו לא יירפאו וישוקמו, תקרוס המערכת כולה ותשבז

במבחן ההישגים הלימודיים, ובניגוד למגמה שהסתמנה לפני פחות מעשור, מוצאת ישראל עצמה בנסיגה מבהילה. נמצאים במקום נמוך בהשוואה להישגי תלמידים במדינות מפותחות אחרות, ואפילו בהשוואה למדינות פחות מפותחות אם אין המדינה מסוגלת להבטיח יתרון איכות בתחום החינוך, כי אז היא נכונה לנחשלות ולפיגור. הפיגור היחסי בחי האיום מספר אחת על עתיד המדינה.

בממשלות קודמות בחרה מרצ במשרד החינוך לא מתוך אילוץ אלא מתוך שכנוע עמוק, כי מערכת חינוך בריאה ומת התשתית המרכזית ביצירת חברה דמוקרטית, מפותחת ומתוקנת.

מרצ הציבה את תחום החינוך בראש מעיינה בעת ישיבתה בממשלות קודמות, ואל החינוך היא מבטיחה לשוב לכשו עתידיות. בכהונתה במשרד החינוך פעלה מרצ מתוך תחושת שליחות עמוקה, כשמטרתה להבטיח חינוך מתקדם בו - מגן הילדים ועד ההשכלה הגבוהה. ברוח זו הובילה מרצ מהפכה כאשר הפכה את המבחן הפסיכומטרי מתנאי חוג לאוניברסיטה לאמצעי העומד לרשותם של אלה המבקשים לעשות בו שימוש.

מרצ תדאג לביצועה, הלכה למעשה, של תוכנית החומש לה התחייבה, ואשר ביישומה החלה בעתות כהונתה במשך

חידושה של מהפכת החינוך של מרצ הינו צעד דחוף וחיוני מאין כמוהו, משום שבאין חינוך ברמה הגבוהה ביותר - ה

מהפכת החינוך של מרצ, שתיושם מיד עם כניסתה למשרד החינוך, כוללת את המהלכים הבאים:

1. החלת חוק חינוך חנים מגיל שנתיים ועד תואר ראשון.
- הכול יודעים היום, שכל עיכוב בחינוך הילדים הוא לרעה, ואם בגיל מוקדם מאוד כבר מסתמן הפער, יהיה קשה מאוד במועד מאוחר יותר, והוא יישאר בעינו ועוד יעמיק בהדרגה.
2. החלת יום לימודים ארוך:
- ישראל תלך בעקבות רוב מדינות העולם ותנהיג יום לימודים ארוך.
3. יצירת סדר עדיפויות מערכתי חדש והוגן:
- מערכת החינוך תעבור לסדר עדיפות חדש על-פי העיקרון של "עומק הטיפוח כעומק הקיפוח". אין שום הצדקה להק; החרים ובמגזר המתנחלים. בראש סדר העדיפויות יעמדו ערי הפיתוח, שכונות המצוקה העירוניות והמגזר הערבי.
4. הקטנת מספר התלמידים בכיתה:
- יוקטנו הכיתות הגדולות, וכיתה לא תכיל יותר מ-32 ילדים. הוכח כי כיתות גדולות במיוחד מקפחות את התלמידים, המורות והמורים את האפשרות ללמד באופן ראוי ותכליתי.
5. הבטחת מסגרות לימוד קטנות לחיזוק תלמידים מתקשים:
- יום הלימודים הארוך יתבסס על מסגרות לימוד קטנות, שנועדות למתקשים כדי לחזקם, ועל-פי הצורך גם יתבסס על למתקשים במיוחד.
6. שילוב ילדים בעלי צרכים מיוחדים:
- על ילדים בעלי צרכים מיוחדים להשתלב בחינוך הרגיל, ולצאת מן המסגרות הייעודיות. רק במקרים בודדים ויוצאי-ד יופנו ילדים לחינוך המיוחד.
7. אכיפת חוק חינוך חנים:
- החינוך בישראל יהיה חינוך חנים לכול, פטור לחלוטין מתשלומים נלווים, שהם היום תשלומים גבוהים מדי.
8. חידוש מפעל ההזנה לתלמידים:
- יום הלימודים הארוך יכלול בתוכו מפעל הזנה לכול. היום, בתנאי המצוקה שנוצרו, הזנת התלמידים היא חיונית מאי-ה הבטחת שימוש במחשבים וחיבור לאינטרנט:
9. כל בית-הספר יחברו לאינטרנט; התקנת הרשת ואחזקתה יהיו על חשבון המדינה. הדאגה לפריפריה הרחוקה מחיי ניכרות באמצעים של "לימוד מרחוק".
10. הבטחת תוכנית ליבה בחינוך:
- התוכנית תחייב את כל מוסדות החינוך המתוקצבים במדינה, לזרמיהם השונים - לרבות הזרמים החרדיים של ש"ס תוכנית הליבה תהיה מורכבת מלימודי היסוד - עברית, אנגלית, מתמטיקה ואזרחות, והתקצוב הממלכתי של המוסד הליבה.
11. השקעה מיוחדת בשפות היסוד:
- הכול מדברים על הצורך בתגבור לימודי היהדות, והצורך הזה הוא נכון ורצוי. עם זאת, עתידה של ישראל ושל הדורו בקידמה, ולא תהיה כאן קידמה בלי השקעה מיוחדת בשפות היסוד - מדעים (בעיקר מתמטיקה), עברית, אנגלית ופ
12. הורדת שכר לימוד במוסדות ההשכלה הגבוהה:
- שכר הלימוד במוסדות ההשכלה גבוהה בישראל הוא מן הגבוהים בעולם ואולי הגבוה מכולם. חוק חינוך חנים יחול ע לתואר ראשון. שכר הלימוד לתארים מתקדמים יירד ב-50% לפחות, כפי שהחליטה ועדת יונגרד, שמונתה על-ידי ע ומסגרות אומצו על-ידי.
13. הבטחת קיומן של תנועות הנוער על-ידי הקצאת התקציבים הדרושים לפעילותן והבטחת מעמדן במסגרת מערכ וברשויות המקומיות.
- מרצ רואה חשיבות מיוחדת בתפקיד שממלאות התנועות בחינוך הנוער לעשייה ציבורית ולמעורבות ערכית פעילה ב על סדר היום הציבורי בישראל. תנועות הנוער האידיאולוגיות מהוות נדבך מרכזי בחינוך הערכי במדינת ישראל. מרז מעמדן של תנועות הנוער ולהגדרתן בחוק. מרצ תפעל למען חלוקה שוויונית של המשאבים המוקצים לנושא זה בין ו בסיס קריטריונים אחידים של היקפי פעילות ואופי הפעילות, ותמנע אפליה מכל סוג שהוא בין התנועות השונות הן ב המקומי והן ברמה הארצית.
14. הבטחת שיפור דרסטי במעמד המורים והכפלת שכרם:
- גם אם ייעשו כל הצעדים שלעיל, וישפרו במידה ניכרת את רמת החינוך בישראל, לא יהיה בהם די אם לא ישתנו כלי המורה. ההוראה חייבת להפוך למקצוע מועדף בעיני רבים וטובים, ולהתחרות במקצועות מועדפים אחרים. כל זה ל דרמטית בשכר המורות והמורים, שתחול על-פי העיקרון של "נותנים יותר, מקבלים יותר". המורים ישקיעו יותר שעו במסגרת יום לימודים ארוך, ומשכורתם תוכפל.
- התוכנית שלעיל היא בעצם מהפכה בחינוך, והיא דחופה וחיונית מאין כמוה. באין חינוך ברמה הכי גבוהה - תתנוון א המהפכה הזאת כרוכה, כמובן, בתקציבים גדולים מאוד, ועל כן תוכל להתבצע בהדרגה תוך חמש עד שמונה שנים, מדובר כאן בחלומות או במשאלות-לב. כל חלקי התוכנית הם בדוקים, ותוצאותיהם - מוכחות. בתקופות כהונתה של החינוך כבר נעשו כל ההתחלות המתחייבות והוכתרו בהצלחה. עכשיו מחכה מערכת החינוך להמשך המהפכה ולה

בחינוך היא אפוא לא רק הכרחית, אלא גם אפשרית. היא בהישג יד, ורק צריך את המחויבות העמוקה כדי לאמץ אותה, לגעת במהפכה ולחולל אותה. למרצ גם המחויבות, גם הרצון וגם היכולת.

פרק ה' - עלייה וקליטה

ייעודה הציוני של מדינת ישראל הוא להיות בית פתוח לכל יהודי החפץ בכך. כל גלי העלייה שהגיעו ארצה תרמו לא יהודי יציב בישראל, אלא גם לפיתוח הכלכלי של המדינה. עלייתם של כמיליון עולים מבריה"מ-לשעבר במהלך שנות התמורות כלכליות, תרבויות וחברתיות מרחיקות לכת והעניקה תנופה חדשה להתפתחותה של ישראל. המשך העלייה הוא אחד המפתחות החשובים ביותר להמשך הצמיחה הכלכלית. מרצ רואה בשילובם המלא - החבו והתרבותי - של העולים משימה לאומית וחובה אנושית. אולם כל עוד נמשכים ההידרדרות המדינית-ביטחונית והמש שאפיינו את כהונתה של ממשלת שרון, ישראל לא תוכל להוות מקום אטרקטיבי עבור יהודי העולם. שלום עם שכנינו הביטחון ויביא לשיפור של ממש במצב הכלכלי, יוכל לגרום לכך שיהודים ממדינות העוברות משברים (ארגנטינה, דר יעדיפו את ישראל על פני מדינות אחרות באירופה או באמריקה, ובעקבותיהן ניתן יהיה להציע גם ליהודי ארצות הרו מאתגרים במדינה החיה בשלום והמעניקה ביטחון לתושביה. מי שמוותר על השלום מוותר על העלייה. מאז כהונתה שרון אנו עדים להצמצמות העלייה ולהתגברות הירידה (כך, למשל, כ-50% מהעולים מאוקראינה בשנה האחרונה וכך גם רבים מהעולים בגל העלייה מצרפת).

תעסוקה

אחת הבעיות הקשות ביותר בקליטתם של העולים היא בעיית האבטלה. התעסוקה מהווה מפתח חשוב להשתלבות השפה, ובכוחה לחזק את הדימוי העצמי והמוטיבציה של העולים ומשפחותיהם להשתלב בישראל. מרצ תפעל לקיד בקרב העולים על-ידי מאמץ משולש - במדיניות הכוללת לצמיחת המשק, במאמץ מלווה להכשרתם ולהתאמתם המ העולים לצורכי המשק, ובמאמץ משלים לטיפול באוכלוסיות ייחודיות בקרב העולים. דגש מיוחד ינתן לתעסוקת אקד הפוטנציאל האקדמי הגדול בקרב העולים. במסגרת זאת יש להמשיך ולטפח את המסלולים לקליטת מדענים עולים בתעשייה, במוסדות המחקר ובאוניברסיטא את התוכנית המיוחדת לקידום תעסוקת מהנדסים באמצעות מלגות תעסוקה (תוכנית ועדת אקשטיין).

דיור

מרצ תיאבק לפתרון מצוקת הדיור במיוחד בקרב העולים, להבטחת בנייה ציבורית של דיור ציבורי, כולל דיור לבודדי מדיניות אפקטיבית שתוזיל את מחירי הדיור ותשפר את המשכנתאות והסיוע בשכר הדירה.

נוער בסיכון

המשבר של מעבר לארץ זרה ולשפה חדשה, בשילוב עם תנאי מצוקה ואבטלה ההורים, הביאו לתופעה קשה של בו הנמצאים בסיכון. מרצ תדגיש קידום תוכניות לטיפול בנוער עולה בסיכון.

חיילים עולים

מחקרים הראו כי בקרב חיילים עולים קיימת מוטיבציה גבוהה לשירות ולהתנדבות ליחידות קרביות יותר מאשר בקר הארץ. רבים מהחיילים העולים (כ-7,000) הם חיילים בודדים. מרצ רואה חשיבות רבה בהשתלבות טובה של העולי תפעל לקידום הטיפול בצורכיהם המיוחדים (סיוע בדיור, משפחות מאמצות וכו'). מרצ יזמה והעבירה בקריאה ראשונה חוק המעניק אזרחות אוטומטית לבני משפחה מדרגה ראשונה של חיילים המ חוק האוסר על שר הפנים להפלות לרעה תיירים מחבר העמים בשל סיבות לא ענייניות. מרצ תפעל להשלמת שני ה ככנסת הבאה.

קליטה חברתית ותרבותית

מרצ דוגלת בגישה פלורליסטית של קליטה חברתית-תרבותית. יש לעודד השתלבותם של העולים בחברה תוך כיבוז את שפתם ותרבותם. מרצ תתמיד במאבקה נגד כל פגיעה בכבודם של העולים או ניסיונות להטיל בהם סטיגמות, ת של גזענות כלפיהם, ותפעל להעצמת השלטון המקומי בקליטה התרבותית של העולים.

עולים שאינם יהודים על-פי ההלכה

1. גיור

2. כ-300,000 איש ואשה מבין העולים החדשים אינם נחשבים יהודים על-פי ההלכה. רבים מהו כיהודים ורוצים להיות מוכרים ככאלה, אך מכיוון שאינם דתיים אין הם רוצים לעשות שקר בנכ גיור דתי. מרצ רואה בכל מי שעלה על-פי חוק השבות, ורואה עצמו כיהודי ואינו בן דת אחרת, דבר, והיא תיאבק לקבלתו כחלק בלתי נפרד מהעם היהודי. במקביל מרצ תמשיך לפעול למע פסיקת בג"ץ, בכל הזרמים ביהדות, על-מנת לאפשר לעולים המעוניינים בכך לעבור גיור שאיו

3. נישואים וגירושים

4. בהעדר נישואים אזרחיים במדינת ישראל, נשללת מהעולים שאינם יהודים על-פי ההלכה הזכ להקמת משפחה. מרצ תפעל להסדיר בחקיקה נישואים וגירושים אזרחיים לכל המעוניין, בצד עד לסיום הליך החקיקה, תפעל מרצ למימוש הצעת החוק שהוגשה בכנסת היוצאת על-ידי נצ המסדירה את השתתפות המדינה במימון ההוצאות הכרוכות בנישואים אזרחיים הנערכים מר ישראל.
5. כל עוד לא ניתן יהיה להעביר בחוק את הנישואים האזרחיים, מרצ תתמוך בהצעת חוק הזוגי לאשה ואיש החפצים בכך להירשם אצל רשם הזוגות כבני-זוג לכל דבר ועניין.
6. קבורה אזרחית
7. בעקבות פתיחתו של בית-הקברות החילוני הראשון ביישוב עירוני במדינת ישראל, על-פי חוק האזרחית שיזמו נציגי מרצ בכנסת, תפעל מרצ למימוש החוק ולהרחבת שירות זה לכלל אוכל המדינה, ובכללם העולים החדשים שאינם יכולים לזכות לקבורה ראויה.
8. קליטת עולי אתיופיה
9. קהילת עולי אתיופיה נתונה ברובה בקשיים כלכליים עצומים ובמשבר חברתי חמור, המתבטא בשיעורי אבטלה ובממדי עוני גבוהים במיוחד. התעלמות ממשבר זה ומהמסקנות הנגזרות מו קהילה מיוחדת ורגישה זאת אל סף תהום ותטיל על החברה הישראלית כתם של חרפה שקע להסירו.
10. מרצ תיאבק להפעלת האמצעים הבאים כדי לסייע לעולי אתיופיה ולחברה הישראלית להתג המשבר:
11. זירוז הפעלתו של "הפרויקט הלאומי לקליטת עולי אתיופיה" (המשותף למדינה ולסוכנות) ור השימוש בכספיו לפעולות שאינן כלולות כיום בתקציב הממשלתי, תוך שימת דגש על תחום
12. מיצוי הפוטנציאל של ילדי העולים על-ידי שילובם בבתי-ספר טובים והבטחת ניידותם לצורך
13. המשך המדיניות של העדפה מתקנת בתחום הדיור (המשכנתאות המועדפות), שהנהיגה מו ביוזמת מרצ, והחלתה גם על משפחות עולי "מבצע משה" שנקלעו לצפיפות דיור קשה.
14. המשך המדיניות של העדפה מתקנת בתחום הלימודים במוסדות להשכלה גבוהה, שהנהיגו רבין, ביוזמת מרצ, תוך הגדלת הסיוע לאלה העוברים ללימודי תואר שני ושלישי.
15. נקיטת מדיניות נמרצת בקידום תעסוקת העולים בכלל והעולות במיוחד ובהכשרתם למקצוע ומרובי-שכר.
16. עידוד מסיבי של פעילויות להשתלבות חברתית בחברה הישראלית, תוך כדי מאבק נמרץ נג גזענות או אפליה, ותוך מתן כבוד למורשתה המיוחדת של הקהילה.
17. מאבק נמרץ נגד גישתה של הרבנות הראשית, המטילה ספק ביהדותם של בני ביתא-ישראל קשיים בלתי-נסבלים בבואם להתחתן ולבנות את ביתם בישראל.

פרק ו' - ישראל הדמוקרטית

- ההכרה כי כל בני-האדם נולדו בני-חורין, והם שווים בערכם ובזכויותיהם, היא יסוד החופש, הצדק והשלום בחברה.
- הדמוקרטיה הישראלית בסכנה ומרצ מגינה עליה. ההכרעה ב-28 בינואר 2003 היא בשאלה הגורלית - איזו דמות ו ישראל: האם תהיה כאן חברה חופשית, מתקדמת, פלורליסטית, הומניסטית, סובלנית, סולידרית, ערכית, יוצרת ויצי כאן חברה נחשלת, חשוכה, שסועה, מסוגרת ומתנוונת הצועדת אחורה; האם ישראל תהיה מדינה דמוקרטית או מד איראן.
- סכנה נשקפת לדמוקרטיה מצידן של קבוצות לאומניות וגזעניות קיצוניות, הכופרות בשיטה הדמוקרטית ומוכנות לכל השקפותיהן. על מערכות החוק לפעול בתקיפות כלפי קבוצות אנטי-דמוקרטיות אלה.
- נוכח ריבויים של גילויי גזענות, חייבת המדינה לאכוף ביתר תוקף את החוק נגד הסתה גזענית ולסכל כל פעילות של לרבות הימנעות מהעברת כספים והקצבות לגופים המסיתים או מחנכים לעקיפת שלטון החוק ולפגיעה בדמוקרטיה. על כל שלוחותיה, חייבת לטפח בהתמדה ובעקשנות את ערכי הסובלנות, הדמוקרטיה, ההומניזם והדו-קיום בין כל ו האוכלוסייה במדינה.
- המשטר הדמוקרטי הוא שיטת משטר שבמרכזה אדם אוטונומי, שהוא ריבוני לעצב ולפתח את אישיותו כיחיד בתוך

הגנה על זכויות הפרט תוך שמירה על זכויות של קבוצות שונות בחברה. המחויבות לזכויות האדם כתשתית המשטו חיונית על-מנת לשים סייג לכוחו של רוב לפגוע בזכויות מיעוט, ויש בה כדי להפחית מחששותיהם של מיעוטים בישור בזכויותיהם וכדי לשמש מכנה משותף לכלל האזרחים.

יש לחזק ולהעמיק את ההכרה בזכויות האדם והאזרח, ובמקביל לטפח את תחושת היחיד כחלק מחברה, שיש לו זי ואחריות כלפיה. ראוי לטפח הכרה ברבגוניות ובפלורליזם של החברה, בלגיטימיות של המחלוקת, בחיוב שבה ובדרך בדרכי שלום דמוקרטיות.

זכויות האדם והאזרח

מרצ תשאף לכונן חוקה לישראל בכנסת הבאה - חוקה שתהיה מושתתת על העקרונות המוכרים של דמוקרטיה פר רבות חופש הדת והחופש מדת.

ביוזמת מרצ נחקקו כבר "חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו" ו"חוק יסוד: חופש העיסוק", המהווים, כדברי נשיא בית-המהפכה חוקתית ומבטיחים את זכויות היסוד של האדם בישראל, ובראשן את זכותו לחיים, לחירות ולכבוד. כוחו של העליון לאכוף את מימושו של זכויות האדם חוזק באופן ניכר מעת שנקבע בשני חוקי היסוד, על-פי יוזמת מרצ בכנסו זכויות אלו יכובדו ברוח העקרונות שבמגילת העצמאות.

חוקי היסוד מבטיחים, בין השאר:

את השמירה על חיון, גופו וכבודו של כל אדם, בלא אפליה מטעמי גזע, מין, לאום, עדה, דת, זרם חברתי, השקפה, וחברתי, או מכל טעם אחר.

את זכותו של כל אדם להגנה על שלמות נפשו וגופו, כי לא יושפל, לא יבוזה ולא יעונה.

את זכויותיו של כל אדם לחירות אישית ולחופש התנועה במדינה ומחוץ לה.

את צנעת חיון של האדם ואת זכותו לפרטיות.

את חופש העיסוק, העבודה והיצירה.

העקרונות הכלליים המופיעים בחוקי היסוד שכבר נחקקו מגינים על ערכים דמוקרטיים בסיסיים, לרבות השוויון בין כ וחופש הפרט, ערכים שראוי לעגנם באופן מפורט יותר בחוקי יסוד נפרדים. משום כך תפעל מרצ בכנסת הקרובה לר חוקי היסוד, המפרטים ומרחיבים את זכויות האדם והאזרח בתחומים שונים, את השוויון בין כל בני-האדם, את זכויו להגנה משפטית ולהליכי משפט מתוקנים, את חירויות המצפון והביטוי ואת חופש ההתאגדות וההפגנה. מרצ תפעל חוקי היסוד.

מרצ תיזום חקיקה שתקבע אמות-מידה לזכויות תושבים שאינם אזרחים ונהלים נאורים להתאזרחות של מי שחוק ה עליהם. כמו כן תשלים מרצ את הצעת החוק המעניקה אזרחות ישראלית לבני-משפחתם מדרגה ראשונה של המשור

מרצ תפעל למניעת הארכתן הגורפת של כל תקנות שעת-חירום ולביטולם גם של חוקי החירום המנדטוריים. אין מק דמוקרטיית לקיומן של תקנות דרקוניות אלו.

תקנות ההגנה לשעת-חירום המנדטוריות יבוטלו ויוחלפו בחוק ישראלי, שישמור על האיזון הנאות בין זכויות האדם ל ויבטיח בקרה משפטית על כל שימוש בתקנות אלה. כן יבוטלו או יתוקנו חוקים ישנים, בעיקר מתקופת המנדט, שאיו אחד עם עקרונות הדמוקרטיה הישראלית.

דת ומדינה

מרצ תפעל לחקיקת חוק יסוד חופש הדת - שהוכשל בעבר ואשר יועד להבטיח חופש דת וחופש מדת לאזרחי ישרא מעמד חוקי, שווה ומלא לכל הזרמים ביהדות. יעוגנו בחקיקה גם פסיקות בג"ץ לגבי שוויון הזרמים ביהדות ויזכר מעו הקונסרבטיבים והרפורמים בתחומי הגיור, המועצות הדתיות ומתן תמיכות ממלכתיות.

מרצ רואה במורשת ישראל ובמשפט העברי מקור השראה ליצירה ולהווי חיינו, אך לא מקור של סמכות או נורמה מו דמוקרטיית ובעולם הפתוח לקידמה, ליצירה ולמחקר. מרצ תפעל לעודד יהדות חופשית, דמוקרטית, פלורליסטית זה

זיקתה של ישראל למורשת ולהיסטוריה של העם היהודי באה לידי ביטוי בקשריה עם יהודי התפוצות, בחוק השבות לקליטת עלייה, בשפה העברית, בחגים ובימי המנוחה הרשמיים של המדינה, בסמליה, בהמונה ובמערכות החינוך פגיעה בחירויות הפרט, בזכותו לחופש אישי ובשוויון הזכויות של כל תושבי המדינה.

מדינת ישראל תגשים את ערכי הציונות ההומניסטית ותפעל להידוק קשריה עם יהודי התפוצות על זרמיהם השונים.

לכל יהודי הזכות לעלות לישראל, לקבל את אזרחותה ולחיות בה, ואין להגביל זכות זאת בשום סייג דתי. הכרה ביה תיעשה על-פי אמות-מידה פלורליסטיות וליברליות. אזרחות לפי חוק השבות תוענק לכל אדם המוכיח את זיקתו לעו ולישראל, וללא חיוב בביצוע של אקט פולחני דתי (גיור). מניעת כניסתם לארץ של יחידים תיעשה משיקולים ענייניים המסכנים את שלום הציבור - ולא משיקולים הלכתיים. יובטח כי ההתייחסות ברישום האוכלוסין תהיה לאזרחות בלב בהתאם להמלצת כל שופטי בית-המשפט העליון.

מדינת ישראל היא מדינת חוק ולא מדינת הלכה. חופש הדת והמצפון ושוויון הזכויות לכל אזרחי ישראל בלי הבדל ד

שהובטחו במגילת העצמאות, עולים בקנה אחד עם תפיסה נאורה של המורשת היהודית, המבוססת על שוויון ערך ו הבחירה וחירות המחשבה.

המדינה תכבד ותבטיח את זכותם של כל אזרחיה ותושביה - יהודים ושאינם יהודים, חילוניים ודתיים - לחיות את חי השקפתם ואמונתם, ברשות היחיד וברשות הרבים, במועד ובחול, בבניין המשפחה ובחינוך הילדים, בתרבות ובבידו בענייני דת של צד אחד על משנהו.

מדינת ישראל תכבד את רצונו של כל אדם לקיים את מצוות דתו על-פי דרכו ותבטיח את שוויון מעמדם של כל הזרם תחומי החיים. יתאפשר לנשים להתפלל באתרים מקודשים על בסיס שוויוני לחלוטין.

עקרון חופש הדת, ובכלל זה החופש מדת, מחייבים הפרדה של הדת מהמדינה והפרדה של מוסדות הדת ממוסדות

לכל עדה דתית ולכל זרם דתי הזכות לכונן בתי-דין משלהם, שידונו בענייני המעמד האישי של חבריהם המקבלים בו סמכותם השיפוטית. גם מוסדות דתיים אחרים, כדוגמת הרבנות הראשית, רבנויות הערים והמועצות הדתיות, הם ע וולונטרית של האזרחים המעוניינים בכך ולא לחקיקה ממלכתית. התמיכה הציבורית בשירותי דת צריכה להינתן על שוויוני, ואנשי דת המקבלים שכר ממקורות ציבוריים יהיו מנועים מפעילות פוליטית.

יונהגו נישואים וגירושים אזרחיים בצד אלה הדתיים, כדי שכל איש ואשה שהגיעו לפרקם יוכלו לממש את זכותם להי הגבלה מטעמי דת וייהנו מזכויות שוות במעשה הנישואים, בתקופת הנישואים ובזמן התרתם. יובטח חופש בחירה ו אזרח בין נישואים דתיים לגווניהם השונים לבין נישואים אזרחיים. החוק יאפשר לאזרחים ישראלים לחיות בישראל נ יהודים שהם אזרחים זרים.

בדיני משפחה - כגון בנושאי מזונות, חזקה בילדים וחלוקת רכוש - יוענקו סמכויות שיפוט מקבילות לבתי-הדין הדתיי תוך העדפת בתי-המשפט האזרחיים במקרה של חילוקי דעות בין הצדדים לגבי הערכאה הרצויה.

ייאכף החוק האוסר ריבוי נישואין (ביגמיה), ויבוטל הסעיף בחוק המתיר לשאת אשה שנייה על-פי היתר דתי.

תימשך הקמת בתי-קברות אזרחיים בצד בתי-הקברות הקיימים, כפי שהחליטה ועדת השרים לקבורה חילונית שהו מרצ וכפי שחוקקה הכנסת ביוזמת מרצ. כל אדם, ללא הבדל מוצא או דת או השקפה, יוכל לזכות בקבורה מכובדת, רצון הנפטר או בני משפחתו.

יבוטלו כל החוקים שנועדו להטיל בכפייה נורמות דתיות על אזרחי המדינה ולשלול את זכותם להכרעה בחייהם הפר כמתחייב מעקרונות מגילת העצמאות ומחוקי היסוד; בכלל זה: חוק המועצות הדתיות ו"חוק ההמרה" שיזמו הסיעות

כל השירותים החיוניים יופעלו בשבתות ובחגים, בהיקף הנדרש, לרבות תחבורה ציבורית ופעילות תרבותית, בידוריו תוך הימנעות מפגיעה ברגשותיהם של האזרחים הדתיים באזור מגוריהם ותוך מאמץ לשמר את ייחודם ואופיים של מועדי ישראל.

יבוטלו מגבלות מטעמי דת, המקשות או המגבילות נתיחה שלאחר המוות והשתלות איברים להצלת חיי אדם גם כא משפחתו הקרובים הביעו את הסכמתם לתרומת האיברים.

תובטח זכותה של כל אשה להחליט, משיקוליה, על הפסקת הריון, שתבוצע בתנאים הולמים ובפיקוח רפואי מוסמך.

יבוטלו ההגבלות מטעמי דת על חופש המחקר בתחומי הארכיאולוגיה והאנתרופולוגיה.

מערכת החינוך הממלכתית תשקוד על הנחלת הערכים ההומניים של המורשת היהודית ושל התרבות האנושית הכ העושר הרוחני של המורשת היהודית מתוך גישה פלורליסטית ותימנע מכל הטפה דתית או כפייה של ביטויים פולחנ של מרצ פעלו כמיטב יכולתם ליישומן של מסקנות ועדת שנהר וועדת קרמניצר, שעניינן חינוך הומניסטי יהודי וחינוך תפעל במלוא כוחה להמשך יישומן של מסקנות אלו גם בכנסת הבאה.

ייעשה מאמץ לאחד בתי-ספר ממלכתיים וממלכתיים-דתיים בכל מקום בו יש הסכמת ההורים, ובבית-ספר מאוחד מ לתלמידים הרוצים בכך לקבל שיעורים מיוחדים בנושאי דת, מסורת ושמירת מצוות.

בחינוך הממלכתי-דתי לא ייפסלו מורים מטעמי דת להוראת מקצועות שאינם מקצועות קודש, והאוטונומיה החינוכית מקצועות הקודש. ינותק כל קשר בין החינוך הממלכתי-דתי לבין המפלגות הדתיות.

מרצ התנגדה לחוק טל ומתמידה בהתנגדותה. את חוק טל צריך להחליף חוק אחר, שיקבע מכסה מרבית וסבירה (כ שרק במסגרתה ישוחררו תלמידי ישיבה מחובת הגיוס לצה"ל. השחרור המוגבל הזה לא יותנה בחיוב שלא לעבוד, כ בחורי הישיבות מעולם של ראשי הישיבות ולשחרר אותם מן התלות בממסד הרבני-חרדי.

מרצ תפעל לתיקון חוק קצבאות הילדים, כך שלא יופלה לרעה כל ילד, החל מהילד הראשון.

נקיון המידות בפוליטיקה

בישראל נחשפים יותר ויותר אפיונים מובהקים של מדינות עולם שלישי: העוני מעמיק, בעלי הכנסות הביניים נחלשי ועל כל אלה רובצת עננה כבדה ושחורה של שחיתות בצמרת.

נחשפים גם יותר ויותר גילויים של קרבה מסוכנת ומשחיתה בין הון לשלטון, כאשר בעלי הון מושכים בחוטים של מק בעלי-חוב. אם הגילויים האלה לא ייעקרו משורש, כי אז אין לדמוקרטיה הישראלית סיכוי להחזיק מעמד, ועד מהרה למדינה שאזרחיה איבדו כליל את אמונם במוסדות השלטון, והיא בדרך לתהוה ובוהו, לנחשלות ולניון.

מרצ רואה בחומרה רבה את תופעות השחיתות שהתגלו לאחרונה בבחירות המקדימות בכמה מפלגות, תופעות של ואף חשדות בפלילים של שוחד וסחיטה. קיים אף חשש, בעקבות הבחירות במרכז הליכוד, מפני מעורבות של העולו בפוליטיקה. תופעות אלה מהוות איום של ממש על הדמוקרטיה בישראל, ונדרש מאמץ משותף של פוליטיקאים אחר בהן. על מנת למנוע תופעות כאלה מציעה מרצ כי הבחירות המקדימות בכל המפלגות יהיו בכפוף לחוק המדינה, יתי ייערכו תחת פיקוח ממלכתי.

הגנת חופש העיתונות והיצירה

חופש העיתונות וזרימה חופשית של מידע חייבים להיות בלתי-מוגבלים, למעט בנושאים ביטחוניים וצבאיים מובהקי רשאית להפעיל את סמכויות הצנזורה שלה אך ורק כאשר נשקפת סכנה קרובה וודאית לביטחון המדינה ולשלום הצ תפעל מרצ לביטול חוקי החירום המנדטוריים, כולל פקודת העיתונות המנדטורית, המפקידי סמכויות שרירותיות ביו

שמירה של אמון הציבור בעיתונות ובכלי-התקשורת האלקטרוניים מותנית בהקפדתם של אלו על אמינות ועל דיוק ב העיתונות לחזק את המנגנונים שיבטיחו כי לא יפורסמו פרסומים פוגעים שאינם מבוססים, כדי שכתובה בלתי-אחרא תפגע במעמדה של העיתונות כולה.

מרצ עומדת על הצורך להבטיח את הריחוק והבידול בין הון ופוליטיקה לבין תקשורת ותפעל להפרדתם וליצירת שקי הפרדה זו.

מרצ רואה כחובתם של כל אמצעי התקשורת - ובמיוחד של רשתות הטלוויזיה - להימנע משידורים שיש בהם אלימו בשעות בהן צופים ילדים ובני נוער.

לאחר שבוטלה הצנזורה על מחזות, תבוטל גם הצנזורה על סרטים, שהפכה זה כבר ללא-רלוונטית, וייקבע בחוק סי על-פי גיל.

חופש מידע, מחשבים ואינטרנט

בשנים האחרונות הפכה רשת האינטרנט מנחלתם של מעטים בעלי עניין לכלי חיוני להשתלבות בחברה ובכלכלה ה והעולמית. התפשטות האינטרנט והזמינות שלו טומנים בחובם הזדמנויות אינסופיות כמעט בתחומי השלטון, הדמוק החינוך, איכות החיים והתרבות. לצד הסיכוי קיים הסיכון שקבוצות בחברה, שאין להן הנגישות למחשבים ואינן מחוב ייוותרו בשוליה, והפער הדיגיטלי ילך ויעמיק את הפערים בה. בנושא זה חלה התקדמות משמעותית בשנים האחרונ התגברות הצורך לשימוש בפס רחב כדי ליהנות מהיכרות עם חלקים משמעותיים של העולם הקיברנטי, שוב נותרים למעגל. מרצ במשרד החינוך קידמה את חיבורם של כל בתי-הספר בישראל לרשת, והיא תמשיך לפעול להבטחת ת נתונים במחירים סבירים לכל ילד ומבוגר בישראל, כפי שעשתה בכהונתה בוועדת המדע של הכנסת.

לצד ההבטחת הטמונות ברשת, אנו נתקלים בשנים האחרונות בניסיונות לניצולה לצורכי הסתה, הונאה ופדופיליה. במאמצים להגביר את יכולת האכיפה של המשטרה נגד עבריינות במרחב האינטרנט, תוך הקפדה על שמירת פרטיו על-ידי יצירת תקנים אזרחיים להצפנה והבטחת נגישות מרבית של אזרחים למאגרי מידע ממשלתיים הפתוחים לציג לצד אבטחתם של מאגרים חסויים.

מרצ תפעל להבטיח מעורבות ממשלתית בבניית כלים לפיתוח אתרים עבריים, ליצירת תקן בינלאומי אחיד לעברית בעברית וגירור תוכנות זרות.

מרצ תפעל להגביר את הנגישות של האזרח לממשל באמצעות האינטרנט. לאחר התקדמות גדולה בתחום קבלת ה האינטרנט, יש עדיין מקום רב לשיפור בכל הקשור לביצוע פעולות וביצוע תהליכים בירוקרטיים ברשת, הכול בכפוף הפרטיות.

מרצ רואה חשיבות עליונה בכך שטכנולוגיות מחשב חדשניות ועדכניות יהיו זמינות לכל שכבות הציבור. המצב הנוכ שלמים משוק התוכנה מתקיים מונופול, מזרים סכומי עתק לכיסיהם של בעלי החברות הגדולות ומטיל הוצאות גדולו פרטיים. רבים מהאזרחים נותרים ללא יכולת לשמור על רמת עדכון גבוהה של תוכנות וללא סיכוי להיות בעליה החו עדכנית. מרצ תפעל להבטחת תקציבים ממשלתיים לגירון לעברית של תוכנות קוד פתוח, להעדפתן במוסדות ממלכ תוכנות כאלה.

מערכת המשפט

מערכת המשפט, ובית-המשפט העליון כמייצגה החשוב ביותר, נתונים בשנים האחרונות תחת מתקפה של גורמים ו את מעמדם בציבור. בכל חברה דמוקרטית יש מקום להשמעת ביקורת עניינית גם על מערכת המשפט, אך מטרת ע המתקפה הנוכחית הוא ליצור דה-לגיטימציה של מערכת המשפט בקרב חלקים באוכלוסייה ולאפשר התפשטותן של

דמוקרטיה. מערכת משפט עצמאית, יציבה, חזקה וחופשייה מלחצים היא תנאי הכרחי לקיומה של דמוקרטיה. מרצ גם בקדנציה הבאה כחומת מגן בפני כל ניסיון לפגוע באחת מאושיות הדמוקרטיה בישראל, ותגונן עליה בפני התקפ וניסיונות להחדיר לתוכה שיקולים זרים.

ליועץ המשפטי לממשלה תפקיד מכריע בהגנה על מערכת המשפט ובשמירה על ערכי הצדק והמוסר בחברה. מרצ היועץ המשפטי יפעל ללא משוא פנים וייאבק בנחישות יתרה מול גילויים של הסתה, אלימות פוליטית וגזענות. מרצ של היועץ המשפטי לממשלה יהיה חופשי מלחצים פוליטיים, ויתבצע משיקולים מקצועיים גרידא.

מדינה מתוקנת מקיימת מערכת משפטית, המבטיחה שוויון בפני החוק ומונעת עינויי-דין. מרצ תפעל לצמצום העיכונ בהתייבונות משפטיות, הגורמים לא פעם לאי-צדק.

הגנה על זכויות נאשמים הכרחית כחלק מן השיטה המשפטית הנהוגה בישראל, וגם כדי למנוע הרשעת חפים מפש האמיתיים מתחמקים מעונש: ישונה חוק העונשין, כדי למנוע הרשעה על סמך הודאה בלבד.

כמו כן טוענת מרצ כי יש לחזק את הפיקוח האזרחי על רשויות הצבא, בטחון הפנים והמשטרה. על מנת למנוע תופני שוטרים, הגורמות לפגיעה בדימויה של המשטרה כולה על אף שמדובר במיעוט קטן, ייקבע כי שוטרים המואשמים ובהתעמרות באזרחים יישפטו בבתי-המשפט הכלליים ולא בפני בתי-דין משמעתיים של המשטרה, ומי שישורשע יורר במשטרה.

עצמאות הכנסת

מרצ פעלה בהצלחה בכנסת היוצאת לביטול הבחירה הישירה. הצלחה זו תחזיר לכנסת הבאה את כוחה כרשות מח ותתקן את העיוותים שיצרה שיטת הבחירה הישירה.

ייעול עבודת החקיקה והפיקוח הפרלמנטרי של הכנסת מחייב אי-תלות במידע ובצוותים של משרדי הממשלה ומותנ מומחים וצוותי-מחקר, שיפעלו ליד ועדות הכנסת ויסייעו לחבריהן.

מרצ תמשיך במאבקה להנחלת נורמות של ישר במערכת הפוליטית, ובראש ובראשונה למניעת כפל תפקידים, המ לניגוד אינטרסים פסול.

המינהל הציבורי

יש להרחיב את סמכויותיהם של משרדי הממשלה בקביעת החלוקה הפנימית של תקציביהם ובניהול כוח-האדם המ בכפוף לחוק ולפיקוח הכנסת.

רשויות המינהל הציבורי יחויבו לספק לאזרח ביוזמתן מידע מלא על זכויותיהן, על-פי חוק חופש המידע שהעבירה מ הקודמת, ותובטח הגנה על צנעת הפרט מפני העברת מידע על אדם ללא ידיעתו והסכמתו.

הביקורת על גופים ציבוריים תורחב ותיערך לעתים תכופות יותר. ממצאי הביקורת יפורסמו ויהיו תחת מעקב יעיל וע תיקון הליקויים תוך פרק זמן סביר.

מרצ תמשיך לפעול למען הגנה על חופשי שחיתות, ובמיוחד תדאג למנוע פיטורי עובדים המתריעים על מחדלים או בלתי חוקיים במקום עבודתם, ולמנוע התנכלויות להם.

השלטון המקומי

יש להגדיל את סמכויותיו של השלטון המקומי, להקטין את תלותו בשלטון המרכזי ולעדכן את מסגרות פעולתו על-יד הצווים, הדינים והתקנות בתחום זה.

יש לשחרר את השלטון המקומי ממיטת הסדום של רשימת הסמכויות הקבועות כיום בחוק, כך שלרשות מקומית יהי כל פעולה הדרושה לרווחתם ולשלומם של תושביה, אשר לא נאסרה על-פי חוק ולא נמסרה על-פי חוק לגוף שלטוני חקיקה שנועדה להטיל נורמות דתיות על התושבים.

יש להגדיר בחוק את מהותם של השירותים השונים שהמדינה חייבת לספק לתושביה מתוך תקציב המדינה, בין במ באמצעות הרשויות המקומיות. יש לפרט בחוק את השירותים המינימליים שכל רשות מקומית חייבת לספק לתושבי ו הרשות תוכל להרחיב את מסגרת השירותים שהיא מספקת, על אחריותה ובמסגרת המסים שתושבי המקום מוכני מרצ תיזום חקיקת חוק העיריות שיחליף את פקודת העיריות המיושנת, תבטיח את עצמאותו, תחזק את סמכויותיו ו של השלטון המקומי.

דמוקרטיזציה של החברה הישראלית

אופיה הדמוקרטי של המדינה נקבע לא רק על-פי המערכת החוקית השוררת בה, אלא גם ובעיקר על-פי מידת הייש הדמוקרטיים הקבועים בחוק ועל-פי מידת הדמוקרטיה הנוהגת בתחומים שבהם אין נורמה חוקית מחייבת.

בהקשר זה נודעת חשיבות מכרעת לפיתוחה של תודעה אזרחית ודמוקרטית בקרב כל תושבי המדינה, כך שההכרה השוות של כל אזרחי ישראל ובחשיבותם של המשטר הדמוקרטי ועקרונותיו תהיה נחלת הכלל ובסיס להתנהגותו היפרט.

יש לפעול ולהיאבק להרחבת הדמוקרטיה הפוליטית ולהפיכתה לדמוקרטיה חברתית. יש לחתור לדמוקרטיה השתתפתקו האזרחים בהשתתפות בבחירות אחת לכמה שנים, אלא ישולבו בכל תחומי הדין והעשייה במישור המקומי, עובדים - במפעלים; הורים ותלמידים - בבתי-הספר; סטודנטים - במכללות ובאוניברסיטאות; דיירי שכונות - בוועדי עירוניות; המבוטחים - בקרנות ובקופות-החולים.

תובטח פעילות פוליטית חופשית בקמפוסים של האוניברסיטאות והמכללות, וינתן לסטודנטים עידוד למעורבות חבו המקומית.

פרק ז' - שוויון זכויות לכל אדם

מרצ רואה, כעיקר אמונה והשקפה, את השוויון הבסיסי והמהותי של כל בני-האדם - שוויון הנובע מהעיקרון של אדם מרצ תקדם חקיקת חוק שיקים את הנציבות העליונה לזכויות אדם בישראל, כמקובל במדינות מערביות רבות. שר ה בממשלת שרון הקפיא את היוזמה, שהיא חיונית לקידום זכויות האדם בישראל.

זכויות נשים ושוויון בין המינים

המאבק לשוויון זכויות האשה אינו מאבקן של הנשים לבדן, אלא חלק עיקרי ובלתי-נפרד מהמאבק לשוויון זכויות לכל מטרת המאבק לשוויון נשים היא הבטחת מעמדן השווה וזכויותיהן המלאות בכל מערכות החיים ובמוקדי הכוח וההכ

האשה היא אישיות משפטית ריבונית בכל הנוגע לגופה, לרכושה, להכנסתה, למעשה ידיה ולאורחות חייה, והיא שוו זכויות לתכנון משפחתה, לגידול ילדיה ולחינוכם.

יובטח השוויון הגמור לאשה הישראלית בכל תחומי החיים והפעילות. כל חוק או תקנה העומדים בסתירה לעיקרון זו מעשה הפוגע בשוויון ומפלה לרעה אשה באשר היא אשה - יהיה בלתי-חוקי ובר-עונשין.

בכנסת היוצאת, כמו בכנסות שקדמו לה, היו חברי וחברות הכנסת מטעם מרצ המובילים בחקיקה לקידום השוויון בי פעילותם הובטחו זכויותיהן של נשים עובדות ושל משפחות חד-הוריות, הוגברה הענישה על אלימות במשפחה והוגו האכיפה. נחקקו חוקים שמטרתם להגן על נשים המאוימות על-ידי בני-זוגן, וזכויותיהן של נשים מוכות זכו לעיגון בחו מקיף בתופעת הסחר בנשים. חוללה מהפכה תחקיקתית בנושא מעמד האשה בצה"ל. קודמו חוקי העדפה מתקנת לנ ייצוגן במגזר הציבורי והעסקי. נבחר מרצ הובילו את חקיקת חוק שיווי זכויות האשה, הקובע עקרונות להבטחת שווי ולהגנה על זכויות נשים. מרצ תמשיך במסע חקיקתי זה ביתר שאת גם בכנסת הבאה.

יאומצו במשפט המדינה עקרונות אמנת האו"ם לביעור האפליה נגד נשים, שאושרה על-ידי ישראל אך לא קיבלה מ המקומי. ייבדקו ביסודיות המלצות ועדת האו"ם ומעמד האשה משנת 1995 כדי לבדוק את מידת התאמתן למציאות את הדרוש תיקון על-פי המלצות אלה.

הרשות הממלכתית לשוויון בין המינים, שהוקמה ביוזמת מרצ, תתקצב באופן הולם, כך שתוכל למלא את תפקידה. ביצוע מדיניות השוויון בין המינים על-ידי משרדי הממשלה.

דין אחד יהיה לגבר ולאשה בכל הערכאות השיפוטיות ולכל זכות ועניין. יובטח השוויון בין המינים במעשה הנישואים, הנישואים ובהתרתם. יימנעו נישואי קטינות.

תובטח זכותן של נשים לבחור ולהיבחר לכל הארגונים והמוסדות הממלכתיים-ציבוריים, גם לאלה המטפלים בענייני הזדמנות שווה לממש זכות זו.

יובטח ייצוג שווה לנשים בכל המגזר הציבורי, ותקיים מדיניות של מינוי נשים לתפקידים בכירים בשירות המדינה, בו הממשלתיים, בפורומים של מומחים ובגופים המחליטים על הענקת פרסים ואותות הוקרה למיניהם. תנועות הנשים לתוכניות להכשרת נשים וקידומן בתחומים בהן ייצוגן הינו נמוך באופן בלתי-סביר. מרצ תיאבק ליישום ואכיפת החוק והעבירה, לייצוג הולם לשני המינים בשירות הציבורי ובדירקטוריונים של חברות ממשלתיות וציבוריות.

יישמר באורח קפדני דימוין של נשים בספרי לימוד ובחומר הדרכה ולמידה של מערכת החינוך, ותימשך הפעולה - ש מרצ בעת כהונתה במשרד החינוך - להנחלת ערכי השוויון בתוכניות הלימודים, החל מהגיל הרך וכלה בשכבות הבו

מרצ תבטיח המשך תהליכי השוואת זכויות הנשים בצה"ל, פתיחת כל תחומי השירות בפניהן, שילובן בכל רמות הפ מעמדן וזכויותיהן - תהליכים שהחלו בזכות פעילות החקיקה של חברות וחברי הכנסת של הסיעה.

נשים ערביות סובלות בישראל מאפליה כפולה - כנשים וכערביות. יש לגייס את כל האמצעים והמשאבים למאמץ מ נשים ערביות, קידומן והשוואת מעמדן. יורחב שיתופן של הנשים הערביות במעגל ההשכלה, לרבות השכלה גבוהה, ציבורית ופוליטית. יחוזק מעמדן העצמאי במשפחה - ברכוש, בהחזקת הילדים ובאפטרופוסות - וייאכף החוק נגד רי

מאבק ציבורי בלתי-מתפשר כנגד רצח נשים על רקע "כבוד המשפחה" וכנגד כל תמיכה ברצח כזה או הצדקתו. מרצ את ההישגים שכבר השיגה במימון הקמת מעונות לנשים מוכות ביישובים ערביים ובתגבור שירותי המשטרה המופל בגילויי אלימות במשפחה ביישובים אלה.

השוואת מעמדן הכלכלי של נשים היא משימה חשובה בפני עצמה ומנוף הכרחי להשוואת מעמדן של נשים גם בתחומים. מרצ תפעל בנחישות לאכיפת החוק המבטיח שכר שווה לנשים ולגברים עבור עבודה שוות-ערך, ומניעת אפס לעבודה, בקידום, בתנאי ההעסקה ובפרישה. יובטחו מקומות במעונות-יום, יחוקקו חוק חינוך חנים מגיל שנתיים וחיו ארוך, כך שיתאפשר לשני בני-הזוג לצאת לעבודה במשרה מלאה, אך עבודה במשק-הבית תוכר לצורך זכויות סוציאליות פנסיה.

הוצאות טיפול בילדים בגיל הרך יהיו מוכרות לצורכי מס, כדי לעודד יציאת הורים לעבודה. יש לעודד נשים לבחור במקצועות טכנולוגיים ועתירי-ידע, שהם מקצועות המחר. מערכת החינוך הממלכתית תחנך ו העניין, והאוניברסיטאות יעודדו בחירת מקצועות אלו. תוגבר ההכשרה המקצועית לנשים במהלך התפתחותן המקצועית.

משפחה חד-הורית, שאב או אם עומדים בראשה, תקבל את הזכויות וההטבות המתחייבות ממצבה, לרבות קצבאות יותר ולמשך שנים ארוכות יותר. מעמדן וזכויותיהן של עגונות, מסורבות גט ומעוכבות גט ישוו לאלו של משפחות חד

פרסומות הפוגעות בנשים וממסחרות את גוף האשה גורמות נזק לדימויה העצמי והחברתי ומגבירות אלימות כנגד נ מינית. יש להיאבק באמצעים חינוכיים ומשפטיים נגד פרסום פוגע.

במסגרת מאבקה באלימות בכלל, ובאלימות נגד נשים בפרט, תפעל מרצ לכינונה של רשות ציבורית להתמודדות ענ

פעילות הרשות התמקד בחמישה תחומים:

הכנת תוכניות מקצועיות להתמודדות עם אתגר החינוך לאי-אלימות במערכות החברתיות השונות, תוך שימת דגש ו דיפרנציאליות לבנים ולבנות בהתאם לצורכיהם הייחודיים.

עידוד וגיוס תקציבי מחקר בתחום הפסיכו-סוציולוגיה של גברים במטרה ליצור ידע באמצעותו ניתן יהיה להתמודד ט צמצום האלימות הגברית.

ריכוז משאבים לביצוע תוכניות למניעת אלימות בזירות השונות.

תיאום פעילות משרדי הממשלה השונים, העמותות והרשויות השונות העוסקות במניעת אלימות בזירות השונות: אן בגנים ובמעונות, בבתי-הספר ובפנימיות, בכבישים, בספורט, בפוליטיקה, בצבא, במשטרה, במגרשי הספורט, בתוכ בסרטים המוקרנים בטלוויזיה, באינטרנט ועוד.

הובלת מסע ציבורי המציב את ההתמודדות עם האלימות ואי-השוויון בחברה בסדר עדיפויות מרכזי.

הנהלת הרשות תורכב מאנשי מקצוע בתחום מדעי ההתנהגות, אנשי רוח, משפטנים - נשים וגברים במספר שווה.

מרצ תפעל להקמתם, במימון ציבורי מלא, של מקלטים נוספים לנשים מוכות וילדיהן, בכל מגזרי האוכלוסייה. בנוסף תמיכה למרכזי הסיוע לנפגעות אונס.

מרצ תפעל להחמרת הענישה על עבירות אלימות ומין בתוך המשפחה.

מרצ פעלה להקמתם של מרכזים בבתי-חולים לטיפול מידי בנפגעות תקיפה מינית. יש לפתוח מרכזים כאלה בכל ב

מרצ הוכיחה בפעולתה - בכנסת, בממשלה ובביתה היא - כי היא המפלגה היחידה הלוקחת ברצינות את נושא שוויון הגאות במערכת הפוליטית. מרצ הינה המפלגה היחידה בישראל שארבע נשים נבחרו בתריסר המקומות הראשונים לכנסת.

מעמדם וזכויותיהם של הערבים והדרוזים

מדינת ישראל היא מדינתם של כל אזרחיה ועליה להבטיח לכולם שוויון זכויות גמור ושוויון הזדמנויות מלא בכל תחום זה נציגות מלאה ומתאימה בכל מוסדותיה של המדינה, כאמור במגילת העצמאות.

במשך עשרות שנים סבלו אזרחי המדינה הערבים והדרוזים מאפליה בהקצאת משאבים לפיתוח כלכלי ולשירותים ר

גם ממשלת ברק לא הצטיינה, בלשון המעטה, במלאכת צמצום הפערים, אבל שרי מרצ הנהיגו מדיניות ברורה של ר למגזר הערבי. משרד החינוך בראשות מרצ היה, לכל הדעות, הראשון לתקן מעוות, ופעילותו הייחודית למען שוויון ו לכל הילדות והילדים זכתה להערכה רחבה, לרבות בקרב כל חברי הכנסת הערבים וראשי הרשויות המקומיות במגז

האירועים המרים והקטלניים של אוקטובר 2000 סימנו את הסכנות הצפויות לישראל אם אזרחי המדינה יבודלו לסוו אזרחים על-פי חתך לאומי. מרצ הועידה לעצמה מאז ומתמיד תפקיד של גשר בין אזרחים יהודים לערבים, שחשיבו מתמיד, לאחר שיותר מדי גשרים נשרפו בשנתיים האחרונות.

מרצ מאמינה, כי אזרחים ערבים רבים בארץ, כמו גם אזרחים יהודים, מודאגים עד מאוד מתהליכי ההקצנה וההתבז קיצוניים ואינטרסנטיים מכאן ומכאן מעודדים לצרכים פוליטיים ומפלגתיים - ולא דווקא מתוך דאגה לגורל החיים המ מציעה היום את המסגרת המשותפת היחידה, יהודית-ערבית, לכל מי שמבין שבלי שיתוף פעולה כזה רק יחרף הנו הסבל לכול.

הרג האזרחים הערבים באירועי אוקטובר היה בלתי-נסבל וראוי לכל גינוי. מרצ קוראת לכלל הציבור בישראל להבחי האזהרה ולהתייחס לנוריות האדומות שנדלקו וזועקות כי אסון מתקרב. מרצ פונה אל כל אזרחי ישראל להצטרף לדו יהודים וערבים יחדיו לעבר מטרות משותפות של דו-קיום וכנגד המגמה של התרחקות, ניכור, התלהמות והשתלחות קוראת לכל אזרח אחראי במדינה לחזק את הגשר של מרצ: גשר שהוא אולי הגשר הפוליטי האחרון בין ערבים ליהו שבלעדיו נתרסק אל התהום הנפער תחתינו.

אזרחי ישראל הערבים הם חלק מן העם הערבי-הפלסטיני בשפתם, בתרבותם ובמורשתם, וזכותם להביא זיקה זו ל סותרת את אזרחותם הישראלית. יש להבטיח הלכה למעשה את מעמדה של השפה הערבית כשפה רשמית שנייה. שימוש קבוע בערבית בשילוט במוסדות ובדרכים. יש ליישם את ההחלטה שנתקבלה במשרד החינוך בתקופת מרצ חובה של ערבית בבתי-הספר העבריים.

יש לטפח חיים משותפים של כל תושבי המדינה על בסיס של כבוד הדדי, צדק חברתי ושוויון אזרחי. יש לעודד את ר יהודי-ערבי ואת הארגונים העוסקים בקידום דפוסים של דו-קיום.

השסע ההולך ומעמיק בין יהודים לערבים בישראל הוליד בשנים האחרונות גילויים חמורים של גזענות בחברה ואף השלטון. מרצ עמדה כמעט לבדה במאבק לשמירת דמותה הדמוקרטית של ישראל מול ניסיונות חוזרים ונשנים לקד ומהלכים פרלמנטריים גזעניים. מרצ תמשיך להוביל את המאבק נגד נגע הגזענות בשני ראשים - האחד: פעילות צינ נגד ניסיונות להדיר את הציבור הערבי מהחברה הישראלית ולפגוע באזרחים ישראלים על בסיס השתייכותם הלאומ פעילות חינוכית בכל שכבות הציבור ובמיוחד בקרב בני הנוער לפריצת מחסומים של עוינות ודעות קדומות, על-ידי יזי היכרות והידידות בין שתי האוכלוסיות.

מרצ תפעל לשילובם של אזרחים ערבים ודרוזים בכל מוסדות המדינה, כולל מערכת בתי-המשפט וממשלת ישראל. אקדמאים ערבים ודרוזים במוסדות הציבוריים והממשלתיים, גם בדרגים הבכירים. יורחב שיתופם של נציגים ערבים המנהלים של תאגידים ממלכתיים ושל חברות ממשלתיות וציבוריות, כפי שעשו שרי מרצ במשרדים עליהם היו ממו

מרצ תפעל לעקירת כל גילוי של אפליה כלפי האוכלוסייה הערבית במדינת ישראל. כפי שבוטל בעבר ביוזמת מרצ ה בתחומי החינוך, הביטוח הלאומי וקצבאות הילדים - יש להבטיח את ביטול הקיפוח גם בתיעוש ובפיתוח הכלכלי על- התוכניות שיזמה מרצ, בשבתה בממשלת ברק, להקמת אזורי תעשייה משותפים ליישובים יהודיים וערביים ולקידום במגזר הערבי.

יש לחדש את מדיניות ההעדפה המתקנת לתיקון עיוותי העבר בהקצאת משאבים ובמתן שירותים ציבוריים, לרבות ופיתוח, עד להשגת שוויון, בדגש מיוחד על משרדי המסחר והתעשייה, החקלאות והדתות, כפי שנעשה בזמן כהונת במשרדים אלה. בשלב ראשון יובטח יישומה המלא של תוכנית ה-4 מיליארד, כפי שנתקבלה בשלהי ממשלת ברק. תוכנית כוללת לפיתוח תשתיות ושיקום יישובים ערביים, שתהיה מבוססת על הצרכים האמיתיים שלהם. יוקם גוף ש קצב הפיתוח ביישובים הערביים, תוך שילוב בין הסיוע הממשלתי והמוניציפלי לבין יוזמות כלכליות פרטיות.

מרצ תמשיך לפעול לקידום האשה הערבייה בכל תחומי חייה, לעידוד עבודת נשים ולהבטחת זכויותיהן וקיומו של ש עבודתן.

תינתן קדימות לסגירת הפערים בתחום החינוך בגיל הרך, המהווה בסיס להתקדמות בשנים הבאות, ובו קיימים עדי בשיעורי ההקצבות בין יישובים יהודיים ליישובים ערביים.

קרקעות לא יופקעו אלא רק באותם מקרים מיוחדים המיועדים לצורכי ציבור בפועל, לרווחתם של התושבים היהודים יחד. במקרי הפקעה תינתן קרקע חלופית, ורק בליט ברירה יינתן פיצוי כספי ריאלי. קרקעות שהופקעו או נתפסו בע למטרה שלמענה הופקעו או נתפסו, יוחזרו לבעליהן. חוקי ההפקעות יתוקנו כדי למנוע אפליה ושרירות.

מרצ תפעל להחזרת עקורי איקרית ובירעם לכפריהם ברוח הצעות ועדות השרים מימי ממשלות עבודה-מרצ שנגנזו.

כדי לענות על מצוקה שנוצרה בעקבות קיפוח רב-שנים, יש להרחיב על-פי הצורך ובמידת האפשר את תחומי השיפו מקומיות על חשבון אדמות המדינה ולהקצות אדמות מדינה לצורך הקמת יישובים ערביים חדשים ולצורכי ציבור ביי הכול על בסיס שוויוני עם האוכלוסייה היהודית.

תוקם עיר ערבית שתשמש את האוכלוסייה הערבית המעוניינת בקידום תהליכי אורבניזציה, תוך שמירה על ייחודה עצמאותה הכלכלית של אוכלוסייה זו.

יש להביא להכרה ביישובים הערביים הלא-מוכרים - כפי שנעשה כבר ביוזמת מרצ לגבי מספר כפרים - ולזרז אישור להרחבת היישובים הערביים והדרוזיים הקיימים ולפתרון בעיות הדיור. בתים שנבנו ללא היתר, בשל העדר תוכנית קרקע לבנייה - להבדיל מבנייה לא חוקית על קרקע ציבורית - לא ייהרסו עד שאישורו תוכניתו אלו ובקשות הרישוי יי הרשויות המקומיות הערביות והדרוזיות ייוצגו בוועדות לבניין ערים ובמועצות התכנון האזוריות והארציות.

יש לפעול למציאת הסדר מידי והוגן לבעיית הבדווים בנגב, כתנאי ראשון לכל תוכנית פיתוח אזורית. ההסדר יתבסג משולב של בעיית הקרקעות הנתבעות על-ידי הבדווים ושל בעיית יישובם, בדרך של חילופי קרקע, פיצוי הוגן והקצא ביישובי קבע נוספים עירוניים וכפריים. כל פתרון יכבד את אורח חייהם המסורתי של הבדווים ואת העדפותיהם, כגון חקלאיים ושילוב חקלאות ביישובים הקיימים וביישובי מרעה. עד למציאת פתרון מוסכם, יוקפאו צווי ההריסה של בת

מרצ תפעל להכרה רשמית ביישובי הבדווים בנגב כיישובי מצוקה, הזכאים להעדפה בשירותי החינוך, הבריאות, הרומוציפליים השונים. המנהיגות הבדווית הצעירה תשולב במשרדי הממשלה השונים וברשויות המקומיות.

נכסי ההקדש המוסלמי יועברו על-פי חוק לניהול נציגות מוסלמית ופירותיהם ישמשו לרווחתה של הקהילה המוסלמי

זכויות הומוסקסואלים, לסביות, ביסקסואלים וטרנסג'נדרים

מרצ מכירה בכך שנטייה מינית - בין היא הומוסקסואלית ובין היא הטרוסקסואלית - הינה חלק בלתי-נפרד מזהותו עמרצ מכירה בכך שהנטייה המינית אינה נתונה לבחירתו החופשית של הפרט, אולם מימושה תלוי ומותנה בנסיבות ותרבותיות. מכאן נובע כי הטלת מגבלות חוקיות ואחרות על אדם בשל נטייתו המינית מהווה פגיעה חמורה באנושיו נטייה מינית מדירה את ההומואים והלסביות אל שולי החברה, ומכוננת אותם כאזרחים מדרגה ב'.

מרצ מכירה בפלורליזם הקיים בתפקידי מגדר (ג'נדר), דהיינו - בכך שישנה אפשרות שמינו הביולוגי של אדם כלשה לתחושותיו לגבי זהותו המינית. מרצ מכבדת את זכותו של האדם לממש את מאווייו גם כאשר הם אינם עולים בקנה המוסכמות התרבותיות בנוגע לתפקידי המגדר המקובלים. אפליה בגין תפקידי מגדר בלתי מסורתיים פוגעת בטרנסנוגד את זכותם האנושית לממש את זהותם האוטנטית.

היות שזה כ-30 שנה אין הממסד הרפואי והממסד הפסיכולוגי רואים בנטייה מינית הומוסקסואלית פגם המצריך טיטזה כ-15 שנה החוק הישראלי איננו רואה בקיום יחסי מין בין בגירים מאותו המין עבירה, מרצ תובעת להסיר מספו שאר המכשולים היוצרים אפליה בלתי-מוצדקת כלפי מיעוט זה. מרצ חרתה על דגלה את הדרישה שלא למנוע מאף הבסיסית למימוש מלא של עצמו ושל זהותו.

לאור כל זאת, מרצ תקדם חקיקה שתמנע אפליה לרעה של הומואים, לסביות, ביסקסואלים וטרנסג'נדרים בכל תחונ והפעילות ולכל דבר ועניין. תכלית החקיקה הינה השוואת הזכויות והחובות של אוכלוסייה זו לזכויות ולחובות של הנו במדינת ישראל.

מרצ תפעל לנקיטת הצעדים הבאים:

הכרה חוקית מלאה בזוגיות החד-מינית:

על המדינה להכיר בבני-זוג מאותו המין המקיימים משק-בית משותף, המבוסס על אהבה, כבוד ומחויבות. התקנות והחוקים הקיימים ישונו ויתוקנו כדי להסיר את כל הסעיפים המפלים זוגות אלה. למשל, חוק הירושה, חוק משפחות במערכה, חוקי מיסוי וכיוצא באלו.

הכרה חוקית מלאה בזכותם של לסביות והומואים להקים משפחה:

תקודם חקיקה שתאפשר אימוץ ילדים, הן על-ידי בודדים והן על-ידי בני-זוג מאותו המין, שאחד מהם הוא ההורה הנו

קידום החינוך לסובלנות:

תעודכן החוברת "נטייה חד-מינית", שפורסמה בעידוד שר החינוך מטעם מרצ ובחסותו. כמו כן, תופץ החוברת באופן הספר ברחבי הארץ.

ייעול המאבק במגיפת האיידס:

ייערכו מסעי פרסום נרחבים במגזרי אוכלוסייה מגוונים ובאוכלוסיות סיכון, לשם החדרת המסרים בדבר הקפדה על הקבלה החברתית של החולים והנשאים. כמו כן תרופות הנדרשות על-ידי חולי איידס ונשאי הנגיף תיכללנה בסל התרופות.

יונהג סיוע במימוש זהות מגדרית:

המדינה תסייע לטרנסג'נדרים בהתמודדותם עם סוגיות שונות כגון: רישום שם ומין בתעודת הזהות, קבלת תרופות ו

מרצ היא המפלגה הראשונה בישראל שאפשרה ייצוג ישיר של קבוצה חברתית זו במוסדותיה הנבחרים ובכנסת. מו בעקביות ובעיקשות כדי שקולו האוטנטי של המיעוט ימשיך למלא תפקיד חיוני בזירה הפוליטית, האמנותית והחברו

זכויות ילדים

ילדים הם קבוצת אוכלוסייה פגיעה במיוחד, בשל חוסר יכולתם לקיים את עצמם באופן עצמאי ותלותם המוחלטת בנו תמשיך לפעול להעמדת הנושא בראש סדר היום הלאומי ולהקצאת משאבים הולמים לטיפול הילד.

מרצ תפעל לגיבוש ולהשלמה של מערך החוקים העוסקים בזכויות הילד בישראל.

כאשר הורים מזניחים את ילדיהם באופן חמור, מתעללים בהם באופן פיזי או נפשי, או פוגעים בהם פגיעה מינית, נו להפקיע את הילדים מרשות הוריהם ולטפל בהם במסגרות חלופיות. על המדינה להבטיח, כי הוצאת ילדים מרשות ו תיעשה מבלי שנתקיימה בדיקה קפדנית המוכיחה את נחיצות הדבר.

לילדים הזכות לכבוד, לחירות ולביטחון אישי. זכות הבחירה העצמאית של ילדים תכובד בכל מקום שהדבר ניתן, ותי מוצדקת של ילדים בקבלת שירותים בבת-עסק ובמוסדות ציבוריים.

מרצ תמשיך לפעול להפצת מידע על זכויות הילד במערכות החינוך, בציבור ובכנסת כפי שבאו לידי ביטוי באמנה הילד מ-1989.

יוחמרו העונשים על פגיעה פיזית, ובעיקר פגיעה מינית, בילדים. יוטלו עונשי מאסר כבדים על מי שיקיימו מילת-בנור עדיין מתקיים מנהג בלתי-אנושי זה.

מרצ תפעל לאכיפת חוק עבודת הנוער ומניעת ניצולם הפסול של ילדים לפרסומות פוגעות - חוקים שמרצ יזמה והוביל מרצ תדאג שבת-הספר ידאגו לשלומם ולבריאותם הגופנית והנפשית של התלמידים, יגנו עליהם מפני אלימות וישמר מרצ תפעל לחקיקת חוק ליידוע הציבור על עברייני מין שישתחררו ממאסר, כדי למנוע הישנות של תקיפה מינית - בשימנע פגיעה בזכויות האדם של מי ששוחרר מהמאסר.

מרצ תפעל לאכיפת החוק והתקנות להסעת ילדים נכים לבתי-הספר.

מרצ תפעל לביטול רישום הרשעות קטינים, שאינן חמורות, עם מעבר הנערים לבגרות.

מרצ תמשיך להיאבק להבטחת זכות גיור הולמת לילדים מאומצים. תוכר השתייכות של ילד מאומץ לעדה הדתית ש

זכויות נכים ומוגבלים

מרצ תיאבק להקצאת משאבים ליישום חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, שהיא יזמה והובילה.

תושלם חקיקתו של חוק זכויות נכים שיזמה מרצ, שנועד להסיר את המכשולים הפיזיים, הכלכליים, המוסדיים והתרחיב את מוגבלויות המבקש להגשים את עצמו בחברה. תושלם חקיקתו של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות.

יוגדלו קצבאות הנכות לנכים מעוטי הכנסה, ויובטח דיור הולם לנכים.

יונהגו הסדרי ניידות לנכים המוגבלים בתנועתם, ותוסדר נגישות מתאימה במקומות ציבוריים ובתחבורה הציבורית.

יופסק טלטולם של "הנכים לצמיתות" לוועדות רפואיות.

יבוטל הקיפוח של נכים גמלאים, שזכויותיהם בנושאי ניידות ורכישת אבזרים חיוניים נחותות ביחס לכלל הנכים בישו

בתקופת מרצ במשרד החינוך הוכנה תוכנית-אב ליישום חוק החינוך המיוחד והורחבו מאוד התקציבים המוקדשים ל המיוחד. יש להשלים את מימושה של תוכנית-האב תוך התאמתה לצרכים המשתנים מעת לעת. יקודם החינוך המיוחד לתיקון כל אפליה ולהתאמת השירותים לצרכיה של החברה הערבית.

בתקופת מרצ במשרד החינוך הושם דגש על שילוב תלמידים מתקשים במסגרות של החינוך הרגיל והימנעות מהשג בחינוך המיוחד בכל מקרה בו ניתן להימנע מכך. מדיניות זו, הזוכה לקונסנזוס מקצועי רחב, מונעת הדבקת תוויות ע ויש בה מסר חינוכי חשוב לחברת הילדים כולה. מרצ תפעל להמשך ביסוסה והרחבתה של מדיניות השילוב בכל מע

יושם דגש מיוחד על הטיפול בצעירים, היוצאים ממסגרות משרד החינוך בהתאם לחוק החינוך המיוחד, לקראת כניס כבוגרים.

ינתן הסיוע הדרוש למוגבלים לסוגיהם, ובכללם עיוורים וחירשים, כדי שיוכלו להשתלב בחיי העבודה והחברה ולקיינו בכבוד.

תימשך הרפורמה במדיניות ההשמה ובטיפול במפגרים, במגמה להבטיח למרביתם דיור הולם ושילוב רב ככל הניתן

חיילי המילואים

מרצ חרתה על דגלה את משימת חיזוק מערך המילואים והמאבק באי-השוויון בנטל המילואים. מצוקותיהם של אנשי המילואים נובעות בראש ובראשונה מן הקריעה באחת משגרת חייהם אל תוך מערבולת של ס מתישה, חוסר מנוחה והעדר כמעט מוחלט של חופשות. איש המילואים מסכן את חייו, נפגע כלכלית, נפגע במקום ע ומשפחתו נפגעת, בעוד הרוב המכריע של אזרחי המדינה ממשיך לחיות חיינו כרגיל.

מרצ תפעל להרחיב את מעגל המשרתים ועל-ידי כך להפחית את הנטל האדיר הקיים על מיעוט המשרתים, זאת בע הוגנת יותר של נטל המילואים.

מרצ תמשיך לפעול להרחבת התגמולים לציבור המצומצם של משרתי המילואים, כדי לתת תחושה אמיתית של תמי ולחזק את חיילי המילואים שמרגישים כיום כ"פראירים".

מרצ תפעל לבטל את חוק טל המעניק פטור בחוק לשירות כלשהו לאוכלוסייה.

תיקון העיוותים בתשלום דמי המילואים, ביטול חוק טל ותגמול משמעותי של המעטים שעדיין נושאים בנטל, ישמרו: המילואים הקיים. כפועל יוצא הם גם יתרמו למאבק בתופעת ההשתמטות ולהגברת המוטיבציה, ובכך ירחיבו את מי

בכנסת היוצאת מרצ חוקקה את "חוק קצבאות חיילי המילואים ובני משפחותיהם" - חוק המסדיר ביטוח הוגן לחיילי ולמשפחותיהם, ביטוח שלא היה קיים מאז קום המדינה. מרצ חוקקה חוק המסדיר את תשלום דמי המילואים החל נ הראשון. מרצ העבירה בקריאה ראשונה את "חוק תיקון התגמול המזערי", שמטרתו להעלות את הסף המינימלי לת מילואים משכר מינימום לשכר הממוצע במשק. מרצ העבירה בקריאה טרומית את "חוק שינוי נוסחת חישוב דמי מיל למוע את הפגיעה הכלכלית באנשי מילואים המשרתים תקופות קצרות ולהסדיר את התשלום עבור ימי מילואים בס העבירה בקריאה טרומית את "חוק למניעת פיטורי חיילי מילואים", שמטרתו להחמיר את הענישה של מעביד שיפו שירות מילואים.

מרצ תפעל בכנסת ה-16 להשלמת החקיקה בנושאים אלה, ולניסוחו והעברתו של "חוק מילואים" מקיף, שמטרתו לו של החברה אל משרתי המילואים ואת זכויותיהם, לחזק את מערך המילואים בתחומים נוספים ולהרחיב את מעגל ה

פרק ח' - איכות הסביבה - החיים בירוק

בארבע השנים הבאות ניתן להוביל את ישראל ממדינה שמצבה בתחום איכות הסביבה בכי רע, למדינה הנמנית עם בתחום זה.

מרצ נושאת את דגל השמירה על איכות הסביבה, שלה השפעה מפליגה על איכות חיינו, בריאותנו ותוחלת החיים ש על זכותו הבסיסית של כל אדם לחיות בסביבה בריאה ומאוזנת. חובתה של המדינה לשמור על הסביבה ועל משאבי פגיעה במערכות אקולוגיות והכחדתן, תוך שימור האיזון הנכון בין מרכיביהן. הפיתוח יתבצע תחת אילוצים אלו, למע של הדורות הבאים לחיות את חייהם בסביבה מתוקנת, נקייה ובריאה.

מדינת ישראל העדיפה, מאז הקמתה, את הפיתוח ואת האינטרס הכלכלי תוך פגיעה חריפה בסביבה. התוצאה היא פסולת ואשפה, מי תהום מזוהמים ומזדהמים, תעשייה מזהמת, אוויר מזוהם, רעש, פגיעה קשה בערכי טבע ונוף וא פתוחים לטובת פיתוח בזבזני וחסר התחשבות.

מרצ הכירה בשיקולים הסביבתיים ובחשיבותם המכרעת, ובהנהגתה החל, לפני מספר שנים, שינוי בגישה הבסיסית ה המדעות הציבורית לבעיות הסביבתיות, והעשייה קיבלה תנופה הלכה למעשה. לאחר הקיפאון היחסי בשנים האחר מתכוונת להוביל מהפכה בנושא איכות הסביבה בישראל.

השגת איזון בין פיתוח כלכלי לבין שמירת הסביבה מחייבת שיתוף פעולה בין המגזרים השונים במשק, ציבוריים ופר דרכי ייצור וצריכה הולמות, שיאפשרו שימור הסביבה ושמירה על רמת חיים נאותה לכל שכבות האוכלוסייה, לדור ה הבאים. מרצ תפעל ליישום "עקרונות הזהירות" בישראל, כדי להבטיח שבמצבים של אי-ודאות בדבר תוצאות סביבתיות ישראל במדיניות שמונעת סיכונים אקולוגיים מראש, ולא תמתין להוכחת נזק ודאי - ולעתים בלתי הפיך - בטרם הסו

הטבע והסביבה אינם מבחינים בגבולות מדיניים. חידוש תהליך השלום יוכל לאפשר פתרון בעיות סביבתיות אזרחיות פעולה בין מדינות האזור. ניתן לנצל את האינטרס הסביבתי המשותף להגברת יחסי השכנות טובים בין ישראל לבין ובמערב.

מרצ, שהעלתה את נושא איכות הסביבה למדרגת חשיבות לאומית, תמשיך ותפעל בתחום זה למען עתיד טוב יותר ולעמי האזור כולו. לשם כך תיזום מרצ הקמת ארגון-גג של כל ארגוני איכות הסביבה והתכנון במדינת ישראל.

קרקע ותכנון פיזי

הקרקע הינה משאב חיוני ומוגבל שיש לנהוג בו במשנה זהירות ולשמור עליו מכל משמר. לחצי הפיתוח והבנייה מצו השטחים הפתוחים מצד שני מחייבים מתן מענה משולב לצורכי הבנייה ולהגנה על תבנית נוף המולדת. נפעל לאישו מדיניות לאומית לפיתוח בר-קיימא למען שמירה על הנוף והקרקע ולשימוש חסכוני ויעיל במשאבים אלה. ייעשה ניצו התת-קרקעי למאגרי דלק וגז ולמנהרות שירות ותעבורה.

לשטחים הפתוחים חשיבות כריאות ירוקות לרווחה ולנופש לכל שכבות האוכלוסייה, לשמירה על איכות מי התהום ונ החי והצומח בישראל. יחזק מעמדם של השטחים הפתוחים ושטחי החקלאות וינתן להם מעמד סטטוטורי-תכנוני ב ובחיקקה מתאימה.

כדי לשמור על השטחים הפתוחים ועל ערכי טבע ונוף, תינתן עדיפות לפיתוח ערים קיימות ולהרוויית הבינוי בתחום מנת להקל על לחצי הפיתוח בשטחים הפתוחים ובנוף במרכז הארץ, תפעל מרצ להפניית משאבים ולפיתוח בדרום לשיפור הניידות אל הדרום וממנו באמצעות תחבורה מסילתית מהירה ושיפור מערך הכבישים הנוכחי.

מדיניות התכנון והעיצוב הסביבתי תקבע את עתידנו. לשם כך ייערך שינוי יסודי בחוק התכנון והבנייה, בהתאמה לצ ולצורכי הסביבה כאחד.

פיתוח תחבורתי

התחבורה הינה מגורמי זיהום האוויר העיקריים בישראל בכלל ובגוש המטרופוליני של תל-אביב בפרט. זאת, יחד עו

בקרקעות ובשטחים פתוחים במרכז הארץ, מחייבים מתן פתרונות תחבורתיים יעילים, חסכוניים בקרקע ולא מזהמי

מרצ תיזום מהפכה בתחבורה שתיתן עדיפות לפיתוח תחבורה ציבורית, ותפעל בממשלה להקמת מערכת תחבורה ברכבת פרברים, רכבות עירוניות ובין-עירוניות, אוטובוסים ומרכזי תחבורה להסעה המונית בעדיפות ועל חשבון פיתוח חדשים.

מרצ תיאבק לשיפור מערך הרכבות, שיהפוך את מדינת ישראל, האידיאלית לתחבורה מסילתית, למבוססת על תחבורה מהירה ונוחה ומערכת תחבורה ציבורית משלימה. ההשקעה ברכבת חייבת להיות גדולה מההשקעה בכבישים נוסף תפעל לבניית שבילי אופניים בערים. כן תפעל מרצ להעביר את חוק "מעבר בעלי-חיים" שיזמה, כדי להפחית במידת פגיעתם של הכבישים באוכלוסיות בעלי-חיים בישראל.

עם סלילת כביש חוצה ישראל, יש לעשות מאמץ עליון להפחית למינימום את הפגיעה באוכלוסיות הסמוכות, בטבע וברצ תעודד שימוש ברכב המונע בדלקים חלופיים (רכב חשמלי, מימן וכד'). בחלק מהמקרים מדובר בקידום תעשיית תפעול כדי לקדם שורת צעדים המיועדים ליצור תמריצים כלכליים למניעת זיהום אוויר, ותפעל לשיפור יסודי במערכת הארצית המטפלת בפליטות זיהום מכלי רכב. נעודד ונקדם את שיפור סל הדלקים ואיכותם לתחבורה.

נמל-התעופה בן-גוריון יוצר מפגע רעש קשה ביותר שממנו סובלים תושבי היישובים שסביבו. התוכנית לפיתוח הנמל לא רק שלא תביא לשיפור המצב, אלא תגדיל את מעגל הנופעים. מרצ תפעל להמשך הפסקתן של טיסות הלילה מן המקובל בכל הארצות המפותחות והנאורות. נפעל להקמתו של נמל תעופה משלים בדרום הארץ, שיפחית את העומס מרכז הארץ ויאזן את פיתוחם של יישובי הדרום. פיתוחו של נמל-התעופה בן-גוריון יוגבל ויתחשב בהשלכות הסביביות מרכז הארץ.

מהפכה באנרגיה

"משאב הטבע" העיקרי של מדינת ישראל הוא המוח האנושי, ומקור האנרגיה העיקרי שלה הוא השמש. ישראל היא שמש ללא מקורות דלק. בתקופת בן-גוריון המדינה ידעה זאת ולכן יזמה מחקרים, שכתוצאה מהם כמעט כל הטכנולוגיה הנמצאת בשימוש מסחרי בעולם הן ישראליות.

כיום המצב קיצוני אף יותר: המדינות המפותחות תנומות על אמנה בינלאומית המחייבת מעבר לשימוש באנרגיה יד בנות פחות מעשור, אך אין להן פתרון טכנולוגי מתאים. ישראל, המאבדת את מקומה המוביל במחקר הסולרי בעול מייבאת ולמעשה מסבסדת דלק במיליארדי שקלים מדי שנה, יכולה - באמצעות השקעה קטנה בהרבה מהסובסדיור להפוך למדינה שתקדם את כדור הארץ לקראת המאה ה-21 ובתוך כך תפתור את בעיות האנרגיה שלה עצמה ותרו מפיתוח הטכנולוגיה.

מרצ תפעל לפעול לקידום האנרגיה הסולרית ותחנות רוח והפיכתן לנושא בעל עדיפות לאומית מבחינת עידוד המחקר והייצור. יש להנהיג מדיניות היוצרת תמריצים ממשיים לייצור אנרגיה נקייה ומתחדשת.

יש לפעול לחיוב חברת החשמל להשתמש באנרגיה ידידותית לסביבה כחלק ממרכיב החשמל בארץ, וכן לסגירה מיי כוח מיושנות ומזהמות כדוגמת רידינג.

תעשייה וסביבה

התעשייה הינה מרכיב מרכזי וחיוני לכלכלתה, לעוצמתה ולרווחתה של ישראל. על התעשייה להתאים עצמה לדרישת המתחדשות בארץ ובעולם, לתקן את העוולות הסביבתיות שיצרה בעבר ולוודא כי לא מתוספות להן חדשות. מפעלי יוכלו לעמוד בדרישות אלו יאלצו להיסגר.

התעשיות יוכפפו לתקני איכות סביבה מתקדמים תוך שימוש בטכנולוגיות המודרניות והזמינות והכלכליות ביותר. חב תחויב להשתמש באנרגיה ידידותית לסביבה.

בהנהגת מרצ, הוקם מערך ארצי משולב לטיפול בחומרים מסוכנים. הוגבר הפיקוח על מפעלי התעשייה ועל פינוי הנ לרמת-חובב. מרצ תמשיך לפעול לקידום המערך, להרחבתו ולביסוסו המקצועי בכל המגזרים העוסקים בכך.

יוגבר הפיקוח על מקורות יבשתיים המזהמים את הים, ומפעלים יאלצו לאמץ טכנולוגיות יבשתיות לטיפול במזהמים להפוך את הים התיכון לים מזהם.

מפעלי ים המלח חולשים על 3% משטח המדינה. 80% משטח זה הם שמורות טבע ייחודיות. המפעלים, הנמצאים פרטיות, פטורים למעשה מחוקי התכנון והבנייה. מרצ תפעל לביטול מיידי של חוק זיכיון ים המלח. הכרייה בים המל בהתאם לחוקי המדינה ולתקני איכות הסביבה.

פסולת מוצקה וחומרים מסוכנים

בהנהגת מרצ, חלה תפנית בטיפול בפסולת המוצקה בארץ, שבמשך שנים זיהמה את מי התהום, פגעה באיכות הא קרקע יקרים. נסגרו כ-180 אתרים, שופרה רמת האחזקה באתרים קיימים עד לבלי הכר, ויצאה לדרך תוכנית להקב

ארציות.

מרצ תפעל ליישום התוכנית המשולבת לטיפול בפסולת המוצקה. יש לארגן מחדש תחת גג אחד ולייעל את המערכה המסורבלת המטפלת בנושא הפסולת, ולתת תמריצים כלכליים למפעלי מחזור ולרשויות המקומיות בתמורה לצמצום נפחה ולהפנייתם לאתרים ארציים.

מרצ תפעל לניקוי אתר הפסולת ברמת-חובב ובמקביל תבחן חלופות אפשריות לתפעול האתר באמצעים המתקדמי תדאג שיופעלו תקנות מחמירות לשימוש בחומרים מסוכנים, כפי שמקובל במדינות המתקדמות בתחום זה בעולם, ו במנגנון אכיפה אפקטיבי.

מרצ תפעל להפחתת השימוש בחומרי הדברה על-ידי תמריצים כלכליים, סיוע טכני לקידום ההדברה המשולבת, ניט הדברה בעלי פוטנציאל זיהום.

מחזור ומהפכה באשפה הביתית

במדינת ישראל נחקק חוק המחזור שאמור היה להיות מהמתקדמים בעולם, אך עקב לחצים אינטרסנטיים, הפך לבז שיפור קל המורגש בתחום בעקבות יוזמת המשרד לאיכות הסביבה בשנים האחרונות, עדיין מונצח המצב שבו מדינו לנגב מאות-אלפי טונות אשפה שמקורה בגוש דן. אשפה זו אינה ממוינת ואינה מטופלת, מהווה נזק סביבתי חמור וז משאבים. אתרי האשפה, גם אלה שבנגב, צפויים להיסתם בעוד שנים ספורות.

חוק הפיקדון שיזמה מרצ יופעל ויתרום לניקיון רשות הרבים ולמחזור פסולת בקבוקי משקה.

מרצ תדאג שטיפול משולב באשפה יאומץ במדיניות לאומית, וכי הרשויות המקומיות יעמדו בדרישות החוקיות ובאח הנקבעים בתקנות המחזור.

מרצ תיזום מתן תמריצים לתעשיית מחזור ולמיזמי מחזור ברשויות המקומיות.

נחלי הארץ

נחלי ארצנו הפכו במרוצת השנים, עקב הזנחה סביבתית, לנחלי ביוב וזוהמה. לא עוד. מרצ תפעל להפסקת הזרמת תעשייתיים ועירוניים לנחלים ולים.

בהנהגת מרצ הוקמה מינהלת נחלים, הוכנה תוכנית לשיקום נחלי ישראל, הוחל בסילוק גורמי זיהום מהנחלים, הוקם ושיקומם של נחלים רבים יצא לדרך.

שיקום הנחלים והמעיינות הינו קו מנחה ועיקרי במדיניות הסביבתית של מרצ, שתמשיך זאת ביתר שאת על-ידי איח תקציבים ראויים ומתאימים לצורכי השיקום, שילוב הרשויות המקומיות באחריות ובביצוע, אכיפה נמרצת נגד המזהה למערכות מסודרות תוך הקצאת מי שופכין וקולחין באיכויות מתאימות לנחלים.

הנחלים המשוקמים והפיתוח הסביבתי לאורכם יהוו בסיס ותשתית לפארקים ולשטחים ירוקים לרווחת תושבי הארץ עולם החי והצומח הטבעי.

ביוב ואיכות המים

משאב המים בישראל מוגבל ונתון לתנודות חריפות. ניהול נכון של משק המים, טיפול מתקדם ומקצועי בשפכים, הע קולחין לאחר שעברו טיפול שלישוני לניצול חוזר, ומניעת זיהום מקורותיו העיליים והתחתיים של מדינת ישראל - הינו הכרחיים לשמירת טיב המים, לפיתוח הארץ ולשמירה על אי-תלותנו באחרים.

מניעת הידרדרות באיכות מי הכינרת תוך שיפורם היא צורך לאומי מרכזי. ייעצר כל פיתוח סביב הכינרת עד לבדיקה ויוקצו אמצעים כלכליים לסילוק גורמי הזיהום של הכינרת ומענקים כספיים ליוצרי הזיהום שיטפלו בהרחקתו. תימנע מאקוויפר החוף, על-מנת לעצור את תהליכי ההמלחה.

יוגבר הפוטנציאל הזמין של מי הקולחין באיכויות גבוהות, שיאפשרו ניצולם לחקלאות, לגינון עירוני, לתעשייה ולשיקו התקן לטיפול בביוב כדי להסיר כל סיכון למי התהום משימוש חוזר בקולחין. יונח מוביל קולחין מזרחי לסילוק קולחין לאזורי ביקוש ופיתוח חקלאי בדרום. תושלם תוכנית המתאר הארצית למשק המים והביוב, ויישומה יקודם. מרצ תפו של הגופים המקדמים את פתרונות הביוב בארץ ולריכוזם תחת משרד ממשלתי.

איכות האוויר

החקיקה המיושנת בתחום הפיקוח על איכות האוויר תוחלף בחקיקה מודרנית. מרצ תוביל את הליך החקיקה של חוי

יש לבטל את החלטת הממשלה הנוכחית לאשר הקמת תחנת כוח פחמית חדשה באשקלון. תחת זאת, יש לחייב או טבעי להפקת אנרגיה חשמלית בתחנות חדשות. יש להרחיב את השימוש בדלק דל-גופרית בתחנות הכוח ובתעשיו ולחייב התקנת סולקנים לטיהור האוויר הנפלט מארובות התעשייה ותחנות הכוח, לעודד מעבר לשימוש בגז טבעי וז ולהמשיך בתהליך הורדת רמת הגופרית בדלקים לתעשייה ולתחבורה כמקובל בארצות המתקנות בעולם.

הגנה על חופים וים

החוף במדינת ישראל הינו משאב מוגבל, הנתון למערכת לחצים גדולה. פיתוח בלתי מבוקר על גבי קו החוף ובעורף השלכות הרסניות ובלתי-הפיכות על הים ועל קו החוף. מרצ לא תסכים להקמת מרינות לאורך חופי הים התיכון על ו הרחב, שחופים אלו הם נחלתו. הצעת חוק החופים עברה כבר קריאה ראשונה בכנסת, והעברתה בקריאה שנייה וועדיפות עליונה של מרצ בכנסת ה-16.

תגובש מדיניות ארצית לשימור, לפיתוח ולניהול משאבי החולות, החופים והים. יקודמו ויאושרו תוכניות מתאר ארציות התיכון, לכינרת ולמפרץ אילת, שיבטיחו פיתוח בר-קיימא לאורך החופים.

חינוך סביבתי

החינוך לאהבת הטבע והסביבה הינו תנאי יסודי לפיתוח המודעות הציבורית ולהטמעת הנושא בכל אורחות חיינו.

יש לפעול לשילוב תוכניות לימודים העוסקות בשמירת הטבע והסביבה במערכת החינוך הפורמלית, בצה"ל ובמערכות פורמליות, ולהקצאת משאבים ושעות לימוד נוספות לנושא. תורחב התמיכה בארגונים לא ממשלתיים ובפעילותם הח

יפותחו תוכניות לימודים, הדרכה וסיוורים להכרת הסביבה והטבע לאוכלוסיות מוגבלות.

תובטח זכותם של האזרחים לנגישות למידע בדבר מפגעים אקולוגיים ולהסרתם הלכה למעשה תוך קבלת פיצוי על

מרצ תעודד מעורבות ציבורית בנושאי תכנון וסביבה ותחייב יזמים להציג בפני הציבור את תוכניותיהם ואת השלכות

שימור מבנים ואתרי התיישבות

גם שימור המורשת הבנויה של ישראל, אתרים ומבנים המייצגים את תולדות היישוב בארץ ושלבי התפתחותה של ר האופיינית והתרבות החומרית הייחודית שלו, הוא בעל חשיבות רבה.

מרצ תפעל לעידוד שימורם של המבנים והאתרים הללו באמצעות קידום הכנת רשימות השימור המחוזיות ועיגון ה להרחבת השלמת החקיקה.

הממשלה תפעל למען ההגנה על אתרים היסטוריים וארכיאולוגיים בעלי ערכים חינוכיים ותרבותיים באמצעות חקיקו משאבים.

מינהל סביבתי

מינהל סביבתי בעל סמכויות ותקציבים, שיהיה יעיל, מרוכז ולא ביזורי, יאפשר זירוז הליכים סביבתיים, חיסכון כלכלי ומתן תשובות אינטגרטיביות לצרכים.

בהנהגת מרצ, זכה המשרד לאיכות הסביבה למעמד מרכזי בציבור הישראלי ובממשלה, תקציביו גדלו משמעותית, ונוספו לו תקנים וכוח-אדם מקצועי. רשות שמורות הטבע הועברה למשרד לאיכות הסביבה ובכך חוזקו השומרים על הסביבה.

כדי ליישם את המדיניות הסביבתית, תפעל מרצ לחיזוק המשרד לאיכות הסביבה כמשרד עצמאי, בעל תקציבים גבו שיהווה גורם מרכזי במערכת התכנון בארץ המשלבת מגמות פיתוח עם שיקולים סביבתיים. גופים סביבתיים כמו נצ השירות ההידרולוגי, המינהלה לקידום פרויקטים למים וביוב, השירות המטאורולוגי והמכון לחקר הימים והאגמים יו לאיכות הסביבה.

בהנהגת מרצ, הוקמו עשר יחידות לאיכות הסביבה ברשויות המקומיות הערביות, הדרוזיות והבדוויות. אולם, ללא מ חלקן נסגרו וחלקן עומדות על סף סגירה. הפעילות במגזר זה תשוב ותחזק.

יורחב המינהל הסביבתי במערכות העירוניות, בשלטון המקומי ובסקטורים הפרטי והחקלאי. יוקצו משאבים נוספים ו הסביבתיות ויורחבו סמכויותיהן לפעול באופן עצמאי ומקצועי.

יורחב מערך נאמני איכות הסביבה ונאמני בעלי-חיים כחלק ממערך החינוך הסביבתי, הגברת המעורבות האישית ו הסביבתית.

רשות שמורות הטבע, רשות הגנים הלאומיים ורשות העתיקות יאוחדו לרשות אחת.

מרצ תפעל להחדרת השיקולים של שמירת איכות הסביבה לתהליכי קבלת ההחלטות בכל הרמות. תונהג כלכלה 10 נכון של המערכת המשקית לפעול בדרך ידידותית לסביבה. יועמדו משאבים למחקר ולפיתוח יישומי בין-תחומי בנוש ואקולוגיה.

יש להמשיך במדיניות שיתוף הפעולה הבינלאומי, ולפעול במסגרת האמנות הסביבתיות הבינלאומיות עליהן חתמו. סביבתיים העוסקים בהגנה על משאבי הסביבה ונקפיד על קיומם.

בעלי-חיים

לכל בעל-חיים הזכות לחיות בשלווה, חופשי מכאב, רעב וסבל, בסביבה אוהבת וידידותית לו, ובתנאים העונים על צו בהתאם למינו ולתנאי הסביבה.

מרצ תפעל להגברת החינוך לאהבת בעלי-החיים, לפיתוח תחושת אחריות ויחס הוגן כלפיהם, בד בבד עם הגברת ונגד מתעללים בבעלי-חיים. תיאסר המתת בעלי-חיים משוטטים. עיקור וסירוס מבוקרים להקטנת אוכלוסיות בעלי-חיים יונהגו כגישה מחייבת עקב כספית של המדינה.

יוטל איסור על הרעלת בעלי-חיים לצורך מיגור מחלת הכלבת ותאומץ גישת החיסון האוראלי כמקובל במדינות נאורו מרצ תפעל להקמת בתי-מחסה לבעלי-חיים משוטטים בכל יישוב בן 20,000 תושבים ויותר, על-פי חוק ובתמיכה מנתאפשר תפעול והחזקה נאותה ומכובדת.

במסגרת פעולתה למען רווחתן של חיות המחמד בארץ, תומכת מרצ בפרויקט מהפכת הכלבים הגדולה. מטרתו של הטבת מדיניותן של הכלביות העירוניות כלפי בעלי-החיים שברשותן, שיפור חזותן והעלאת תדמיתן בעיני הציבור. הפרויקט הוא ארצי ונפרש על פני כמה תחומים: חינוך, פרסום, התנדבות במכלאות וכו'.

ניסויים בבעלי-חיים יהיו ניסויים מבוקרים, שיבטיחו כי הם נעשים רק במסגרת מחקר מדעי מוסמך, המיועד לצרכים תוך מתן תשומת לב ראויה לתנאי אחזקתם של בעלי-החיים ולהפחתת סבלם.

ייאסר בחוק השימוש בבעלי-חיים במופעי בידור וקרקס.

מרצ תפעל לאכיפה נמרצת של חוקי הציד ולהפסקת פגיעה בחיות הבר. מחיצות הפרדה בכבישים חדשים יותאמו למעבר בעלי-חיים.

ייאסר טיפול בבעלי-חיים שיש בו חיתוך ברקמה חיה למטרות נוי. יוצא אל מחוץ לחוק חיתוך אוזניים, זנבות ועקירת

מרצ תפעל להגברת התמיכה הממלכתית בארגונים הפועלים למען בעלי-החיים ולרווחתם.

מהפכה באכיפה

חוקי הסביבה במדינת ישראל הינם מתקדמים ביחס למצב האכיפה שלהם. תהליך מיצוי הדין השתפר במקצת בשני במקרים רבים מדי כמעט שאינו קיים. מחקרים הוכיחו כי לנוכח הקנסות הנמוכים בישראל, בפועל המצב הוא של "מ במקום" המזהם משלם". מצב זה ישונה לאלתר. במסגרת הדרישות לעונשים נגד מזהמים, מעבר לקנס הרגיל, יחוי. בסכומי הרווחים שהפיקו מכך שלא עמדו בדרישות הסביבתיות.

פרק ט' - בטיחות בדרכים ותחבורה

כללי

מספר הנפגעים בתאונות דרכים גבוה לפי כל קנה-מידה בהשוואה למדינות אירופה, והמגמה אינה מעידה על שיפור נרשמה עלייה של כ-18% במספר ההרוגים בתאונות דרכים. הסיכוי להיות מעורב בתאונת דרכים בישראל גבוה בין 40 לעומת מדינות המערב. המחקרים מעידים, כי ישראל מובילה בפער גדול גם במדדי המעורבות בפגיעה או בהיפ היא ניצבת במקום השני לאחר פורטוגל בסיכוי לפגיעה או להיפגעות קטלנית; והיא מובילה בפער גדול במדד הסיכון לקילומטר. הנזק הכלכלי הנגרם כתוצאה מהתאונות הוא עצום. תאונה קטלנית שבה אדם אחד מקפח את חייו עול אלף דולר.

מרצ מאמינה שתאונות הדרכים אינן מונעות על-ידי גזירת גורל או מכת טבע שיש להשלים עמן. מרצ גורסת כי האש האכזב של מדינת ישראל עם תאונות הדרכים הוא הגורם האנושי, אבל לא רק זה שמאחורי ההגה, אלא זה שאחרא מדיניות אחראית ונכונה והוצאתה לפועל.

מרצ טוענת, כי המאמץ שנעשה על-ידי הרשויות כדי להתמודד עם תאונות הדרכים אינו הולם את הבעיה. מרצ מצר שהמדינה מניחה למערכת לעסוק בנזקים (גוף ורכוש, ביטוחים, הפסדי תוצר ועוד), שיוצרים שוק של 120 מיליארד פני מדיניות העוסקת בסיכול ומניעה.

תחבורה ציבורית

מערכת הכבישים בישראל סובלת מצפיפות תנועה מהגבוהות בעולם המערבי. כלי הרכב הפרטיים סותמים ומזהמים הערים. עורקי התנועה הראשיים צרים מלהכיל את התנועה. פוטנציאל הסלילה של כבישים נוספים הינו מוגבל, עקב המדינה והידלדלות השטחים הפתוחים.

התחבורה הציבורית בישראל - העירונית והבין-עירונית - נשענת על אוטובוסים, שמוסיפים לצפיפות ולזיהום העירוני

עליהם נוסף מספר מצומצם של קווי רכבת בין-עירוניים. מרצ רואה חשיבות עליונה בפיתוח תשתית מסילתית מתקדמת, הכוללת מערך רכבות מנהרייה ועד אילת - בין-עירו פרברים ורכבות עירוניות קלות ותחתיות. מערך מסילתי מפותח יקל על הנגישות לעורקי החיים הראשיים במדינה. מסילתית אינה רק גורם מפתח בהורדת מספרן של תאונות הדרכים והנפגעים מהן, אלא היא גם בבחינת תנאי הכר לפיתוח המשק לטווח הקצר והארוך. להשקעה כזאת יש גם חשיבות עליונה בחיבור הפריפריה עם המרכז ובצמצום

אקולוגיה

השימוש באופניים ובכלי-רכב דו-גלגליים מוריד את זיהום האוויר, מפחית מגודש התנועה ומקל על מצוקת החנייה. חובה הובילה לעלייה דרמטית בתעריפי הביטוח על כלי-רכב דו-גלגליים. מרצ קוראת להורדת התעריפים שהאמירו. תעודד מעבר למכוניות ישנות ומזהמות. כמו מדינות צפופות אחרות, ישראל צריכה גם לעודד את השימוש בכלי-רכב קטנים וחסכוניים בדלק. יענקו גם הטב המונעים בדלקים אלטרנטיביים.

מיסוי

נטל מסי הרכישה על רכב בישראל גבוה בכל קנה-מידה בינלאומי. המיסוי המוטל על כלי-רכב המיובאים לארץ הוא המערב (לבד מדנמרק). מחירי כלי-הרכב והחלפים גבוהים פי-שניים לעומת מדינות רבות במערב. הכנסות המדינה (כולל מע"מ) הן יותר מ-10% מכלל ההכנסות ממסים ומתשלומי חובה אחרים. לדוגמה, בישראל נעות 400 אלף מכוניות בנות עשר שנים ויותר - 400 אלף מלכודות מוות בעת תאונה. המיסוי הגג כלי-הרכב בארץ משפיע לרעה על גיל וסוג כלי-הרכב, ולכן על בטיחותם. אבזרים בטיחותיים רבים, כמו מערכות "בז" ו"בקרת אחיזה" למשל, אינם נהנים מהעדפה מיסוית. יחד עם כוח הקנייה הנמוך יחסית של הצרכן הישראלי, צי הר פחות לעומת מדינות המערב.

בדומה להצעה הנדונה בדו"ח האחרון של מינהל הכנסות המדינה, מציעה מרצ להפחית את מסי הקנייה על המכוני להעלות את המיסוי על הדלק ועל אגרת הרישוי.

הפחתת מס הקנייה תשפר את נגישות משקי-הבית לכלי הרכב ותעלה את רווחתם. צי הרכב יוצער, וכך יפחת זיהונ כלי-הרכב תעלה משמעותית, מספר הנפגעים יירד, ועלויות התחזוקה יופחתו. עקב העלאת הבלו על הדלק לתחבור של הנסיעה יהיה גבוה יותר. כך יקטן או יתקזז הגידול בנסועה, שיכול להיות צפוי עקב המהלך.

ירידת המחירים שתזלוג לשוק המשומשות תאפשר לכל בעלי הרכב, מכל דגם ושנת ייצור, לשדרג את רמת הבטיחו העברת המיסוי תתבצע במקביל לקביעת אגרות רישוי גבוהות יותר לרכב ישן, שמטרתן - עידוד הגריעה של מכוניות ומסוכנות.

זאת ועוד, הקטנת ההוצאות הקבועות על הרכב - בזכות עלויות נמוכות יותר של הון וביטוח - עשויה להפחית את תז ברכב. חשוב לא פחות: המהלך צריך להתבצע בד בבד עם עידוד השימוש בתחבורה ציבורית.

תשתית הכבישים

הצפיפות בכבישי ישראל גבוהה משמעותית לעומת מדינות המערב (פי-שלושה עד פי-תשעה). הכבישים בישראל ס באיכות נמוכה תחת תקנים מיושנים, מחסור בתחזוקה שוטפת, עומס יתר, תימרוך לקוי, אחיזה נמוכה (בעיקר בחוז החמים), תאורה חסרה ועוד. איכות התשתית בישראל מגדילה משמעותית את מספר הסכנות שאורבות לנהגים, ומ ההתמודדות שלהם מול מצבי חירום. הנזק הכלכלי מתאונות שנגרמו עקב תשתית לקויה מגיע ל-4 מיליארד שקל ב שאמורות להבטיח תנועה בטוחה של כלי-הרכב לא התפתחו ביחס ישר לגידול בצי הרכב. התשתית ביישובים עירוני טיפול דחוף. מספר הבעיות שאיתן מתמודד הנהג הישראלי גבוה בכל קנה-מידה לעומת מקבילו במדינות המערב. נ להשלים עם העובדה, כי למע"צ אין תקן ISO ואין סמנל"ל לענייני בטיחות.

מרצ תתבע לקבוע שיעור קבוע מסך המסים המתקבלים מענף הרכב לטובת התאמת התשתית בישראל לסטנדרטיו

מחקר

המשטרה מדווחת רק על 20% מתאונות הדרכים; הרוב המכריע, כולל אלו שבהן יש נפגעים, אינו מדווח, אינו נחקר לשמש את מקבלי ההחלטות.

מחקר התאונות כיום מתבצע על-פי כלים מיושנים, רובו נועד להוכיח כי "הגורם האנושי", הנהג, אשם בתאונה. מטר התאונות הוא למצוא את "העבירה" שהובילה לתאונה ולהעמיד את "האשם" לדין. הוא אינו בוחן את מכלול הגורמים והנסיבות שהובילו לתאונה - עקב העדר הכשרה מקצועית של בוחני התאונות, או כתוצאה מלחץ הזמן שבו נתוני קשה, למשל, לדעת מהי "סטייה מנתיב", הגורם הראשון במעלה לפי המשטרה לתאונות קטלניות (17% ב-2001). הנהגים מנתיבים? האם מחמת הריכוז שהופר, העדר כישורי נהיגה, תשתית לקויה, פגם מכני, או חיבור של כמה מו מחקר נכון צריך לענות על שאלות רבות שנותרות ללא מענה כיום. מחקר יסודי יפענח את הקשר שבין גורמי הסיכון הדרכים וישמש כלי הכרחי בגיבוש מדיניות יעילה. מחקר מעמיק יפרק ויבודד את השפעת הגורמים שעשויים להיות אירוע תאונתי. למשל, גיל הרכב ומצבו הבטיחותי והמכני, עבירות תנועה וניסיון הנהג, מצב התשתית ועוד.

מיומנות וחינוך לנהיגה

מיומנות הנהיגה אינה מתמצה בהפעלה טכנית של כלי-הרכב, אלא באסטרטגיית נהיגה, שמשלבת בין כישורי הנהג קריאת התנועה, תנאי הנהיגה ועוד. מרצ מאמינה כי הקניית אסטרטגיית נהיגה בקרב נהגים רבים ככל האפשר תפו מיומנות תפעולית וראייה מורכבת של גורמי הסיכון והיכולת לסכלם. כישורי נהיגה טובים יובילו להתמודדות טובה ל: נהג עם כל גורמי הסיכון בכבישים.

תוכניות מתקדמות להכשרת נהיגה (כמו דו"ח בקר מ-98) אינן מיושמות. שיטת הלימוד הקיימת הינה ארכאית, ואף משימות נהיגה "מתקדמות" שאמורות להיות מבוצעות כחלק משיעורי הנהיגה אינן מפוקחות ואינן נבחנות; מגרשי ח עדיין על הנייר; הנהגים אינם זוכים בהכשרה תקופתית; קורסי הנהיגה המונעת שכוללים שינון והכרה של התמרורין לאומית; פקידי המשרד התחבורה מתנגדים לסימולטורים מתקדמים שאמורים לדמות מצבי חירום בכבישים. מרצ סבורה כי לחינוך ולהסברה נכונים קיים תפקיד מכריע בהתמודדות עם תאונות הדרכים. מרצ סבורה כי החינוך צריך להתחיל בגני-הילדים, ועל ההסברה לפנות אל הציבור הרחב באמצעי התקשורת ובשטח. מרצ סבורה כי ההס להתמקד בעקרונות שימושיים ובגיבוש אסטרטגיית נהיגה, ולא בהפחדה ובאימים, כפי שזה נעשה כיום.

אכיפה

ההתמודדות עם תאונות הדרכים בישראל שמה דגש רב על אכיפה, ובעיקר על אכיפת המהירות. אבל מהירות מעל 0.8% מכלל התאונות ו-1.6% מכלל התאונות הקטלניות (נתוני 2001). המחקרים גם הוכיחו כי כבישים שבהם הוח 100 קמ"ש אינם מסוכנים יותר מכבישים שבהם הותרה מהירות של 90 קמ"ש. מרצ טוענת כי מהירות כשלעצמה אינה הבעיה; מרצ טוענת כי נהיגה רעה היא הבעיה. אסטרטגיית נהיגה נכונה תק היכולת להתאים את המהירות לניסיונו וליכולתו, לסוג הרכב שבו הוא נוהג ולתנאי הדרך שמולם הוא מתמודד. מדיניות אכיפה המבוססת על מצלמות מהירות או גלאי מהירות, מוסתרים ברובם, המוצבים בכבישים פתוחים ובקט אינה הולמת את הסיבות האמיתיות לתאונות ואינה מטפלת בגורמי הסיכון. מדיניות זו מטפלת רק בעבירות מהירות אינה נוגעת במהירות גבוהה בהתאם לנסיבות, שמשקלה גבוה בסך הגורמים לתאונות. מרצ תומכת באכיפה נמרצת של מהירות הנסיעה ברחובות הערים וסמוך לאזורים צפופים בהולכי רגל, כמו בת-50. מרצ תומכת באכיפה נמרצת שתתמקד בגורמי הסיכון האמיתיים: מעבר באור אדום, אי-חגירת חגורות בטיחות מלפ מכני לקוי, זיהום כלי-רכב, משקל מעל המותר, נהיגה מסוכנת ועוד.

ספורט מוטורי

מרצ גורסת כי תרבות מוטורית מפנימה נהיגה טובה ובטוחה. מרצ אינה משלימה עם העובדה כי החוק הישראלי עד ספורט מוטורי מכל סוג, ותובעת לזרז את העברת הליכי התחיקה הכרוכים בחוק הספורט המוטורי. מרצ קוראת להי מוסדרים לפעילות ספורט מוטורי, סלולים ושאינם סלולים. באותם מקומות יתבצעו הדרכות נהיגה ורכיבה וגם תחרו מקומיות ובינלאומיות.

פרק י' - ישראל בשנות ה-2000

משך כל שנות קיומה התמודדה ישראל עם משימות כלכליות וחברתיות מכריעות תוך מאבק מתמיד על חייה ועל בנ יודעת, כי גם בתוך המאבקים והקשיים, חייב להימשך ללא הרף המאמץ לקידומה של המדינה בכל התחומים - בשל בביסוס הדמוקרטיה, בשגשוג כלכלי וצדק חברתי, באיכות החיים ובאיכות הסביבה.

ישראל צריכה ויכולה להיות מן המדינות המובילות בעולם בהשכלתם, ברמת חייהם ובאיכות חייהם של תושביה, כש חברה סולידרית, המעניקה שוויון הזדמנויות מרבי, מצמצמת פערים חברתיים ומבצרת את משטרה הדמוקרטי ואת והאזרח בגבולותיה.

מדע וטכנולוגיה

עתידה של המדינה בעידן המודרני תלוי במידה רבה ברמתה המדעית והטכנולוגית. ישראל צריכה לשמור על מעמד והפיתוח הבינלאומיים ולשאוף להיות מן המדינות המובילות בעולם בכל תחום. הדבר חיוני גם להצלחתה הכלכלית ו לחזקה הצבאי.

מוסדות ההשכלה הגבוהה ומוסדות המחקר המדעיים צריכים למשוך אליהם את המצוינים ביותר, ויש להעמיד לרשו המשאבים הדרושים להתפתחותם ולהתקדמותם. חשוב להבטיח, על-ידי הקמת קרנות מימון מיוחדות לסטודנטים ר מדעי במהלך לימודיהם לתואר מתקדם ועל-ידי תחלופה מתאימה בצמרת, כי האוניברסיטאות יוכלו לקלוט מדי שנה שבין המדענים הצעירים, שרבים מהם עוזבים את המדינה ותורמים מיכולתם למדע ולכלכלה במדינות זרות.

יש לעודד גופים העוסקים במחקר תשתיתי ויישומי, לתמוך בהם ולחזק את קשריהם הן עם מוסדות המחקר המדעיים התעשייה המתוחכמת.

תעשייה ושירותים

כל פעילות כלכלית המגדילה את התפוקה במשק ומכניסה למדינה מטבע זר חשובה למשק הלאומי. העדיפות צריכו התורמים את הערך המוסף הגבוה ביותר, ללא קשר לסקטור אליו הם משתייכים.

הגירעון ההולך וגדל במאזן המסחרי של ישראל הוא מקור לדאגה. תנאי הסחר הבינלאומיים והמקומיים, לרבות שעו לעודד היפוך של מגמת עודף היבוא על היצוא. הדבר ישג גם על-ידי הגדלת כדאיות היצוא וגם על-ידי שכלול התחר הישראלי, כך שיוזלו באופן יחסי סחורות מייצור מקומי.

ישראל צריכה לנצל את יתרונה היחסי בתחומים מדעיים וטכנולוגיים מתקדמים, להשקיע בפיתוח תעשיית וטכנולוגי

ולפתח יצוא של ידע ושל שירותי ידע בתחומים שונים. תעשיית היצוא היא מכשיר עיקרי לצמיחת המשק ולהגדלת ה

תיירות

התיירות היא ענף מרכזי, מקור למטבע חוץ וענף עתיר תעסוקה, המפרנס עשרות אלפי משפחות בישראל. התיירות כלכלי אחר, מושפעת מהיחסים הבינלאומיים של ישראל ומדעת הקהל העולמית לגבי המדינה, והפגיעה בה, עם היו הביטחוני באזור, חמורה וקשה.

על מנת שישראל תוכל להשתלב בתיירות העולמית המתפתחת, במיוחד בזו האירופית, יש לעשות להרחבת ענף ה להגברת ההשקעות בו ולשיפור רמת השירות הניתנת בו. עם הרגיעה העתידית יש להשקיע בשיקום תשתית התייר התיירים לארץ ובהבטחת שביעות רצונם מהשירות כאן על מנת שישובו ויפקדו את ישראל לאורך זמן.

חוסר היציבות האזורי והעולמי משפיע היום גם על ענף התיירות אצל שכנותינו. עם בוא הרגיעה צריכה ישראל לפתח אזורי, במיוחד עם מצרים וירדן, כדי להציע חבילות תיירות אטרקטיביות, שימשכו לאזור תיירים נוספים, לטובתן של

תרבות ואמנות

היצירה התרבותית והאמנותית בישראל היא ביטוי לחיוניותה של החברה הישראלית. מוסדות התרבות, האמנות והו הסופרים, המשוררים והאמנים, הם הנותנים את הביטוי לעוצמת היצירה התרבותית הלאומית, ופעולתם היא מקור ו רוחנית לציבור הרחב.

החברה הישראלית היא חברה צורכת תרבות. מיליונים מבקרים מדי שנה במופעים של אמנויות הבמה - מחול, מוסי ומיליונים במוזיאונים.

בתקופתה של מרצ במשרד האמנויות הוגדלו לאין שיעור התקציבים המופנים לנושאי תרבות ואמנות, תוך תיקון קיפי המגזר הערבי ועידוד צריכת התרבות בכל שכבות האוכלוסייה. מרצ תפעל למתן סיוע ציבורי ראוי למערכות היצירה והאמנותית, למוסדות וליוצרים. משאבי הסיוע והתקציבים של מוסדות התרבות והאמנות ואופן הקצאתם וחלוקתם, בקבוצות לא ממוסדות, צריכים להבטיח את אי-תלותם בשלטונות ולהגביר את יכולתם להתמסר להפקת יצירות מקו ביצירים ובאמנים תאפשר להם קיום הוגן וחיי יצירה פוריים. יש להקפיד על השוויוניות שהנהיגה מרצ בהקצאות למו והדרוזי.

מרצ תפעל להקמתה של מועצה ציבורית עליונה לתמיכה באמנים ובעשייה האמנותית בכל הארץ, שתיתן ביטוי למוו של העדות השונות ותעודד את תחום היצירה החוץ-ממסדי.

היוצרים בישראל נתונים זה שנים במאבק מתמיד עם הרשויות על זכויותיהם לקבל תמורה הוגנת על השימוש ביציר תפעל להשלמת חקיקתו של חוק זכויות יוצרים החדש, שיעניק ליוצר הגנה על קניינו הרוחני וקבלת תמלוגים הולמי השימוש בו. יבטל הסעיף בחוק המפקיע מידי היוצר את הזכויות ביצירה שהוזמנה על-ידי רשות השידור, תובטח תו שידור יצירות בערוצי הכבלים, ויינקטו צעדים נמרצים כנגד פיראטיות ושימוש לא מורשה ביצירות בשידורים ובהפצח מועתקות. יזרז סיכום עבודתה של הוועדה לדיון במס הכנסה ליוצרים.

תימשך הפעולה החשובה של הרחבת צריכת האמנות והתרבות בכל רחבי המדינה והפצתה בכל השכבות ולכל הגי מפעל "אמנות לעם" ו"סל תרבות", המקיימים אלפי פעולות בשנה למיליוני משתתפים. יורחב החינוך האמנותי והמוו הספר, החל מן הגיל הרך, כדי לחנך ציבור המעריך תרבות ואמנות ורואה בתרבות חלק אינטגרלי מחייו.

מרצ תפעל לעידוד הספרות העברית והיצירה המקורית, בתיאום עם ארגוני הסופרים, העורכים והמו"לים. תימשך ה בספרות הציבוריות בכל חלקי הארץ, כאשר הסופרים הישראליים זוכים לתגמול הולם תמורת השימוש בספריהם. ח הציבוריות שמרצ יזמה וחוקקה בכנסת היוצאת ייאכף ויאפשר בכך העמקת החינוך לקריאה ואת זמינותם של ספריי רחבי הארץ ובכל שדרות החברה.

מרצ תפעל להגדלת התקצוב לתעשיית הקולנוע, למוזיאונים, לפסטיבלים, לאמנויות הבמה והמחול ולתרגומי מופת. יובטח מקום ראוי ליצירה בשפה הערבית, ויוקם ערוץ טלוויזיה מסחרי בערבית.

תימשך ותורחב הפעולה לקליטתם המקצועית והתרבותית של אלפי אמנים עולים חדשים במסגרות קיימות וחדשות בקליטתם וכדי לאפשר לחברה הישראלית ליהנות מכשרונם ומיצירתם.

יועמקו הקשרים התרבותיים עם מדינות העולם. תחודש המגמה של פתיחות לתרבות העמים, בדגש מיוחד על ארצ הטלוויזיה בכבלים תשדר גם שידורים, בשפות שונות, למצרים, ירדן והרשות הפלסטינית.

מוסדות התרבות ייאבקו על שמירת כבודם של אמנים, כבני-אדם וכאמנים, ועל חירות הבעתם האמנותית באירועי ח בחו"ל המחרימים אמנים ישראלים בשל שיקולים פוליטיים.

ספורט ותרבות הפנאי

מרצ רואה בחינוך גופני ובספורט ערכים חברתיים, תרבותיים ולאומיים, שיש בהם כדי לפתח ולטפח דפוסי פעילות ו

וספורטבית לשם הבטחת איכות חיים, בריאות ואישיות הרמונית.

בתקופתנו זקוק האדם לשעות פנאי ומחפש למצוא בהן עניין וסיפוק. החברה הישראלית מצויה, על אף הקשיים בהן בתחילתו של "עידן הפנאי" שבו קובעת פעילותם של אנשים בשעות הפנאי את אופיה של החברה ואת איכות חייהם במסגרת זו חשוב לגוון ולאזן את הפעילות בשעות הפנאי ולהשתתף בעיסוקים יצירתיים ופעלתניים, ובכלל זה בפעילות

מרצ רואה חשיבות תרבותית ובינלאומית בעידוד הספורט ההישגי והייצוגי בישראל ותפעל להקצאת משאבים לאומיים מפעלי ספורט שיביאו למימוש הפוטנציאל הלאומי בספורט ההישגי.

מרצ תפעל להעמקה ולהטמעה של עקרונות ההיגיון הספורטבית ולטיפוח הסבלנות והסובלנות, וזאת על-ידי פעולות שיטתיות בצד קביעת תקנות מתאימות ואכיפתן.

אמות-המידה להקצאת כספי המועצה להסדר ההימורים בספורט יעוגנו בחוק או בתקנות, שיתחשבו במספר הפעילות הפופולריות שלו, ברמת ההישגים, במיקום הגיאוגרפי וביכולת לגייס מקורות מימון אלטרנטיביים, תוך הדגשת ספורטבית בגיל צעיר, ספורט נכים וספורט מוגבלים. רשויות מקומיות יסייעו אף הן לעמותות ולפעילויות ספורטביות קריטריונים פומביים ושיווניים.

תועמק התמיכה בניהול עצמי ובבעלות עצמית של אגודות הספורט התחרותיות כעמותות עצמאיות, במסגרת מרכזי במסגרות וולונטריות אחרות, על-פי בחירתן. כספי התמיכות יועברו לעמותות דרך המרכזים או ישירות לעמותות, כן עמותה.

ספורטאי - כמו מוסיקאי או אמן - הוא אדם חופשי, המפתח את כישוריו במסגרת אגודות הספורט. הספורטאי תורם לבחור באגודה אחרת, על-פי בחירתו החופשית או על בסיס ההסכמים שחתם מרצונו עם אגודתו.

המצב הנוכחי של הפעילות הגופנית בישראל אינו מניח את הדעת. לאחר תקופה של פעילות גופנית סבירה בעת הן השירות הצבאי, רוב הישראלים חדלים לעסוק בפעילות גופנית סדירה, ונפגעות איכות חייהם ובריאותם.

כדי לעודד פעילות גופנית של מבוגרים, יש לקיים הסברה מתמשכת באמצעי התקשורת הממוניים לקידום התודעה ותוכניות לפעילות גופנית במרכזים הקהילתיים ולהמשיך בהקמתם של מרכזים לנופש פעיל. יינתן דגש מיוחד לפעילות מתמשך ולפעילויות המתאימות לבני גילים שונים.

סוף דבר

מרצ צמחה על בסיס של שותפות בין שלושה גופים בעלי מסורת פוליטית שונה - רצ, מפ"ם וחלק משינוי. אליה חבר שח"ר והבחירה הדמוקרטית והוסיפו בכך חיזוק משמעותי לדרכה ולמעמדה כברירה היחידה אל מול גושי המרכז וה

ייחודה של מרצ בכך שהיא חלוץ ההולך לפני המחנה. לא פעם נראינו כקיצוניים ולא פעם, כגורלם של חלוצים, לא הנתגדנו להקמת התנחלויות, כאשר דרשנו משא ומתן עם אש"ף על בסיס של הכרה הדדית וכאשר הכרנו בצורך לר פלסטינית לצידה של ישראל. גם בהכרת סכנתה של ההתחדדות והכפייה החרדית והדתית היינו ראשונים להתראה במאבק. למרצ לא מגיע פרס על חלוציות זו, אך חשוב לציין את ייחודה הרעיוני, משום שאין היא נתפסת להלכי רוח מוכנה לומר אמת גם כאשר הדברים אינם מתקבלים, באותו רגע, על דעת הרוב. הניסיון פשוט מוכיח שדברים שמר מתגשמים מחר. אילו דרכה של מרצ היתה מתקבלת בשעתו, היינו חוסכים דם וסבל. דברים אלה נכונים גם היום, ב

מרצ מבצעת במסירות ובנאמנות את מה שהיא אומרת בכנות ובאומץ. היא מבצעת זאת גם באופוזיציה - כמפלגת א כאשר מפלגת העבודה מגמגמת או מתחמקת מהצבעה - וגם בממשלה. באופוזיציה היינו גם מאוחדים בהתנגדותנו המועצות הדתיות, חוק ערוץ 7, שריון חוק רמת-הגולן, בתמיכתנו בחוק יסוד: חופש הדת, בהתנגדותנו להצעות תקף ובהגישנו הצעות אלטרנטיביות - הכול בניגוד משווע למפלגת העבודה.

ולא רק אופוזיציה היינו - אלא גם הצלחנו להעביר שורה מרשימה של חוקים בנושאי חברה. כאשר ניתנה לנו ההזדמ בממשלה הוכחנו כי ניתן לתרגם את הרעיונות שלנו לשפת המעשה - בתחומי החינוך, איכות הסביבה, העלייה והקק התקשורת. בכל התחומים האלה הפגינו שרי מרצ כושר ביצוע והוכיחו כי ניתן לשלב דאגה עמוקה לנושאי חברה עם פיתוח המשק וצמיחתו.

זוהי תעודת הזהות של מרצ ועמה היא מציבה לציבור הבוחרים את התביעה: להיות חופשי בארצנו.

© כל הזכויות שמורות. מדינת ישראל, 2003

נשמח לקבל את הערותיכם והצעותיכם לכתובת: http://www.knesset.gov.il/feedback/feedback_knesset.asp